

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜR VE MÜDÜR YARDIMCILARININ
İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU DENETİM
ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
(KIRIKKALE İL ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Refik OLGUN

Tez Danışmanı
Yard.Doç.Dr.Hıfzı TOZ

Kırıkkale
2005

T.C
Kırıkkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Refik OLGUN 'a ait "İlköğretim Okulu Müdür ve Müdür Yardımcılarının, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Denetim Etkinliklerine İlişkin Görüşleri (Kırıkkale İl Örneği)" adlı tez çalışması, jürimiz tarafından, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan :
Yard.Doç.Dr. Mehmet Metin ARSLAN

Üye :
Yard.Doç.Dr. Vural HOŞGÖRÜR

Üye:
Yard.Doç.Dr. Hıfzı TOZ
(Danışman)

KİŞİSEL KABUL

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜR VE MÜDÜR YARDIMCILARININ, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU DENETİM ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (KIRIKKALE İL ÖRNEĞİ)” adlı çalışmamı, ilmi ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazdığım ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterdiklerimden ibaret olduğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu şeref ve haysiyetimle doğrularım.

15.09.2005
Refik OLGUN

ÖN SÖZ

Eğitim sistemimiz içinde, ilköğretim okullarının yönetimi ve denetimi önemli bir yer tutmaktadır. İlköğretim okullarının amacına ulaşabilmesi, kaliteli bir eğitim verebilmesi için kaynaklarını en iyi şekilde kullanması beklenir. Bu nedenle kurum çalışmalarının gözetim ve denetim altında tutulması, okulun işleyişinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

İlköğretim okullarındaki yöneticilerin düzeylerini yükselterek verimliliğini artırabilmek için onların denetim ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada ilköğretim okulu müdür ve müdür yardımcılarının, ilköğretim müfettişlerince kendilerine yapılan denetimi ne kadar yararlı gördükleri, denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri, yönetici denetimindeki olumlu ve olumsuz yönler ortaya konulmaktadır.

Araştırmanın oluşmasında ve ders sürecinde görüş ve önerileri ile emeği geçen değerli hocalarım Prof.Dr. Mustafa AYDIN'a, Prof.Dr. Saim KAPTAN'a, Yard.Doç.Dr. Mehmet Metin ARSLAN'a, Yard.Doç.Dr. Vural HOŞGÖRÜR'e, Yard.Doç.Dr. Zekai ÖZTÜRK'e ve Yard.Doç.Dr. İsmail Hakkı MİRİCİ'ye teşekkür ederim.

Ayrıca araştırmanın düzenlenmesinde yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım Yard.Doç.Dr. Hıfzı TOZ'a ve emeği geçen herkese teşekkürü borç bilirim.

Refik OLGUN
Eylül 2005

ÖZET

Bu araştırmada, ilköğretim okullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcılarının, ilköğretim müfettişlerince kendilerine yapılan denetim etkinliklerinin değerlendirilmesi, var olan durumun ortaya konulması, yöneticilerin denetiminin daha nesnel, objektif ve bilimsel olarak yerine getirilmesi için öneriler sunulması amaçlanmıştır.

Araştırmada; eğitim yönetimi ve denetimi, denetimin önemi, ilköğretim okulu yöneticilerinin görev ve sorumlulukları, ilköğretim müfettişlerinin görev ve yetkileri, kurum ve yönetici denetimi ve ilköğretim okulu yöneticilerinin kendilerine uygulanan denetime ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır.

1. İlköğretim okulu müdür ve müdür yardımcılarının, ilköğretim müfettişlerinin yönetici denetimi ile ilgili “fiziki durum” alanındaki denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. İlköğretim okulu müdür ve müdür yardımcılarının, ilköğretim müfettişlerinin yönetici denetimi ile ilgili “eğitim-öğretim süreci” alanındaki denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. İlköğretim okulu müdür ve müdür yardımcılarının, ilköğretim müfettişlerinin yönetici denetimi ile ilgili “yönetim işleri” alanındaki denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
4. İlköğretim okulu yöneticilerinin; görevleri, öğrenim durumları, branşları ve yöneticilik kademeleri ile ilköğretim müfettişlerinin denetim etkinliklerinin yeterliliklerine ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma evrenini, Kırıkkale İl Merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcıları oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, iki bölümden oluşan anket uygulanmıştır. Anketin birinci bölümü kişisel bilgileri, ikinci bölümü ise denetim etkinliklerine ilişkin soruları içermektedir.

Anket yoluyla toplanan veriler, bilgisayar ortamında ve SPSS (The Statistical Packet for The Social Sciences) istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin istatistiksel çözümleri için; frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{x}) ve standart sapma (ss) kullanılarak, t testi ve scheffe testi uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular özetle şunlardır:

1. İlköğretim okullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcıları; ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan fiziksel denetim işleri ile yönetim işlerine dayalı denetimin ilköğretim okullarında oldukça yapılabildiğini düşünmektedirler.
2. İlköğretim okullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcıları; ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan eğitim-öğretim sürecine ilişkin denetimin ise orta düzeyde yapılabildiğini düşünmektedirler.
3. Okul yöneticilerinin; görev, öğrenim durumu, branş ve kıdem değişkenleri yöneticilerin denetim hizmetlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı fark oluşturmamaktadır.
4. Eğitim-öğretim sürecinin, yönetim ve fiziki denetime oranla biraz daha az denetlenebilmesi, eğitim-öğretim sürecinin karmaşık yapı içermesine ve denetlenecek etkinliklerin somut bir şekilde anında gözlenememesine bağlanabilir.

ABSTRACT

In this research, assessment of inspection activities of primary school directors by primary school inspectors, stating the present condition and offering recommendations on how to conduct the inspection more objectively and more scientifically have been aimed.

In the research, the topics such as educational management and inspection, the importance of inspection, duties and responsibilities of primary school directors, duties and authorities of primary school inspectors, inspection of institution and director and ideas of primary school directors on the inspection applied to themselves have been included.

In the research answers to these questions have been looked for:

1. What are the opinions of the school directors about the inspection activities of the primary school inspectors which are in the area of “physical situation” related with the inspection of the director?
2. What are the opinions of the school directors about the inspection activities of the primary school inspectors which are in the area of “teaching-training process” related with the inspection of the director?
3. What are the opinions of the school directors about the inspection activities of the primary school inspectors which are in the area of “directional works” related with the inspection of the director?
4. Is there a meaningful difference between the ideas of school directors about the duties, educational conditions, branches and seniority of direction of primary school directors and sufficiency of inspectors’ inspection activities?

Scanning model has been used in the research. Directors and assistant directors who work in primary schools in the city centre of Kırıkkale constitute the study environment.

As a means of collecting the data in the research, a questionnaire which consists of two sections has been applied. The first section of the questionnaire involves the personal information and the second section involves the questions related to the inspection activities.

The data collected through questionnaire have been analyzed in computer environment and using the SPSS (The Statistical Packet for The Social Sciences) statistics program. For the statistical analysis of the data t test and scheffe test have been applied by using frequency (f), percentage (%), arithmetical average (\bar{x}) and standard deviation (sd).

The findings obtained as a result of the research are here in brief:

1. The directors and assistant-directors who work in primary schools think that physical inspection and inspection on directional work in primary schools can be conducted fully.
2. Directors and assistant-directors who work in primary schools think that the inspection on the teaching training process can be conducted in medium levels by the primary school inspectors.
3. Variables of duties, educational conditions, branches and seniority of school directors do not constitute a meaningful difference in their opinions on inspection services.
4. Teaching-training process can be inspected less when compared with directional and physical inspection and this can be linked to the fact that teaching-training process involves a complex structure and the activities to be inspected can not be observed in a concrete way immediately.

İÇİNDEKİLER

KİŞİSEL KABUL	II
ÖN SÖZ	III
ÖZET	IV
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar LİSTESİ	X
ŞEKİLLER LİSTESİ	XII
BÖLÜM I	1
PROBLEM	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. PROBLEM CÜMLESİ	11
1.3. ALT PROBLEMLER	12
1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	13
1.5. ARAŞTIRMANIN AMACI	14
1.6. SAYILTILAR	14
1.7. SINIRLILIKLAR	14
1.8. TANIMLAR	15
BÖLÜM II	17
KURAMSAL ÇERÇEVE	17
2.1. DENETİM VE TEFTİŞ TANIMLARI	22
2.2. TEFTİŞTE KAVRAMSAL GELİŞMELER	26
2.2.1. Bilimsel teftiş:	26
2.2.2. Eğitsel liderlik:	27
2.2.3. Yapıcı ve bulucu teftiş:	27
2.3. TEFTİŞİN TARİHSEL GELİŞİMİ	27
2.4. TEFTİŞİN YASAL DAYANAKLARI	47
2.5. OKUL YÖNETİCİSİNİN GÖREV ALANLARI	48
2.5.1. Personel Hizmetleri	48
2.5.2. Eğitim-Öğretim İşleri	49
2.5.3. Öğrenci Hizmetleri	50
2.5.4. Okul İşletme Hizmetleri	51
2.6. MÜFETTİŞLERİN GÖREV VE YETKİLERİ	55
BÖLÜM III	62
İLGİLİ LİTERATÜR VE ARAŞTIRMALAR	62
BÖLÜM IV	80
YÖNTEM	80

4.1.ARAŞTIRMA MODELİ.....	80
4.2.EVREN VE ÖRNEKLEM.....	80
4.3.VERİ TOPLAMA ARACI VE GELİŞTİRİLMESİ	81
4.4.VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI	84
4.5.VERİLERİN TOPLANMASI	85
BÖLÜM V	86
BULGULAR VE YORUMLAR	86
5.1. İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜR VE MÜDÜR YARDIMCILARININ; İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU DENETİM ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ ..	86
5.2. <i>GÖREV DEĞİŞKENİ AÇISINDAN</i> , İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU DENETİM ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	95
5.3. <i>ÖĞRENİM DURUMU DEĞİŞKENİ AÇISINDAN</i> , İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU DENETİM ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI.....	102
5.4. <i>BRANŞ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN</i> , İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU DENETİM ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	111
5.5. <i>KIDEM DEĞİŞKENİ AÇISINDAN</i> , İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU DENETİM ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	118
BÖLÜM VI	126
SONUÇ VE ÖNERİLER	126
6.1. SONUÇLAR	126
6.2. ÖNERİLER	127
KAYNAKÇA	128
EKLER	134
EK – 1	134
VERİ TOPLAMA ARACI	134
EK – 2	137
GEREKLİ İZİNLER.....	137
EK – 3	139
YÖNETİCİ TEFTİŞ FORMU	139
EK – 4	141
ANKET UYGULANAN OKULLAR VE YÖNETİCİ SAYILARI	141
EK – 5	143
ÖZGEÇMİŞ	143

TABLOLAR LİSTESİ

TABLO NO		SAYFA NO
1.	Çalışma Evreni İçerisinde Yer Alan Yöneticilere İlişkin İstatistik Bilgiler	81
2.	Ölçeğe Yönelik Faktör Analizi Sonuçları	83
3.	Ölçeğin Toplam Varyansı Açıklama Oranları	85
4.	Fiziki Durumun Denetlenmesine Yönelik Görüşler	87
5.	Eğitim-Öğretim Sürecinin Denetlenmesine Yönelik Görüşler	89
6.	Yönetim İşlerinin Denetlenmesine Yönelik Görüşler	92
7.	Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Fiziki Durum Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları	96
8.	Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Eğitim-Öğretim Sürecini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları	98
9.	Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları	100
10.	Öğrenim Durumu Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Fiziki Durumu Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları	103
11.	Öğrenim Durumu Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Eğitim-Öğretim Sürecini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları	106
12.	Öğrenim Durumu Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları	108

TABLO NO		SAYFA NO
13.	Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Fiziki Durumu Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları	112
14.	Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Eğitim-Öğretim Sürecini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları	114
15.	Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşleri Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları	116
16.	Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Fiziki Durumu Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları	119
17.	Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Eğitim-Öğretim Sürecini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları	121
18.	Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi Sonuçları	124

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL NO		SAYFA NO
1.	Fiziki Durumun Denetlenmesine Yönelik Görüşler	88
2.	Eğitim-Öğretim Sürecinin Denetlenmesine Yönelik Görüşler	90
3.	Yönetim İşlerinin Denetlenmesine Yönelik Görüşler	93
4.	Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Fiziki Durum Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	97
5.	Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Eğitim Öğretim Sürecini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	99
6.	Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	102
7.	Öğrenim Durumu Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Fiziki Durumu Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	105
8.	Öğrenim Durumu Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Eğitim-Öğretim Sürecini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	107
9.	Öğrenim Durumu Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	110
10.	Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Fiziki Durumu Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	113
11.	Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Eğitim-Öğretim Sürecini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	115
12.	Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	118

ŞEKİL NO		SAYFA NO
13.	Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Fiziki Durumu Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	120
14.	Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Eğitim-Öğretim Sürecini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	123
15.	Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması	125

BÖLÜM I

PROBLEM

Bu bölümde; problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi, araştırmanın amacı, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almıştır.

1.1.PROBLEM DURUMU

Eğitim, hem birey hem de toplum için zorunlu bir ihtiyaçtır. Bir ülkenin ekonomik alanda büyümeyi ve istenilen sosyal gelişmeyi sağlamanın altında yatan temel unsur “eğitim” faktörüdür.

Gelişmiş ülkeler, bilimsel araştırmalar ve eğitim için yoğun kaynak ayırmaktadır. Bilgi çağında önemi artan eğitimin formal boyutunu oluşturan okulların işleyişi ve denetimi, ülkelerin geleceği için önemlidir.

Eğitimin en önemli basamağı ve temeli olan ilköğretimin, bireyin dolayısıyla da ülkenin geleceği için önemli bir yeri bulunduğu şüphesizdir.

Ülkemizde yıllardır üzerinde tartışılan konulardan biri de eğitim sistemimizdir. Üzerinde bunca zaman tartışma yapılmasına rağmen hâlâ eğitimimizdeki sorunlar çözülememiştir. Eğitimin bir süreç olduğu düşünüldüğünde sorunların var olması, yeni arayışların bulunması ve yeni yapılanmalar oluşması da kaçınılmazdır.

Ülkeler bireylerini eğitmek, kendi kültür birikimlerini yeni kuşaklara aktararak sağlıklı ve güçlü bir topluma sahip olmak için çeşitli eğitim örgütleri kurarlar. Bu örgütler belirlenen amaçları gerçekleştirmek üzere çeşitli eğitim faaliyetlerinde bulunur. Eğitim örgütlerinde sistem, örgüt yapısı, yönetim ve denetim ile ilgili sorunlar her toplumun öncelikli sorunları arasında yer almaktadır (Karabörk, 1998: 1).

Okul yönetimlerinin, eğitim sisteminin amaçlarını ne derece gerçekleştirebildiklerini anlayabilmek ve daha üst düzeyde gerçekleştirebilmek için denetime ihtiyaç duyulmaktadır.

Tüm kurum ve kuruluşlar, özellikle kamu kuruluşları, sürekli bir değerlemeye tabi tutulurlar (Aydın, 2000:161). Yönetime ilişkin kuramlar, yönetim süreçlerinden biri olan değerlendirme aracılığı ile denetimi de kapsamalarına alırlar. Denetim kavramının algılanması, onun öğelerinin bilinmesine bağlıdır. Bunlar; kontrol (durum saptama), değerlendirme ve düzeltme (geliştirme) etkinlikleridir (Başar,1995 : 1-2).

Denetim, örgütsel eylemlerin öngörülen amaçlar doğrultusunda saptanan ilke ve kuralların uygun olup olmadığının anlaşılması, örgüt amaçları doğrultusunda daha iyi sonuç almaya yönelik ve süreci geliştirmeyi hedef alan bir etkinliktir (Aydın 1993:2).

Eğitim sisteminin bünyesinde yer alan birimler ülke çapında örgütlenmiştir. Yapıları ve kuruluş amaçları önceden kapsamlı bir şekilde belirlenen okul ve kurumların Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen Türk Milli Eğitiminin temel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda faaliyet göstermeleri istenmiştir. Bu kurumlar arasında birlik ve bütünlüğün sağlanması, değişim ve gelişmelerin bu kurumlara aktarılması teftiş ve denetim yoluyla sağlanabilmektedir. Türk Milli Eğitim sisteminde düzelme ve geliştirme amacıyla yapılan değerlendirme, denetim yoluyla yapılmaktadır. Denetim hizmeti, Milli Eğitim Bakanlığı'nın en önemli görevlerinden biridir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, eğitim öğretim hizmetlerinin kendi sorumluluğunda olduğunu ifade etmektedir.

Eğitim-öğretim etkinliklerinde değerlendirmenin önemli bir yeri vardır. Karara varmak için bir niteliğe ait bazı ölçmeler yapılması zorunludur. Eğitim denetiminde yapılan değerlendirme, çalışmaların niteliğini nicelikle ifade etme olanağı sağlar. Eğitimde denetim bir anlamda değerlendirme ile aynı şeyi ifade eder (Taymaz, 1982:123).

Eğitim işgörenlerinin kişisel güçlerini ve eğitime katkılarını nesnel olarak ortaya çıkaracak araçlar bulunmamaktadır. İlköğretimde, öğretmenlerin sınıf içinde başarısını ölçmek için kalıplaşmış rapor formları kullanılmaktadır. Aynı durumun yöneticiler için de geçerli olduğu söylenebilir. Bu formlarda dolduranın

kişisel görüşlerine, eğitim anlayışına ağırlık veren sorular bulunmaktadır. Bu yüzden eğitim örgütünde işgören değerlendirmesi yapan her yetkili, kendi gördüklerine ve görüşüne göre davranmaktadır. Değerlendirme yapan bu kişilerin siyasal erkin yönetim biçiminden ve bu konudaki görüşünden derin olarak etkilendiği gözlenmektedir (Başaran 1985:95-96).

Yönetim süreçlerinin önemli ve ayrılmaz bir ögesi olarak kabul edilen değerlendirmenin amacı, örgütün etkililiğini arttırmaktır. Örgütsel etkililiğin artırılabilmesi, örgütün önceden belirlenen amaçlara ulaşabilmesi, örgütsel çabaların denetlenmesi ile olasıdır (Aydın,1993:1).

Denetim, aslında yönetim sürecinin her alanında yer alan bir süreçtir. Yönetim sürecinin verimli ve rasyonel işlemesi, örgütsel amaçlardan sapmaması için denetleme sürecine ihtiyaç duyulmaktadır.

Denetim, yönetim süreçlerinden biri olduğu kadar, diğer süreçlerin de yeniden düzenlenmesine kılavuzluk eden bir hizmettir. Denetim planlanmış bir etkinliktir. Denetim, müfettişlerin dışında ilgili personel tarafından benimsendiği oranda başarılı olacağı beklenebilir.

Denetim işlevi tüm yöneticilerin görevidir .Örgütün her bir kademesi planlar yapar. Bu planlama ışığında örgütlemeye gidilerek diğerlerini etkileme yoluyla planların gerçekleştirilmesine çalışılır. Alt kademelere inildikçe bu süreçlerin alanı daralır (Can, 1992:218).

Temel hedefi, öğretme ve öğrenme sürecini geliştirmek olan çağdaş eğitim denetçisi, öğretim programlarını, öğretim stratejisini ve öğretimi tamamlamış öğrenciyi değerlendirerek, süreci geliştirmekle yükümlü tutulmaktadır. Oysa öğrenme ve öğretme sürecinin geliştirilmesinde eğitim denetçisi kadar, okul yöneticisinin de görev ve sorumluluğu olmalıdır. Çünkü okul yöneticisinin öğretmen ve öğrenci ile birlikteliğinin, eğitim denetçisi ile kıyaslanamayacak kadar fazla olduğu söylenebilir.

Denetim sisteminde gelinen nokta, insan kaynaklarına önem verme yönündedir. Bu gelişme, insan kaynağını geliştirip etkili olarak kullanmak,

örgütsel amaçları gerçekleştirilmesini güvenceye almak, örgütte yapılan işlem ve eylemlerdeki aksaklıkların örgüt yaşamının tehlikeye sokmasını engellemektedir (Başaran, 1996: 308).

Eğitimde teftiş, her şeyden önce, fikir ve eylem bileşimi olarak kabul edilmeli ve uygulanmalıdır. Teftiş, çeşitli kuramlar yoluyla kestirilen sonuçları birleştiren bir süreçtir ki, belirli durumlarda istenilen sonuçlara ilişkin yargıları da içine alır (Bursalıoğlu, 2000: 126).

Eğitim hizmetlerinin bütün alanlarında olduğu gibi teftiş hizmetlerinin de etkin bir şekilde yerine getirilmesi için hem denetim, hem yönetsel alanda yeniden yapısal düzenlemelere ihtiyaç olduğu söylenebilir. Eğitim sisteminin başarısı, alt sistemlerin ve örgütlerin etkili bir yönetim göstermesine ve bu yöneticilerin çağdaş bir denetim hizmeti almasına bağlıdır. Burada ilköğretim okullarında denetim hizmetlerinin önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Bu okullardaki yöneticilerin teftişi ise en can alıcı noktayı teşkil etmektedir. Dolayısıyla yönetici denetiminde istenen verim ve etkinliği sağlayabilmek için yöneticilerin denetimden beklentilerinin neler olduğunu önceden bilmek gerekir.

Milli Eğitim Bakanlığı, İlköğretim Kurumları Rehberlik ve Teftiş Yönergesinin 17. maddesinde “Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel ilköğretim okullarında aşağıdaki denetim şekillerine yer verilir” denilmekte ve denetim biçimleri şöyle sıralanmaktadır:

a) Kurum Denetimi

1 -Yönetici denetimi

2-Öğretmen denetimi

3-Diğer personel denetimi

b) İmtihan denetimi

Yönergenin 23.maddesinde ise “resmi ve özel ilköğretim kurumlarında denetim yapılırken, kurumun aşağıdaki durumları incelenir ve değerlendirilir” denilmekte ve kurum denetiminde incelenecek durumlar şöyle sıralanmaktadır:

- a) Fiziki durumu
- b) Eğitim-öğretim durumu
- c) Büro işleri
- d) Öğrenci işleri
- e) Personel işleri
- f) Hesap, ayniyat, demirbaş işleri.

Her kurumda planı uygulama ve amaçlarına ulaşma derecesi hakkında hükme varmak için değerlendirme yapılır. Kurum çalışmalarında değerlendirme yollarından biri ve en çok yararlanılanı teftiştir. Teftiş, çeşitli teoriler yoluyla beklenen sonuçları sentez eden bir süreç olarak kabul edildiğinde, belirli durumlarda istenilen sonuçlara ait hükümleri de içine alır (Taymaz, 1982:19).

Kurum teftişi, eğitim öğretim ve yönetim ile ilgili işlemleri incelenerek kurumun genel işleyişi hakkında bilgi edinerek bir hükme varma sürecidir (Taymaz, 1982:110).

Bir örgüt içinde işlerin ön eden saptanan amaçlarla karşılaştırılması ve ayrılıklar varsa giderilmesi için yönetim tarafından gerekli tedbirlerin alınması teftişin amaçlarından biridir (Tortop, 1990:218).

Teftişin hedefi, eğitimin ve öğretimin amaçlarına en uygun değer ve işlemleri bulmaktır. Bu hedefe göre teftiş, değerlendirme süreci gibi amaçlar bakımından yapılacaktır (Bursalıoğlu, 2000:172).

Bu açıdan bakıldığında teftişin fonksiyonları (Taymaz, 1982: 23-127);

1. Öğretim ve öğrenimin daha iyi yapılabilmesi için ilgililere gerekli yardımlarda bulunmak,
2. Yapılan çalışmalarını incelemek, olması gereken şekli ile karşılaştırmak, amaca ulaşmasını sağlamak üzere hizmet etmek,
3. Çalışan personelin işlerindeki başarı ve yetenekleri belirlemek ve gelişmelerine yardımcı olmak, şeklinde ifade edilebilir.

Kurumun öğelerinden en önemlisi yöneticidir. Yönetici kurumun diğer öğelerine oranla kurumu daha çok düzeyde etkilemektedir. Yönetici teftişinin bilimsel bir şekilde yapılması kurumun verimini olumlu yönde daha çok etkilemektedir. Kurum teftişindeki denetim alanlarıyla yönetici teftişindeki denetim alanları birbirine benzerlik gösterse bile değerlendirilmeleri birbirinden ayrı olmalıdır (Korkmaz, 1998:23).

Yönetici teftişinde, mevzuat gereği yapılması gereken ile uygulamada yapılanların birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir. Sınırlı zaman süreci içerisinde, bu kadar kapsamlı ve karmaşık davranışların ölçülmesi, gözlemlenmesi mümkün görünmemektedir.

Etkili yöneticilerin işlevleri, öğretime önem verme, amaç ve beklentileri açıkça ortaya koyma, zamanın çoğunu eğitim sorunlarına ayırma, öğretime ilgi ve destek verme, personele dönük davranış gösterme yönünde olmalıdır (Balci, 2001 :29).

Günümüzde değişmeye duyarsız kalmak, bir yöneticinin alabileceği en büyük risklerden biridir. İletişim çağında, geleneksel yönetim anlayışı sorun çözmede bir araç olmaktan çıkmıştır. Değişmenin yönetilmesinde yöneticinin yönetim donanımı, sürekli olarak yeni bilgi, beceri, tutum ve davranışlar boyutunda değişmektedir (Demir, 2003:558). Değişme birimi olarak değişme yöneticisinin gereksinimi, örgütsel değişme sürecinin hangi temele dayalı olduğunu anlamak ve durumun gerektirdiği bilgi, tutum ve davranışlar setinden oluşan yeterliklere sahip olmaktır (Lakomski, 2001:70).

Bazı yazarlar eğitim yöneticiliğini, okul yöneticiliğinden ayırırken, bazıları içi içe, bazıları ise üst üste bu kavramları işlemiştir. Bursalioğlu; eğitim sistemi içinde, okulun bir alt sitem olduğunu, ifade etmekte ve okul yönetimini, eğitim yönetiminin sınırlı bir alana uygulanması olarak açıklamaktadır (Bursalioğlu, 1997: 5).

Açıklan; okul yöneticiliğinin, eğitim yöneticiliğinden ayrı bir meslek dalı olduğunu belirtmektedir. Çünkü okul yöneticisinin yeterlilik alanlarının, eğitim

yöneticisinin yeterlilik alanlarından farklı olduğunu savunmaktadır (Açıkalın, 1994:13). Taymaz da, Bursalıoğlu gibi eğitim yönetimini kamu yönetiminin özel alanını oluşturduğunu belirtmekte, okul yönetimini, eğitim yönetiminin sınırlı bir alanına uygulanması olarak açıklamaktadır (Taymaz, 1989:13).

Okul yöneticiliği, eğitim yöneticiliği içinde yer alır ve belli bir düzeydeki okul veya okulların amacına en uygun ve etkili şekilde ulaşabilmesi için uyulacak gerekli ilke ve teknikleri kapsar (Binbaşıoğlu, 1983:3).

Okul, örgütsel yapısı ve işleyişi bakımından eğitim yönetiminin bağımlı değişkeni konumundadır. Üst düzeyde eğitim politikalarını belirleyen, orta kademedeki bunları yorumlayan eğitim yöneticileridir. Ancak bütün bunların uygulanmasını gerçekleştirip sistemin geri beslemesini sağlayanlar ise, ilk düzeydeki okul müdürleridir (Açıkalın, 1994:4).

İlköğretim kurumlarından olan zorunlu eğitim çağındaki çocukların eğitim-öğretim gördükleri ve öğrenim süresi 8 yıl olan eğitim kurumları bir müdür tarafından yönetilirler. Müdür kanun, yönetmelik, program ve emirler doğrultusunda okulun bütün işlerini yürütmeye, düzenlemeye, denetlemeye yetkilidir. Müdür, okulun amaçlarına uygun olarak yönetilmesinden, değerlendirilmesinden ve geliştirilmesinden sorumludur (MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2003)

Müdür yardımcıları, okulun her türlü eğitim-öğretim, yönetim, öğrenci, tahakkuk, ayniyat, yazışma, eğitici etkinlikler, yatılılık, bursluluk, güvenlik, beslenme, bakım, koruma, temizlik, halkla ilişkiler gibi hususlarda okul müdürü tarafından verilen görevleri yaparlar. Bu görevlerin yapılmasından ve okulun amaçları doğrultusunda işleyişinden müdüre karşı sorumludur (MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2003). Bu görevlerin okulun amaçlarına uygun olarak yürütülmesinde denetim etkinliklerinin önemli etkisi bulunmaktadır.

Eğitim liderleri olarak okul müdürleri okullarının öğrenme kapasitelerini geliştirmek zorundadırlar. Bunun için; okulun gelişme kapasitesini yükseltmeye odaklanmalıdır. Öğrenen örgütler olarak okulları ve yaşam boyu öğrenciler

olarak öğretmenleri destekleyici bir politika yaratmalı ve izlemelidirler. (Hallinger:1998:15)

Okulların etkili olmaları, yani önceden belirlenen amaçlarına ulaşabilmeleri büyük ölçüde okuldaki etkinliklerin, eğitim ve öğretim programının yürütülmesinden sorumlu olan müdürlerin etkili olmalarına bağlıdır. Okullardaki en basit etkinlikler bile rastlantıya bırakılmayacak ve özenle planlanacak kadar önemlidir. Bu durum eğitim yöneticilerine önemli sorumluluklar yüklemektedir. Etkili okulla ilgili araştırmalar, okul yöneticisinin etkili okulun kritik önemdeki etkenlerden birisi olduğunu göstermektedir (Balci, 2001:23).

Değişen dünya koşulları okul müdürlerini başarıyla yerine getirmelerinde gerekli bilgi ve becerileri tanıma, tanımlama ve bunlara sahip olma ile karşı karşıya bırakmıştır (Johnson, 1994:5).

Üst sistemler sürekli olarak okulun amaçlarını gerçekleştirme derecesini bilmek ve izlemek durumundadır. Çünkü tek tek okulların başarısı ve bu başarıların toplamı eğitim sisteminin başarısını oluşturur. Öğrencilerin giriş özellikleri, işleme süreci ve öğrencilerin çıkış özelliklerinin planlı programlı olarak sürekli kontrol edilmesi, değerlendirilmesi sistemin başarısı açısından önemlidir.

Okul müdürü, okulun amaçlarını gerçekleştirerek yapısını ve havasını koruyan iç öğelerin lideri olmalıdır (Bursalıoğlu, 1997 :38). Yöneticiler, gerekli bilgileri sağlamak için sorumluluk almasını bilmelidir. Gerektiğinde uzman görüşlerden faydalanmalı, fakat uygulayıcının kendisi olduğunu unutmamalıdır (Drucker, 1995 :371).

Okuldaki değişme sürecinde sorunlarla en çok boğuşanın okul müdürü olduğu söylenebilir. Etkili bir değişimin gerçekleştirilmesinde okul müdürü bir eğitim lideri olarak önceliği yetişkin öğrenmesine ve öğrenciye vermelidir. Bunun için yüksek performans beklentileri oluşturmalı ve içeriği eğitim-öğretimi standartlara uygun hale getirmelidir. Ayrıca yetişkinler için sürekli öğrenme kültürü yaratmalı, öğrenmenin değerlendirilmesinde araç ve yöntemlerini kullanmalıdır. (Blase, 1999:130)

Okulun amaçlarını gerçekleştirecek, yapısını yaşatacak ve havasını koruyacak olan; okul müdürüdür. Gerçek müdür, formal yetkilerden g alan bir sttr. Ayrıca okul yöneticisinin bir personel değerlendirme sorumluluğu vardır. Öğretmenlere rehberlik ve danışmanlık olanakları bir mfettişinkinden daha çoktur (Bursalıoğlu,2000:38).

Bütün rgtlerde olduğu gibi okul örgütlerinde de yönetimin kusursuz olması, okulun amacına ulaşma derecesinin belirlenmesi için denetim birimleri kurulmuştur. İlköğretim okullarının teftiş ve denetim hizmetlerini her yıl ilköğretim müfettişleri yerine getirmektedir.

İlköğretim Okullarının belirlenen temel amaçlarına ulaşabilmesi için bu okul yöneticilerinin görevlerini ideal bir şekilde yapmaları beklenir. Yöneticilerin düzeylerini yükseltebilmek, verim ve etkinliğini artırabilmek için denetimle ilgili görüş ve beklentilerinin bilinmesi büyük önem taşımaktadır. Çok değişik anlayış ve düzeydeki yöneticilerin istenen başarıyı göstermeleri ve yöneticiler arasında ortak bir anlayışın yerleştirilmesi için ilköğretim müfettişlerine çok önemli görevler düşmektedir. Burada müfettişlerin çok yönlü ve insanlar arası ilişkileri çok iyi bilmeleri gerekir. Mfettişten beklenen amaca yönelik ilişkiler, denetim öncesi ve denetim sırasında insancıl ilişkileri esas alan rehberlik yaklaşımı ile kurulabilir.

Eğitim sistemi içinde, okullarda görevli yöneticiler çeşitli sorunlarla karşılaşırlar. Ayrıca ğretim süreç ve tekniklerdeki gelişmeler, sosyal ve ekonomik gereksinimlerin değişmesi, eğitimde yenilikleri zorunlu kılmaktadır. Özellikle ilköğretim okullarının yönetim ile ilgili çalışmalarında ve öğretmenlerin eğitim ğretim çalışmalarında destek olmak ve rehberlik etmek üzere ilköğretim müfettişleri bulunmaktadır.

İlköğretim müfettişleri hem il düzeyinde inceleme, soruşturma faaliyetleri yürütmekte, hem de okul yönetici ve öğretmenlerine rehberlik etmektedirler. Ayrıca kurumun fiziki durumu, yönetim işleri, büro işlerinin takibi ve denetimi görevini de üstlenmektedirler.

Denetimin en önemli işlevi, eğitim sürecini geliştirmektir. Müfettişin iki rolü, öğretmene rehberlik ve liderlik etmektir. Eğitim denetimi, insan kaynaklarının denetimi olarak görülmelidir. İlköğretim müfettişi, öğretmene gereken liderlik davranışlarını gösterebilmeli, moral ve destek sağlayabilmelidir. Müfettiş, öğretmenlik mesleğinin misyonunu, yüceliğini ve temel mesleki değerlerini öğretmenlere aktarabilmelidir (Çelik, 1997:214-224).

Okul müdür ve müdür yardımcılarının görev alanları ile müfettişlerin yönetici teftişindeki denetim alanlarında, belli bir standart oluşturulmamıştır. Görev ve denetim alanlarında standartlar oluşturulmadığı gibi, müfettişlerin yönetici teftişinde karşılaştırabilecekleri bir standart da belirlenmemiştir. Bunun sonunda, yönetici teftişinde müfettişlerin öznel yargılarının etkili olduğu söylenebilir.

Okul yöneticilerinin görevleri ile müfettişlerin yönetici teftişindeki davranışların bir biri ile tam bir uyum içerisinde olmadığı söylenebilir. Bu durumda yönetici teftişinin tutarlı, objektif ve nesnel olması mümkün görünmemektedir. Yönetici teftişi ile ilgili bir gözlem formu geliştirilmediği gibi, incelenecek davranışların durumu ölçecek nitelikte olmadığı ve açık uçlu olduğu söylenebilir.

İlköğretim müfettişleri, yaptıkları değerlendirmeler sonucunda yöneticinin başarı notunu belirlemektedirler. Yöneticinin teftiş sonucunda almış olduğu başarı notu, onun mesleksel geleceği üzerinde etkili olabilecek düzeyde önemlidir. Bu açıdan bakıldığında değerlendirmeden beklenen amaçlara ulaşabilmek için değerlendirmenin objektif olması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır (Korkmaz, 1998:21).

Türk Milli Eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesi, eğitim sisteminin etkili yönetimi ile mümkün olacaktır. Okul yöneticisinin, okulun ya da öğretimin nerede olduğuna, nereye gideceğine karar vermek gibi davranışları gösterme hak ve yükümlülüğü vardır. Bu nedenle öğretmenin denetim sorumluluğu, okul

yöneticilerine verilmeli, müfettişler ancak okul yöneticilerini denetlemelidir (Balcı, 2000: 149).

İlköğretim okullarının amacına ulaşabilmesi, kaliteli bir eğitim verebilmesi ve öğrencileri en iyi şekilde yetiştirebilmesi için sahip olduğu ve yararlanabileceği kaynakları en iyi bir şekilde kullanması gerekir. Okulun amaçlarına ulaşma derecesi bir bakıma kaynaklarını etkili kullanabilme derecesine bağlıdır. Bu nedenle kurum çalışmalarının gözetim ve denetim altında tutulması, kaynakların kullanılma durumlarının belirlenmesi; kısaca okulun işleyişinin değerlendirilmesi zorunludur.

İlköğretimde denetim konusunda bir çok araştırmalar yapılmıştır. Kurum ve yönetici denetiminde, ilköğretim müfettişinin denetim uygulamalarında var olan durumun ortaya konması, bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Müfettişlerin yönetici denetimi ile ilgili, kurum denetimi uygulamalarında ve değerlendirmelerinde doğrudan etkilenen okul müdür ve müdür yardımcılarıdır. Yönetici denetiminde var olan durumun ortaya konması için etkilenen durumundaki okul müdür ve müdür yardımcılarının görüşlerinin saptanmasına ve önerilerde bulunulmasına ihtiyaç duyulduğu kanaatinde bulunulduğundan bu araştırmanın yapılması öngörülmüştür.

İlköğretim okullarındaki yönetim ve eğitim öğretim hizmetlerine yön vermek ve hizmetlerin kalitesini artırmak amacıyla yapılan denetim çalışmaları, ilköğretim okullarında görevli yöneticiler tarafından nasıl algılanmaktadır? İlköğretim okulu müdür ve müdür yardımcıları yapılan denetim faaliyetlerini yeterli görmekte midir? Yöneticilerin, ilköğretim müfettişlerince kendilerine yapılan denetime ilişkin görüşleri nelerdir?

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

İlköğretim okulu müdür ve müdür yardımcılarının, ilköğretim müfettişlerinin yapmış olduğu denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.3. ALT PROBLEMLER

1. İlköğretim Okulu Müdür ve Müdür Yardımcılarının; İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Denetim Etkinliklerine İlişkin Görüşleri nelerdir?

1.1. Fiziki Durum

1.2. Eğitim-Öğretim Süreci

1.3. Yönetim İşleri

2. Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Müdür ve Müdür Yardımcıları Görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

2.1. Fiziki Durum

2.2. Eğitim-Öğretim Süreci

2.3. Yönetim İşleri

3. Öğrenim Durumu Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

3.1. Fiziki Durum

3.2. Eğitim-Öğretim Süreci

3.3. Yönetim İşleri

4. Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

4.1. Fiziki Durum

4.2. Eğitim-Öğretim Süreci

4.3. Yönetim İşleri

5. Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşleri arasında anlamlı fark var mıdır?

5.1. Fiziki Durum

5.2. Eğitim-Öğretim Süreci

5.3. Yönetim İşleri

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu araştırmada elde edilecek bulgular, ilköğretim okullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcılarının; yönetici denetimine ilişkin görüşleri, kendilerine verilen denetim hizmetlerine yaklaşımlarını ve bu hizmetlerdeki mevcut olumlu ve olumsuz durumları ortaya çıkaracaktır. Denetim hizmetlerinde yapılan değişiklik ve yeniliklere katkıda bulunabilecektir.

Yönetici denetiminde kullanılan formların ortak özellikleri, belli ve kısa süreçteki duruma bakarak yöneticiyi değerlendirmeyi amaçlamakta, süreci etkileyen değişkenler göz ardı edilmektedir. Genel gözlem ve kısa süreli inceleme ile verilerin elde edilmesi, çok güç verilere ilişkin sorular içermeleri, formların belli bir ölçüde sahip olmamaları nedeniyle, öznel yargılara tümüyle açık olduğu söylenebilir.

Müfettişler, yönetici denetimi görevini yerine getirirken kanun ve yönetmeliklerde belirlenen ölçütlerde ve kendilerinden beklenen düzeyde olması sistem açısından önemli görülmektedir. Bu durum, okul alt sisteminin önemli bir ögesi durumundaki yöneticiyi olumlu yönde etkileyecek, verimini artırabilecektir.

Bu araştırmada, ilköğretim müfettişlerinin yönetici denetimi ve değerlendirme etkinlikleri okul yöneticilerinin görüşleri alınarak tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın bulguları, Kırıkkale ili ilköğretim müfettişlerinin yönetici teftiş ve değerlendirme etkinliklerini ortaya koyması, var olan durumun belirlenmesi, yönetici teftiş alt sisteminin üst sistemler tarafından değerlendirilmesi, düzeltilmesi ve geliştirilmesine kaynak olabilmesi açısından önemlidir.

Ayrıca araştırmanın sınırları içerisinde elde edilen bulgular, müfettişlere hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim veren kurumlar tarafından kullanılabilir. Denetim alt sisteminde yönetici denetiminin daha çağdaş ve bilimsel temellere oturtulmasına da katkıda bulunabilir.

1.5. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okulu müdür ve müdür yardımcılarının, yönetici denetimine ilişkin görüşlerinin neler olduğunu, yönetici denetim etkinliklerinde karşılaşılan güçlükler ve eksikliklerin tespit edilmesi, yönetici değerlendirme formlarının ve denetim uygulamalarının düzenlenmesi ve gelişmesine katkıda bulunmaktır.

1.6. SAYILTILAR

1. Araştırma da verilerin geçerlik ve güvenilirlik derecesi yüksektir. Çünkü:
 - a. Anket istekli kişilere uygulanmıştır.
 - b. Anket; araştırma, ölçme ve değerlendirme alanında otorite olan üç üniversite öğretim üyesinin tetkik ve düzeltmesinden geçmiştir.
 - c. Anket asıl örneklemeden önce küçük bir pilot gruba uygulanarak düzeltilmiştir.
2. Ankete katılan yöneticilerin konu ile ilgili olarak doğru bilgi verdikleri varsayılmıştır.
3. Anket sorularına verilen cevaplar, yöneticilerin gerçek görüşlerini yansıttığı varsayılmıştır.

1.7. SINIRLILIKLAR

1. Araştırmada Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet ilköğretim okulları ele alınmış, özel ilköğretim okulları kapsam dışı bırakılmıştır.
2. Araştırma, Kırıkkale iline bağlı ilköğretim okullarında 2004-2005 öğretim yılında görev yapan ilköğretim okulu yöneticileri ile sınırlandırılmıştır.
3. Araştırmada ele alınan değişkenlere ait verilerin toplanması düzenlenen anketle sınırlıdır.

1.8.TANIMLAR

İlköğretim: 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimini kapsayan temel eğitim devresidir.

İlköğretim okulu: 8 yıllık eğitim-öğretim sürecini kapsayan ve zorunlu olan ilköğretim kurumlarıdır.

İlköğretim Müfettişi : İl Milli Eğitim Müdürlükleri kadrosunda görev yapan, il genelindeki tüm resmi ve özel kurumların inceleme, soruşturma işleri ve ilköğretim okullarının denetimi ile görevli personel.

Yönetim: Bir örgütte, önceden belirlenmiş amaçları gerçekleştirecek işleri yapmak üzere bir araya getirilen insanları örgütleme, eşgüdümleme ve eyleme geçirme sürecidir (Başaran, 1989:14)

Yönetici: İlköğretim okullarında görev yapan okul müdürü, müdür yardımcılarıdır.

Okul Müdürü: Eğitim öğretim etkinliklerinin önceden saptanmış amaçlar doğrultusunda düzenlenip uygulanması ve değerlendirilmesinden, okulun genel işleyişi ile ilgili işlerin yürütülüp düzenin sağlanmasından ve denetlenmesinden okul yapısı içinde en üst düzeyde yetkili ve sorumlu kimse (Uluğ, 1985: 169).

Eğitim Yönetimi: Toplumun eğitim gereksinmesini karşılamak üzere kurulan eğitim örgütünü, önceden belirlenen amaçlarını gerçekleştirmek için etkili işletmek, geliştirmek ve yenileştirmek sürecidir (Başaran, 1994:12).

Eğitim Yöneticisi: Her tür ve düzeyde resmi ya da özel eğitim kurumlarıyla Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra örgütünde, başında bulunduğu eğitim kurum ya da biriminin yönetiminden sorumlu, bu alanda yetişmiş kimse (Uluğ, 1985: 90).

Teftiş: Kamu sektöründe veya tüzel kişiliği bulunan kurumlarda yapılmakta olan işlerin mevcut mevzuata (kanun, tüzük, yönetmelik, genelge ve emirlere) uygun olarak yapılıp yapılmadığının yetkili kimseler tarafından denetlenmesi ve gözetlenmesidir (Taymaz, 1997:2).

Kurum teftiſi: Teftiſin iſlevlerine göre yapılan tanımına uygun olarak, bir eğitim kurumunun amaçlarını gerekleſtirmede insan ve madde kaynaklarının sağlanma, yararlanılma durumunun gözlenmesi, incelenmesi ve değerlendirilmesidir (Taymaz, 1982:20).

Okulun eğitim ve ğretim süreçleri ile bunlarla ilgili kayıt ve iſlemlerin incelenerek, kurumun genel iſleyiſi hakkında bir hükme varmak üzere yapılan teftiſtir (Taymaz, 1982:110).

Yeterlik: Bireylerin, görevleri ile ilgili rollerini, rol amaçlarına uygun olarak yerine getirebilmeleri için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumlardır (Baſar, 1995:124).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, araştırma konusu ilköğretim müfettişlerinin denetim etkinlikleri incelenirken, eğitim sistemi içerisinde bir alt sistem olan denetim genel anlamda kavramsal olarak incelenmiştir.

Bu incelemede sırasıyla; sistem ve örgüt, denetim ve teftiş, denetimin tanımı, tarihsel gelişimi, müfettişlerin görev ve yetkileri, ilköğretim okulu yöneticilerinin görev ve yetkileri hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra ilköğretim müfettişlerinin görevlerinden, araştırmamızın sınırlılığı nedeniyle sadece araştırmanın asıl konusu olan yönetici denetimi ayrıntılı incelenmiş ve yöneticilerin görev ve sorumluluklarına da değinilmiştir. ilköğretim müfettişlerinin görevlerini yerine getirirken sahip olması gereken nitelikler, ilköğretim okulu yöneticilerinin değerlendirmeleri doğrultusunda ele alınmış ve incelenmiştir.

Denetim alt sisteminden bahsetmeden önce sistem ve örgüt kavramlarına kısaca değinelim.

Sistem, birbirine dayalı ve birbirinden etkilenen parçalardan oluşan, çevresinden girdiler alıp çevresine çıktılar sunarak hizmet üreten amaçlı bir bütündür (Başaran, 1996:108).

Bir örgütteki personelin, örgüt amaçlarını gerçekleştirmesinde sistem denilen araç kullanılarak yönetsel eylemler gerçekleştirilir (Bursalioğlu, 1997 :17). Toplumdaki bireylerin eğitsel ilişkilerini örgütlü bir şekilde düzenleyen ve karşılayan toplumsal birimler o toplumun eğitim sistemini oluşturur (Başaran 1996 :11).

Devlet, bir sistem olarak düşünüldüğünde, devlet yapısının en önemli alt sistemlerinden birisi de eğitim sistemidir. Başaran bu konuda eğitimi kendi içerisinde alt sistemlere ayırmış ve şöyle ifade etmiştir.

Eğitim sistemi, değişik düzeyde alt sistemlerden oluşmaktadır. Yönetim kararları üreten bu sistemler, bu kararları temel sistemlere ulaştıran ve yasal çerçevesi içerisinde kararlar alan aracı sistemler ve eğitime gereken malı, hizmeti, düşünceyi üreten temel sistemlerden oluşmaktadır. Tüm bu sistemler ortak çaba içinde aynı amaçları gerçekleştirmeye çalışırlar (Başaran, 1993:35).

Eğitim sisteminin bir alt sistemi olan teftiş ve denetim, örgüt ve örgüt yönetiminin var olduğu her alanda ve yönetimin bütün süreçlerinde ihtiyaç duyulduğundan ona vazgeçilmez bir araç olarak bakılmaktadır.

Bu bağlamda yönetim ve örgüt kavramlarına kısaca değinerek, denetimin yönetim ve örgüte kazanımlarını ve önemini anlayabiliriz.

Yönetim, belli amaçlara ulaşabilmek için parasal kaynakları, donanımı, hammadde, demirbaşları, yardımcı malzemeleri ve zamanı etkin ve verimli kullanarak uygulama sürecidir (Eren, 1993:3).

Yönetim, bir örgütte önceden belirlenmiş amaçları gerçekleştirmede karşılaşılan problemleri çözme, insanları örgütleyip eşgüdümleyerek eyleme geçirme sürecidir (Başaran,1996:14). Yönetme, örgütün amaçları doğrultusunda personeli verimli çalıştırma, izleme ve geliştirmedir (Tortop ve İspir, 1999 :127).

Günümüzde yönetime büyük önem verilmektedir. Gelişmiş devletler, yönetimin verimliliği üzerinde durmakta ve daha etkili çareler üretmeye çalışılmaktadır. Bugün çeşitli denemeler göstermiştir ki, iyi bir yönetim ve iyi yönetici, bir kuruluşun başarıya ulaşmasında en önemli unsurdur (Tortop, 1994:269).

Yönetim biliminin özel bir alanı olan eğitim yönetiminin önemi, eğitim örgütlerinin özelliklerinden ötürü her geçen gün artmaktadır.

Eğitim Yönetimi, toplumun eğitim gereksinimlerini karşılamak üzere kurulan eğitim örgütünü, önceden belirlenen amaçları gerçekleştirmek için, etkili işletmek, geliştirmek ve yenileştirmek sürecidir (Başaran, 1996:12).

İnsanların belirli amaçları gerçekleştirmek için işbirliği yapma gereksinimlerinden doğan örgütler, insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanların toplu olarak yaşadıkları her yerde örgütler oluşmuştur. Gelişim süreçlerinin başında kendi temel gereksinimlerini tek başlarına karşılayabilen insanlar, zamanla artan ve tek başlarına karşılayamadıkları gereksinimlerini gidermek ve dış çevrenin koşullarına uyum sağlamak amacıyla diğer insanlarla işbirliği yapmaya başlamışlardır. Ortak çabayı gerektiren bir amacın gerçekleştirilmesi, birden fazla bireyin güç ve eylemlerinin birleştirilmesini, bütünleştirilmesini zorunlu kılmaktadır (Aydın, 2000:14).

Örgüt; iki ya da daha fazla kişinin bilinçli olarak eşgüdümlemiş etkinlikleri sistemidir (Aydın, 2000:15).

Örgütün görevleri amaçlarına dönük olarak yaptığı eylemlerdir (Bursalioğlu, 2000:24). Örgüt yapısı bu eylemleri eşgüdümleyen öğeleri birbiriyle uyumlu hale getiren bir sistemdir (Peker, 1995:65).

Bir örgütün amaçları doğrultusunda çalışıp çalışmadığını tanıması için iç dönütlere; ürettiği ürünün istenen nitelikte olup olmadığını tanıması içinde dış dönütlere gereksinim vardır. Eğitim sisteminin iç ve dış dönüt bilgilerini toplayan ve amaçlardan sapmasını önleyen en önemli yönetim alt sistemlerinden birisi teftiş birimleridir (Başaran, 1993:57).

Örgütün amaçlarına ulaşabilmesi için, yönetimin bilimsel anlamda süreçlere ayrılması gerektiği, bunun israfı önleyeceği ve etkililiği arttıracığı söylenebilir. Yönetim süreçleri, çeşitli yazarlar tarafından farklı biçimlerde sınıflandırılmıştır. Bunlardan biri de Gregg tarafından yapılanıdır. Gregg'e göre yönetim süreçleri (Aydın, 2000:125-126):

1. Karar verme,
2. Planlama,
3. Örgütlenme,
4. İletişim kurma,

5. Etkileme,
6. Eşgüdümleme,
7. Değerlendirmedir.

Örgüt özellikleri açısından değerlendirildiğinde, bürokratik bir yapıya sahip olan, yetki ve sorumluluğun hiyerarşik olarak dağıtıldığı, biçimsel bir yapının bulunduğu eğitim kurumları da birer örgüt olma özelliği taşırlar. Temel girdisi ve çıktısının insan olması ve eğitimin temel hedefi olan “davranış değiştirme” sürecinin oluşturulduğu özel bir çevre olması eğitim örgütlerini ve bu örgütlerin yönetimlerinin önemini arttırmaktadır.

Örgütleri çalıştıran, onu verimli ve canlı kılan yönetimlerdir. Yönetimlerde en zor ve önemli iş, yönetme işidir. Bu yüzden yönetimler örgütlerin kalbi gibidir. Eğitim örgütlerinin yönetimi, eğitimin öneminden dolayı ayrı bir önem ve özellik gösterir. Mevcut kaynakların en rasyonel şekilde koordinasyonu, verimli ve etkin şekilde kullanılarak eğitimde istenen hedeflere ulaşılabilmesi ancak iyi yetişmiş yöneticiler ve göstereceği başarılı bir yönetimle sağlanabilir (Karabörk, 1998:3).

Yönetim ve yöneticinin görevi, örgütünü amaçları doğrultusunda canlı tutmak ve yaşatmaktır. Fakat bazı yöneticiler teoriye karşı ilgisizliklerini tecrübe ve kıdem avantajıyla kapatacaklarını sanmakta ve kendi hatalarını başka birilerinin düzeltip örgütün varlığını sürdüreceğine inanmaktadırlar (Bursalıoğlu, 1997:104-105). Oysa eğitim yöneticilerinden örgütlerinin gelişmesini, büyümesini sağlaması, verimini artırmak için bilimsel ve teknolojik gelişmeleri yakından izlemesi, yani yeni gelen yöneticilere canlı ve dinamik bir örgüt ve yönetim bırakması beklenir.

Örgütlerin amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için nitelikli insan gücüne ihtiyaç vardır. Bu insan gücünü ise eğitim örgütleri topluma bir çıktı olarak sunmaktadır. Eğitim faaliyetlerini gerçekleştirebilmek için de okul örgütlerine ihtiyaç vardır.

Okul, toplumsal bir gereksinimi karşılamak amacıyla oluşturulmuş çağdaş bir düzenlemedir. Yeni kuşakların eğitimi için toplum tarafından oluşturulmuş bir ortamdır(Korkmaz, 1998:1).

Okullar, eğitim sisteminin eğitimi üreten temel alt sistemleridir. Üst sistemler yönetsel kararlar alırlar. Aracı üst sistemler ise bu kararları eğitimi üreten okullara iletirler (Başaran 1996:11).

Okul açık sistem özelliğine sahiptir. Çevresinden girdiler alır ve çevresine çıktılar sunar. Her düzeydeki okul çevresinde etkilenir ve çevresini etkiler. Her okul bir eğitim örgütü olarak kendi yapısı içinde benzer bir sisteme sahiptir. Okulları bu özellikleri yönüyle amaçları birbirinden ayırır. Amaçları doğrultusunda örgütlenerek sistem içindeki yerini alır (Karabörk, 1998:3).

Okula sistem öğeleri açısından bakıldığında, girdi-işlem, çıktı ve dönüt alt sistemlerinden oluşan formal bir örgüttür.

Davranış değiştirme süreci olarak ifade edilen eğitimin, büyük oranda gerçekleştiği yerler olan okulların kendilerine özgü özellikleri, yönetimlerinin önemini arttırmaktadır. Okulun örgüt özellikleri olarak ifade edilen bu özellikler şöyle sıralanmaktadır (Bursalıoğlu, 1997:32-34):

1. Okul örgütünün en önemli ve açık özelliği, üzerinde çalıştığı ham maddenin toplumdan gelen ve topluma giden insan oluşudur.
2. Okulda çeşitli değerler bulunur ve bunlar çatışma halindedir.
3. Okul örgütünün ürününü değerlendirme güçlüğü vardır.
4. Okul, özel bir çevredir.
5. Okul, çevredeki formal ve informal örgütlerin yön verdiği ya da etkilediği bir örgüttür.
6. Okul, kültür değişmesini sağlayan örgütlerin başında gelmektedir.
7. Okul, bürokratik bir kurumdur.

8. Her örgüt gibi, okulun da kendine özgü bir kişiliği olur.

Okul örgütleri, amaçları gerçekleştirdikleri sürece varlıklarını sürdürebilirler (Aydın, 2000:15).

Okul örgütlerinin amaçlarına ulaşma çabaları ve yaşamları sürdürebilmeleri bazı olanak ve girdilere sahip olmalarını gerekli kılar. Elleriindeki madde ve insan kaynaklarını etkin ve verimli bir biçimde kullanarak amaçlarına ulaşmalarının temelinde, yönetim, bilgi, beceri, tutum, ilgi vb. yeterliliklere sahip olmasını gerekli kılar (Peker, 1989:1).

Okul örgütlerinde amacını gerçekleştirmek için insan ögesinin ağırlığı ve vazgeçilmezliği belirgin olarak görülür. Bu durum insan ögesinin geliştirilmesinin okul örgütü açısından taşıdığı değeri ortaya koyar. İnsan ögesinin geliştirilmesinin ilk şartı onun örgüt gereksinimleri ve olanakları gözetilerek teftişi ve değerlendirilmesiyle mümkündür (Başar, 1995:2).

Denetleme ve değerlendirme; personelin başarı durumu, okulda ne gibi değişiklikler yapılması gerektiği ve verim hakkında bilgi vermektedir (Davis, 1984:34).

2.1.DENETİM VE TEFTİŞ TANIMLARI

Denetim, kurumsal etkinliklerin belirlenen hedefler doğrultusunda, saptanan ilke ve kurallara uygun olup olmadığının anlaşılması süreci olarak düşünülebilir. Denetimde temel amaç, örgüt hedeflerinin gerçekleşme derecesini saptamak, daha iyi sonuçları alabilmek için gerekli önlemleri almak ve süreci geliştirmektir (Aydın, 1986: 1).

Denetleme: Davranışı kontrol etme süreci, yapılanın yapılması beklenilene ne derecede uygun olduğunun karşılaştırılması; işin gitmesi istenilen doğrultuya yöneltilmesidir (Tortop, 1990).

Denetim kavramı çoğu zaman teftiş ile eş anlamlı kullanılmaktadır. Günümüzde denetim kavramı, teftiş kavramından daha çok kullanılmaktadır. Eğitimde ise denetimin kapsamı, eğitim öğretim ve yönetim etkinliklerinin

belirlenen hedeflere uygun olup olmadığının değerlendirilmesi olarak düşünülebilir.

Teftiş sözcüğü Arapça bir kavram olup, inceleme araştırma soruşturma doğruyu bulmak için arama, tarama, muayene ve kontrol etme anlamına gelir. Eğitim sisteminde teftiş için; tetkik, tahkik, müfettiş için; muin, muhakkik, murakıp, kontrolör, denetçi, denetmen, denetim elemanı kavramları kullanılmıştır (Taymaz, 1997: 1).

Denetim, örgütsel eylemlerin kabul edilen amaçlar doğrultusunda saptanan ilke ve kurallara uygun olup olmadığının anlaşılması süreci olarak düşünülebilir (Aydın, 1986: 1).

Bir başka tanımlamaya göre; denetim, eğitim sisteminde gözlem ve inceleme yolu ile yapılan ölçme ve sonundaki değerlendirmeye denetim veya teftiş denir. Kısaca, çalışan insan davranışlarını ve ortaya koyduğu ürünü kontrol etme sürecidir (Taymaz 1985: 83).

Çağdaş ve bilimsel denetim anlayışına göre denetim, sadece kontrol amaçlı değil, aynı zamanda sistemi ve eğitim öğretim sürecini geliştirmek amacıyla yapılır. Bu nedenle daha objektif ve sağlıklı bir denetim için sistemin bütün girdilerini dikkate almak gerekir (Lee, 1998: 87).

Teftiş, kamu yararı adına davranışı kontrol etme sürecidir. Önceden kararlaştırılmış amaçların gerçekleşme derecesini bulmak üzere her kurumda teftiş yapılır. Teftişin yasal işlevini esas alan tanımda daha çok kontrol ve soruşturmalara ağırlık verilmektedir. Bütün sistemlerin bir ögesi olan teftiş, kontrol ve değerlendirme süreçlerini kapsamaktadır (Taymaz, 1982: 1-2).

Teftiş, bir kurumun kuruluş amacı doğrultusunda, yasa, yönetmelik ve ilgili mevzuata uygun, işlem-eylem yerindeliği, verim, etkinlik ve hizmet kalitesinin sağlanması ile varsa usul ve esaslardan sapmalar ve bunların nedenlerini tespitle, çözüm önerileri sunmak, madde ve insan kaynaklarının örgütün amacı doğrultusunda en rasyonel şekilde kullanılmasını sağlamak ve yardımcı olmaktır.

Teftişin genel amacı esas alındığında çok kısa bir ifade ile şu şekilde tanımlanabilir. Teftiş, kamu yararına insan davranışlarını kontrol etme sürecidir (Başaran, 1996: 30).

Kurumlarda yapılan çalışmaların ilgili mevzuata uygunluğunun denetlemesi amaçlandığında teftiş tanımını Taymaz şu şekilde yapmıştır “Teftiş: kamu sektöründe veya tüzel kişiliği bulunan kurumlarda yapılmakta olan işlerin mevcut mevzuata (kanun,tüzük, yönetmenlik, genelge ve emirlere) uygun olarak yapılıp yapılmadığının yetkili kimseler tarafından denetlemesi ve gözetlenmesi sürecidir “ (Taymaz, 1997:2).

Eğitim sözlüğünde teftiş şöyle tanımlanmaktadır: Öğretimin geliştirilmesi çabasına katılan tüm eğitim iş görenlerine liderlik sağlamakla görevli okul personelinin gösterdiği çabaların tümüdür. Bu çabalar öğretmeni mesleksen büyüme ve gelişmesini güdülemeyi; eğitim hedeflerinin, öğretim materyalinin, öğretmen yöntemlerinin ve öğretimin değerlendirme etkinliklerini kapsar (Aydın, 1986:30).

Eğitim sisteminde yapılan teftişin rol alanları esas alınarak aşağıdaki tanım yapılmıştır. Teftiş yapılan çalışmaları denetlemek ve değerlendirmek, daha verimli hale getirilmelerini sağlamak için ilgililere önerilerde bulunmak, kurumlardaki personele çalışmalarında ve yetişmelerinde rehberlik yolu ile yardımda bulunmak gibi geniş bir hizmet alanıdır. Ayrıca, meydana gelen disiplin ve yasa dışı olayları soruşturma ve incelemelerini yaparak sonucun üst ve ilgili kademelere bildirilmesini de kapsar(Taymaz, 1997:2).

Eğimde gözetme yollarından biri teftiştir. Teftiş, düzenleyici mekanizmalardan en çok kullanılanıdır. Çünkü önleyici ve düzenleyici eylemler uyumu sağlamanın ilk koşuludur. Bu bakımdan müfettiş, kendisine verilen yaptırımlara son are olarak başvuracak bir öğretmendir. Teftiş yönetim sürecinin ve böylece okul yönetiminin bir öğesidir. Önceden kararlaşmış eğitim ve öğretim amaçlarının gerçekleşme derecesini bulmaya yarar. Ayrıca, müfettişin davranışı grubun verimini etkilediğinden, amaçların gerçekleşme derecesini de etkilemiş olur (Bursalıoğlu, 2000:126).

Millî Eğitim Denetim Sisteminin bugünkü görevlerini tam anlamıyla yerine getirmede önemli güçlüklerinin varolduğu Ondördüncü Millî Eğitim Şurası'nda dile getirilmiştir. Ondördüncü Millî Eğitim Şura Kararlarında teftiş konusunda aşağıda belirtilen görüşlere yer verilmiştir :

“Yönetim sistemlerinin en önemli alt sistemlerinden birisi olan teftişin tanımı, farklı biçimlerde yapılmaktadır. Ancak bu tanımda görüş birliğine varılan husus, teftiş kontrolden çok eğitim-öğretim ve yönetim faaliyetlerinde öğretmene ve yöneticiye rehberlik ve yardım amaçlı yapılmasıdır. Bu görüş çerçevesinde, teftiş görevinin sadece durum saptaması olmadığı ve teftişin niteliğinin sistemin geliştirilmesine, verimin nicelik ve nitelik bakımından arttırılmasına katkı sağlayacak bir rehberlik ve mesleki yardım olduğudur. Bu görevi yapan kişi veya kişilere denetici(müfettiş) denilebileceği gibi, görevleri gereği kurum yöneticileri de teftiş elemanı olarak mütalaa edilmelidir. Teftiş sisteminde rehberlik ve yardım esastır. İnceleme ve soruşturma yönetim sürecinin temel fonksiyonlarındanıdır. Bu durum göz önüne alınarak, eğitimde rehberlik ve yardım hizmetleri ile inceleme ve soruşturma hizmetlerinin aynı kişi üzerinde bulunmaması, teftiş faaliyetlerinin amacına ulaşmasını kolaylaştıracaktır.” (MEB,1993).

Modern yönetimlerde; plânlama, uygulama, denetleme vazgeçilmez etkinlikler olarak kabul edilmekte olup, denetlenmeyen bir yönetimin, kendisini yenilemesi, geliştirmesi ve çağın gereğini yerine getirmesi mümkün değildir (www.meb.gov.tr,2004).

Denetleme; plânlama ve uygulamaların hedefe ulaşp, ulaşmadığının belirlenmesi, varsa eksik ve sapmaların düzeltilmesi amacıyla yapılır. Yapılan faaliyetlerden istenilen verimin alınması, beklenen fayda ve gelişimin sağlanması, faaliyetlerin başarı ile sürdürülebilmesi, sürekli ve etkili bir denetimle sağlanabilir (www.meb.gov.tr, 2004).

Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı denetimi; genel olarak kamuda, özel ve tüzel kişiliği bulunan kurum ve kuruluşlarda yapılmakta olan işlerin; kaynak, imkan ve şartlar dikkate alınarak, yasal çerçeve ile belirlenen

amaç, öngörülen temel ilke ve hedeflere uygunluğunu, doğruluğunu, düzenliliğini, verimliliğini, ekonomikliğini, etkinliğini; objektif, geçerli, güvenilir ölçütlere göre karşılaştırma yapabilme, ulusal standartlara ve planlanan esaslara göre durumunu ortaya koyma, giderilebilir eksiklikler için rehberlikte bulunma, değişim ve gelişim için misyon ve vizyon kazandırmaya ilişkin öneriler getirme süreci olarak tanımlamıştır (www.meb.gov.tr, 2004).

Denetleme; plânlama ve uygulamaların hedefe ulaşım, ulaşmadığının belirlenmesi, varsa eksik ve sapmaların düzeltilmesi amacıyla yapılır. Yapılan faaliyetlerden istenilen verimin alınması, beklenen fayda ve gelişimin sağlanması, faaliyetlerin başarı ile sürdürülebilmesi, sürekli ve etkili bir denetimle sağlanabilir.

Denetim örgütlerde örgütün devamlılığı ve örgütün amaçlarına ulaşabilmesi açısından kaçınılmaz bir yönetim sürecidir. Denetim kamu kuruluşlarının örgütlendiği, yönetim süreçlerinin uygulamaya konulduğu dönemle birlikte başlamıştır denilebilir.

2.2.TEFTİŞTE KAVRAMSAL GELİŞMELER

Teftiş kavramı soruşturma işlemlerini de kapsamakla birlikte kurumun amaçlarına ulaşması için personele yapılan mesleki rehberlik ve yardım olarak nitelendirilebilir. Teftişteki gelişmeleri aşağıdaki üç kavram önemli derecede etkilemiştir. Birincisi bilimsel teftiş ikincisi eğitsel liderlik üçüncüsü ikisinin karşılıklı yaklaşımı sonunda oluşan yapıcı ve bulucu teftiştir.

2.2.1.Bilimsel teftiş:

Genel anlamda teftiş yalnız denetleme kontrol soruşturma mesleki rehberlik ve personel değerlendirme ile sınırlı değildir. Teftişin bilimsel yönü yeniliklere ve alan araştırmalarına dayanır. Kurumun amaçlarına ulaşmak üzere kaynakların en etkili şekilde kullanılması, ürünün nitelik ve niceliğini artırılması için bilimsel yöntem ve uygun olan, kullanılan verileri araştırma ve incelemelere dayalı bulunan, teorilerin uygulamalara dönüştürülmesi, aktarılması, çağdaş yeniliklere açık olması, belirlenmiş yasa ve ilkelere uyabilmesi öngören belirli bir

sisteme göre planlı yapılan, kesinlikten uzak olasılığı içeren, disiplinler arası niteliklere uygulanabilen teftiştir (Taymaz, 1982:5-6).

2.2.2.Eğitsel liderlik:

Teftiş çalışma planının en iyi şekilde uygulanmasını aksayan yönlerin saptanmasını ve giderilmesini başarı elde edilmesini amaçlarken kurum personelinin yetiştirilmesini ve yönetilmesini de ihmal edemez. Bu anlamda yapılacak liderlik yol gösterici toplumsal gereksinimleri karşılayan olguların çözümlenebilmesinde iş birlikçi önlemler önerici istek ve yetenekleri ortaya koyan bireysel ve grup görüşmeleri çalışmalarına yer veren çalışmalardır (Taymaz, 1982:5-6).

Eğitsel liderlik bu araştırmada müfettişlerin öğretim liderliği rolüne karşılık gelmektedir. Bu bağlamda genel olarak öğretim liderliği, okul müdür, öğretmen ve müfettişlerin okulla ilgili bireyleri ve durumları etkilemede kullandıkları güç ve davranışları ifade etmektedir. Öğretim liderliğini diğer liderlik kavramlarından ayıran en önemli yönü, okuldaki öğretme-öğrenme süreçleri üzerinde yoğunlaşmış olmasıdır. Buna göre öğretim liderliği, okulda öğretmen, öğrenci ve öğretim programı, öğrenme ve öğretme süreçleri ile ilgilenmeyi gerekli kılmaktadır (Şişman, 2002:58).

2.2.3.Yapıcı ve bulucu teftiş:

Kurum amaçlarını gerçekleştirmek üzere çaba sarf eden personelin çalışmalarındaki eksik ve geliştirilmesi zorunlu görülen hususların bulunması yanı sıra bunların yerinde ve zamanında giderilmesi yolları aranır ve uygulanır. Teftiş insan ilişkilerine rehberliğe mesleki yardıma grup çalışmalarına yer ve önem verir. Teftişte eleştiri yalnız kusuru açıklamak için değil düzeltme ve düzeltme amacına yönelik olarak yapılır(Taymaz, 1982:6).

2.3.TEFTİŞİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Önemli ve özellikli bir hizmet olan teftişin eğitim sistemimizde ne zaman başladığı ve teftiş için görevlendirilen elemanların hangi unvanları kullandığı kesin olarak belli olmamakla birlikte, teftişin tarihsel oluşumunu imparatorluk ve

Cumhuriyet dönemi olmak üzere iki kademedede ele almak daha doğru yaklaşım olacaktır (MEB Teftiş Kurulu Bşk.,2000:13).

Türk Eğitim sisteminde, düzenli ilköğretim denetim hizmetlerine Tanzimat döneminde başlandığı görülmektedir. 1846 yılında Mekatib-i Umumiye Nezaretine bağlı olarak “Mekatib-i Sibyaniye Muinli ve “Mekatib-i Rüştüye Muinliği” adları taşıyan iki birim oluşturulmuş ve denetim görevi yapan muinler atanmıştır. 1847 yılında yayınlanan “Sibyan Mekatib-i Hocaları Efendilere ifa olunacak Talimat” adlı yönetmeliğin öğretmenlerle ilgili bölümünde, öğretmenleri denetlemek ve hocalara yol göstermek üzere memurlar bulunduğu ve bunlara “mektep muini” adı verildiği belirtilmiştir (Aydın, 1986:144).

Osmanlı Devleti’nde dahi denetim; yol gösterme yani rehberlik olarak algılanmış ve öğretmene yardım olarak düşünülmüştür. Ayrıca müfettişe de yardım eden, rehber anlamına gelen “mum” unvanı verilmiştir. Rüşdiye ve Sibyan okullarını denetlemek üzere 1862 yılında görevlendirilen memurlara ilk defa müfettiş denilmiş, merkez ve taşra okullarının denetim görevi verilmiştir. (Taymaz, 1982:12)

1862 tarihinden sonra az da olsa okullaşma sürecine girildiğinden, sistem bütünlüğünde olmamakla birlikte, müfettiş ve denetim kavramları kullanılmaya başlanmıştır. Daha sonraları da değişik hizmet ve görevler için muhakkik, müfettiş, Mekatib-i Umumiye Müfettişi, Rumeli Vilayet-i Şahanesi maarif müfettişliği, Mekatib-i Aliye ve Hususiye Müfettişliği gibi kurumların özelliklerine yönelik denetim elemanlarının istihdam edildiği görülmektedir (Cengiz, 1992:55).

1869 yılında çıkarılan Maarif-i Umumi Nizamnamesinde muhakkik ve müfettiş terimleri yer almış ancak bunlar Vilayet Maarif Meclislerinde görevlendirilmiştir (MEB Teftiş Kurulu Bşk.,2000:13-15).

1875 yılında hazırlanan bir nizamname ile müfettişlerin öğretmenlere rehber ve yardımcı olmaları öngörülmüş ve ayrıca Rüşdiyelerde denetim defteri bulundurulması zorunluluğu getirilerek bu deftere müfettişler tarafından öğretim

ve yönetime ilişkin gözlem ve önerilerin yazılacağı, istendiğinde müfettişe gösterileceği belirtilmiştir (Taymaz, 1982: 2).

1879 yılında kabul edilen Rumeli Şarki Vilayetinin Tedrisi Hakkında Kanunda, Kaza Mektepleri Müfettişlerinin görevleri adı altında sıralanan etkinlikler bugünkü yönetmelikle büyük bir örtüşme içindedir (MEB Teftiş Kurulu Bşk.,2000:13-15).

İlköğretim müfettişlerinin görev ve yetkilerinin belirlendiği ilk yönetmelik “Mekatib-i İptidaiye Müfettişlerinin Vezaiine Müfealik Talimat”tır. 1910 yılında çıkarılan talimatta, müfettişlerin, soruşturma, denetim ve aydınlatma konuları yer almaktadır. Mekatib-i İbtidaiye Müfettişlerinin Vezaiine Mütealik Talimatta, müfettişin soruşturma, denetim ve aydınlatma konularına ilişkin görevleri dahil bireysel öğretmen denetimi olmayıp, ilgili eğitim kurumunu bir bütün olarak, kuruluşundan hizmete sunulmasına kadar; okulun yaptırılacağı yerin belirlenmesi, yapımının kontrol edilmesi, okulun demirbaş eşyaları, öğretim araç ve gereçleri, okul çalışanları ile birlikte halkın aydınlatılması ve kurumun bir bütünlük içerisinde değerlendirilmesi öngörülmektedir (Aydın, 1986: 145).

1911 yılında yürürlüğe giren Maarif-i Umumiye Nezareti Merkez Teşkilatı Hakkındaki Nizamname ile merkez hizmetleri idare ve teftiş olmak üzere ikiye ayrılmış, müfettişlerin orta ve yüksek okul öğretmenleri arasında seçilmesi esası getirilmiştir.

1912 yılında hazırlanan yeni bir tüzükte müfettiş-i umumilik ibaresi yer almakta olup, bunların, “...ülkede bulunan kız ve erkek okulları ile bakanlığa bağlı diğer kuruluşların öğretim, yönetim işlerini ve onların her birine ait kanun, tüzük, yönetmelik ve karar hükümlerinin tamamıyla uygulanıp uygulanmadığını sürekli olarak teftiş ve bu husustaki izlenimlerini, edinecek bilgileri, düşünceleri ile birlikte bakanlığa bildirmek, sonuçları alıncaya kadar kovuşturmak görevi ile yükümlü...” oldukları ifade edilmektedir. Bu tüzüğe göre çıkarılan yönetmelik münhasıran, Millî Eğitim Bakanlığı genel teftişine yönelik ilk yönetmeliktir. 1914

yılında yapılan ek bir düzenleme ile de orta öğretim ve bakanlığa bağlı diğer kurumların teftişinde gözetilecek esaslar belirlenmiştir.

Cumhuriyetle birlikte;

1923 yılında Maarif Müfettişleri Talimatnamesi yayımlanmış ve burada müfettişlik müessesinin, kuruluş, görev yetkileriyle teftişin esasları açıklanmış, bir müdür ve 10 müfettişten oluşan teftiş heyeti ibaresi ilk defa kullanılmıştır.

3 Mart 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile tüm okul ve medreselerin maarif vekaletine bağlanması üzerine konu yeniden gündeme getirilmiş ve 1925 yılında hazırlanan Maarif Müfettişlerinin Hukuk, Selahiyet ve Vazifelerine Dair Talimat ile Maarif Vekili adına tüm eğitim kuruluşlarını kanunu,, tüzük ve yönetmeliklere uygun olarak denetlemek üzere görevli müfettiş-i umumilerin yanına muavinlerinin atanması hükme bağlanmıştır.

1926 yılında 789 Sayılı Maarif Teşkilat Kanununun yürürlüğe girmesiyle, müfettişlerin hak, yetki ve görevlerine ilişkin bir yönetmelik hazırlanmış, burada Müfettiş-i Umumi yerine vekalet müfettişi unvanı kullanılmış, muavinlik kaldırılmıştır. Bu arada merkez ve mıntika müfettişleri diye ikiye ayrılan vekalet müfettişleri 1931 yılında tekrar birleştirilmişlerdir.

1933 yılında 2287 Sayılı Kanun ile Millî Eğitim Bakanlığı örgütü genişletilmiş, bu kanunun 10. maddesinde Teftiş Kurulunun oluşturulması ve görevleri yeniden düzenlenmiştir. Zaman içinde, Millî Eğitim Bakanlığının kuruluş kanununda çeşitli tarihlerde değişiklikler yapılmışsa da teftişin yapısı genel hatlarıyla korunmuştur (MEB Teftiş Kurulu Bşk.,2000:13-15).

1962 yılında çıkarılan “İlköğretim Müfettişleri Yönetmeliği” ise ilköğretim müfettişlerinin; ilköğretim müdürlüklerini, ilköğretim kurumlarını, çocuk kütüphanelerini ve halk eğitim kurumlarının denetimi, çalışanlarının yetiştirilmesi, kurum ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve ilköğretim ile ilgili inceleme ve araştırmaların yapılması, görevlerinin esasını oluşturmaktadır (Aydın, 1986:147).

1969 yılında çıkarılan “İlköğretim Müfettişleri Yönetmeliği” daha önce çıkarılan yönetmeliklerin bir benzeri olmakla birlikte getirdiği en önemli yenilik

“ilköğretim müfettişleri kurulu”nun oluşturulmasıdır. 1969 tarihli İlköğretim Müfettişleri Yönetmeliğinde müfettişlerin görevleri:

- a) Denetim ve denetleme,
- b) Mesleki yardım ve iş başında yetiştirme,
- c) İnceleme,
- d) Soruşturma olmak üzere dört grupta toplanmaktadır (Taymaz, 1982: 16).

Bu yönetmelik ile, Türk Millî Eğitim denetim alt sisteminde; “ilköğretim müfettişinin görevleri” yerine; “ilköğretim müfettişleri kurulunun görevleri” deyimi kullanılarak, ilköğretim müfettişlerinden oluşan kurula etkililik kazandırılmıştır. Yönetmeliğe bağlı hazırlanan” Millî Eğitim Bakanlığı Denetleme Devamlı Yönergesi’nde müfettişin öğretmen değerlendirmesini yaparken öğretmenin ders saatlerindeki çalışmalar ile yetinmeyip öğrencinin eğitim ve öğretimi ile ilgili ders içi ve ders dışı etkinliklerinin de değerlendirildiği görülmektedir (Aydın, 1986: 148).

Nihayet, 3797 Sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanununun 26. Maddesine göre, Millî Eğitim Bakanlığı merkez kuruluşundaki danışma ve denetim birimleri içerisine Teftiş Kurulu Başkanlığı da alınmış, böylece Teftiş Kurulu, Millî Eğitim Bakanlığının denetim-danışma ve icra birimleri şeklindeki üç temel unsurdan birisi olarak yerini almıştır.

Anayasanın 115. Maddesindeki; “ Bakanlar kurulu, kanunun uygulanmasını göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere, kanunlara aykırı olmamak şartı ve Danıştayın incelemesinden geçirilmek koşuluyla tüzükler çıkarabilir.” hükmü doğrultusunda, 3797 Sayılı Kanununun 27. maddesi son paragrafında; “ Teftiş kurulunun ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usulleri tüzükle düzenlenir” denilerek anayasanın yukarıdaki hükmü işletilmiş ve bu yasal prosedür bağlamında 19. 02. 1993 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Tüzüğü yürürlüğe konulmuştur (MEB Teftiş Kurulu Bşk.,2000:13-15).

Ekim 1999 Tarih ve 2505 sayılı MEB tebliğler dergisinde yayınlanan ve halen yürürlükte olan “MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği” ile ilköğretim müfettişlerinin görev alanları genişletilmiş, müfettişlik güvenceleri verilmiş, teftiş ve değerlendirmede verim ve kaliteyi artırıcı düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca 2000 yılında yayımlanan “MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi”, değiştirilerek Şubat 2001 tarih ve 2521 sayılı MEB tebliğler dergisinde yeniden yayımlanmıştır. Yönergede, ilköğretim müfettişleri ile ilgili ilköğretim müfettiş yardımcılarının görev alanları, teftiş gurubunun görev ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları belirtilmiştir.

Bu Yönergeden konumuzla ilgili olan Rehberlik ve Teftişin Amaç ve İlkeleri, teftiş çeşitlerinden kurum ve yönetici teftişi ile ilgili maddelere yer verilmiştir:

2.3.1.Rehberlik ve Teftişin Amaç ve İlkeleri

Amaçlar

Madde 5- Kurumların rehberlik ve teftişi aşağıdaki amaçları gerçekleştirmek için yapılır.

Genel Amaçlar

1) Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak, kurum amaçlarının gerçekleştirilmesinde yönetici, öğretmen ve diğer personelin çalışmalarını yönlendirmek,

2) Kurumların program ve düzenleyici kurallara uygun çalışıp çalışmadıklarını denetlemek, değerlendirmek, düzeltici ve geliştirici önlemler almak.

3) Kurum personelinin görevi başında yetişmelerini sağlamak, çalışmalarını objektif olarak ölçmek ve değerlendirmek.

4) Kurum personeli arasında birlik ve dayanışmaya, hizmetin yürütülmesinde, planlama, eş güdüm ve uygulamaya katkıda bulunmak.

5) Eğitim öğretimle ilgili sorunları belirlemek ve çözümüne yardımcı olmak.

6) İnsan gücü, tesis, araç-gereç ve zamanın ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlamak,

7) Kurumun çevreyle bütünleşmesine, yönetici, öğretmen ve veliler arasında uyumlu ilişkiler kurulmasına katkıda bulunmak.

8) Güdülemeyi ve morali artırmak; iş doyumunu sağlamak, üretim ve verimliliği en üst düzeye çıkarmak.

Özel Amaçlar

1) Kurum ve yöneticiler yönünden yasa, yönetmelik, yönerge, genelge, program, emir ve eğitim bilimlerinin verilerine dayanarak; kurumların amaçlarını gerçekleştirmek üzere yöneticilerin;

a) Kurum binası ve bölümlerinin, okul bahçesi, oyun alanları ve araçları ile diğer tesislerin temizlik, bakım ve onarımı, hizmete uygun eşya ve araçla donatılması ve kullanılmasını,

b) Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma ve uygulamasını,

c) Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşelerini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun olarak düzenlenmesini,

d) Ders araç gereçlerini sağlama, kullanma ve koruma, okul ve sınıf kitaplıklarını oluşturma, öğrencilerin etkin olarak yararlanmasını,

e) İş takvimi, yıllık çalışma program ve okutmakta olduğu dersin planlarını hazırlama ve uygulama, öğrencilerine programların öngördüğü bilgi, beceri ve duyuşsal davranışları kazandırmasını,

f) Kurumun gereksinim duyduğu sayı ve nitelikte düzenleyici kuralları ve ders programları ile bunların kullanılmasını sağlama, kendini yetiştirme, yeni

öğretim yaklaşımlarını öğrenme, eğitim teknolojisi alanındaki gelişmelerden yararlanmasını,

g) Eğitim ve öğretim sorunlarını belirleme, öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama; şube ve zümre öğretmenlerinin eğitim-öğretimle ilgili plânlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmelerinde birlikteliğin sağlanmasını,

h) Personel arasında iş birliğini sağlama, sevgi ve saygıya dayalı bir çalışma ortamı oluşturma, müdür yardımcısı, öğretmen ve diğer Personeli yetiştirme, çalışmalarını izleme ve objektif değerlendirmesini,

ı) Törenler, belirli gün ve haftalar, eğitici kol çalışmaları , sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler ile ders dışı etkinlikleri, plânlama ve yürütmesini, ilköğretim okulu) Okul öncesi eğitimi özendirmek, okullaşma oranını artırma, dersliklerin mevzuatı ile öğretim programlarına uygun donatımını sağlama; defter ve dosyaların tutulması ve personel işlemlerini kuralına uygun yürütmesini,

j) Rehberlik hizmetlerinin anlam ve önemini bilme, etkinliklerinin plânlı bir biçimde yapılmasını sağlama ve sonuçlarından yararlanma; öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, özel eğitimi gerektiren öğrenciler için gerekli önlemlerin alınmasını,

k) Kurumlarda tutulması gerekli defter ve dosyaları düzenleme, kurallara ve mevzuata uygun işleme, arşivleri düzenli tutma; hesap, ayniyat ve döner sermaye iş ve işlemlerini düzenli yürütmesini,

l) Öğrencilerin kayıt işleri ile devam ve devamsızlıklarını izleme, başarıyı ölçme ve değerlendirme, öğrenci kişilik, sağlık ve beslenme hizmetlerini plânlama ve yürütmesini,

m) Personelin göreve başlama ve ayrılmaları ile devam ve devamsızlık, nöbet, izin ve raporlar ile sağlık ve özlük haklarına ilişkin işlemleri mevzuatına uygun yürütme, gerekli kayıt ve belgeleri düzenli tutmasını,

n) Millî Eğitim Vakfı, Koruma Derneği ve Okul Aile Birliği ile uyumlu ve etkili çalışması; okul kooperatifi ve kantinlerinin mevzuatına uygun işlemlerini sağlamasını,

o) Okul ile çevre arasında olumlu ilişkiler kurma, kurumu çevreye açma ve eğitim öğretim için çevre olanaklarından yararlanmasını,

ö) Verimliliği artırmak üzere araştırmalar yapma, Okul Gelişim Programı ve Projeler hazırlama, uygulama, vizyon ve misyonun geliştirilmesini, izleme/değerlendirme/sağlama,

2- Öğretmenler yönünden yasa, yönetmelik, yönerge, genelge, program, emir ve eğitim bilimlerinin verilerine dayanarak; kurumların amaçlarını geliştirmek üzere öğretmenlerin;

a) Dershaneyi düzenleme, derse hazırlama ders araç ve gereçlerini bulundurma, kütüphane, kitaplık, laboratuvar , atölye bilgisayar dersliği ve salon gibi bölümleri kullanması ve öğrencilerine kullandırmasını,

b) Yıllık Çalışma Programı, Yıllık, ünite, günlük ve ders plânlarını hazırlama, derse hazırlıklı gelme ve plânlı çalışmasını,

c) Derslerin işlenişine uygun çeşitli yöntem ve teknikleri yerinde ve zamanında etkili kullanarak öğrencilere araştırma ve bilgiye ulaşma yollarını öğretmesini,

d) Öğrencilere düzeylerine uygun olarak, Atatürk İlke ve İnkılâplarını, İstiklâl Marşını, Atatürk'ün gençliğe hitabesini, öğrenci andını öğretmesini,

e) Öğrencilere okuma zevk ve alışkanlığı kazandırma, Türkçeyi etkili ve doğru biçimde kullanma ve kullandırmasını,

f) Öğrencilere, programların öngördüğü bilgi, beceri değer yargıları ve olumlu alışkanlıklar kazandırmasını, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmesini,

g) Öğrencilere rehberlik yapma bireysel farklılıkları dikkate alma, grup ve bireysel etkinliklere yöneltme, sorumluluk ve grup duygusu kazandırmasını,

h) Öğrencileri, okulu ve eğitimi sevme, mesleğe saygı duyma, öğrencilerine örnek olma, belirlenen kılık ve kıyafete uymasını,

ı) Kendini yetiştirme mesleki eserleri ve mevzuatı izleme ve uygulamasını, ilköğretim okulu) Yönetici ve öğretmenlerle iş birliği yapma, verilen görevleri yapmaya istekli olma, tören, mesleki toplântı, eğitici kol ve sınıf rehber öğretmenliği gibi etkinliklerde örnek davranışlar göstermesini,

j) Öğretmenler kurulu, şube ve zümre öğretmenler kurulu ile ilgili toplântılara katılma, görüşlerini açıklama, kararlar alma ve uygulamasını,

k) Çevreyi tanıma, çevre olanaklarından yararlanma, veliler ile uyumlu ilişkiler kurabilme ve aile eğitimine katkıda bulunmasını,

l) Sınıf ve dersi ile ilgili defter, kayıt ve dosyaları düzenleme ve işlemlerini, izleme/değerlendirme/sağlama.

2.3.2.Rehberlik ve Teftişin İlkeleri

Madde 6- Kurumların, rehberlik ve teftişinde aşağıdaki ilkeler göz önünde bulundurulur;

a) Rehberlik ve teftiş; kontrol, düzeltme ve geliştirme amaçlı yapılır.

b) Rehberlik ve teftiş demokratik bir süreçtir.

c) Yetkiden çok etkiyi, özendirmeyi, ödülü, işbirliğini ve katılmayı içerir.

d) Eğitim, öğretim ve yönetim etkinliklerinin bütünü ile ilgilidir.

e) Sorunları paylaşma, belirleme ve çözümlemede birlikte karar verme, plânlama, uygulama, değerlendirmeyi ve gerekirse bir gelişim plânı yapmayı gerektirir.

f) Sorumlulukların paylaşılmasına ve insanî ilişkilerin gelişmesine katkıda bulunur.

g) Yönetici, öğretmen ve diğer personelin meslekteki yeterliliğini geliştirmesine yardım eder.

h) Bütünlük ve devamlılığı gerektirir.

ı) Bireysel farklılıkları ve çevre koşullarını dikkate alır. İlköğretim okulu Millî eğitim hizmetlerinin değerlendirilmesi ve geliştirilmesine hizmet eder.

j) Eğitim öğretim yöntem ve tekniklerinin geliştirilmesini sağlayacak inceleme ve araştırmalara önem verir.

k) Öğretme ve öğrenme sürecinin geliştirilmesini esas alır.

l) Bilimsel ve objektif esaslara dayanır.

m) Teftiş etkinliklerini değerlendirir ve teftiş sistemlerinin gelişmesini sağlar.

n) Açıklık ve güvenilirliği gerektirir, müfettiş öğretmenin gereksinim duyduğu konuları birlikte belirler, teftiş sonrası görüşlerini öğretmenle paylaşır.

o) Ekonomiklik ve verimliliği gerektirir.

ö) Sistemi amaçlarına uygun olarak yaşatmayı , madde ve insan kaynaklarının en verimli bir biçimde kullanılmasını esas alır.

2.3.3. Teftiş Çeşitleri

Madde 13- Kurumlarda;

a) Kurum teftişi

1) Yönetici teftişi

2) Öğretmen teftişi

3) Diğer personel teftişi

b) Seminer ve kurs teftişi yapılır.

Kurum Teftişi

Madde 14- Kurum teftişi, kurumların sistemindeki yeniliklerin ilgili kurumlara iletilmesi, kurumun çalışmalarını güçleştiren veya zayıflatan nedenlerin belirlenmesi, gerekli önlemlerin yerinde ve zamanında alınması, kurumun amaçlarını gerçekleştirmede insan ve madde kaynakları ile bunlardan yararlanılma durumunun gözlenerek yerinde ve etkili bir biçimde kullanılmasının

sağlanması, eğitim-öğretim ve yönetim etkinliklerinin geliştirilmesi, öğretme-öğrenme ve yönetim sürecinin etkili duruma getirilmesi için objektif verilere, yasa, tüzük, yönetmelik, genelge emir ve kararlara dayalı olarak gözlenmesi, kontrol edilmesi ve ölçütlere göre değerlendirilerek geliştirilmesidir.

Kurumun özelliğine göre kurum teftiş raporu yazılır.

Kurumlarda Rehberlik ve Teftişin Usul ve Esasları

Madde 15- Kurumların teftişinde aşağıdaki usul ve esaslar göz önünde bulundurulur.

- a) Kurumun teftişi bir teftiş grubu ya da bir alt grup tarafından yapılır.
- b) Yıllık ve aylık çalışma programlarına ve yapılan araştırmalara dayalı olarak yürütülür.
- c) Eğitim-öğretim ve yönetim etkinliklerinin tümünü kapsar.
- d) Eğitim-öğretim ve yönetimle ilgili sorunların çözümünde meslekî yardım, iş başında yetiştirme hizmetleri verilir.
- e) Çalışma programlarına uygun olarak kurumlara gidildiğinde; grup başkanı veya grup sorumlusunun başkanlığında rehberlik ve teftiş çalışmaları öncesi grup üyeleri ile toplântı yapılır. Bu toplântıda tutum, davranış, değerlendirme ve olası gelişmeler hakkında durum belirlenir.
- f) Grubun rehberlik ve teftiş çalışmalarını rahat yürütebilmeleri için kurumun uygun bir odası kurum yöneticisi tarafından bu çalışmalar için ayrılır ve düzenlenir.
- g) Grup başkanı veya sorumlusu, grup üyelerinin yetişme alanları veya katıldıkları hizmetiçi etkinlikleri de dikkate alarak, kurum çalışmalarının rehberlik ve teftişinde dengeli bir görev dağılımı yapar.
- h) Kurumların teftiş defteri ve geçmiş yıllara ilişkin kurum teftiş raporu incelenerek önceki rehberlik ve teftiş çalışmalarında görülen başarı durumlarının devam edip-etmediği ve belirlenen eksikliklerin tamamlanması için ne gibi çalışmaların yapıldığı kontrol edilir.

ı) Kurum teftişı ile birlikte yöneticiler, öğretmenler ve diğer personelin teftişinin yapılması esastır. Ancak zorunlu hallerde yönetici ve öğretmenlerin teftişı, kurum teftişı dışında da yapılabilir.

i) Yönetici teftişı, en az iki müfettiş veya bir müfettiş ile yetkili kılınan bir müfettiş yardımcısı tarafından yapılır.

j) Kurum rehberlik ve teftişı sonunda kuruma ilişkin iki adet teftiş veya rehberlik tebliği hazırlanarak biri teftiş defterine yapıştırılır, diğeri ise başkanlığa sunulur.

k) Kurum teftişı sonunda; eğitim ve öğretim aksatılmadan teftişle ilgili değerlendirme toplantısı yapılır.

l) Öğretmen sayısı üç ve üçten az olan kurumların teftişı en az iki müfettiş tarafından veya bir müfettiş ve yetkili kılınan müfettiş yardımcısı tarafından yapılır.

m) Aday öğretmenlerinin teftişı en az bir müfettiş veya yetkili kılınan iki müfettiş yardımcısı tarafından yapılır.

n) Teftiş sırasında üstün başarı veya yetersizliği görülen yönetici ve öğretmenlerin teftişı, en az iki müfettiş tarafından veya bir müfettiş ve yetkili kılınan bir müfettiş yardımcısı tarafından yapılır.

o) Grup Başkanınca; aylık çalışma programında plânlanan rehberlik yapılacak kurumların rehberlik tarihleri en az bir hafta önceden ilgili kurumlara bildirilir.

ö) Kurumların, yöneticilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin her yıl rehberlik veya teftiş amacıyla en az bir defa görülmesi esastır. Hiçbir kurum, yönetici, öğretmen ve diğer personel iki takvim yılı üst üste teftihsiz bırakılamaz. Ancak açık ilköğretim okulunda görevli olanlar ile Bakanlık merkez, taşra ve yurtdışı örgütü ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilenlere bu fıkra hükmü uygulanmaz.

p) Rehberlik çalışmalarının; aday öğretmenler ile bir önceki yılda yapılan teftişe göre, yetersiz veya orta düzeyde değerlendirilen öğretmenlerden başlanarak yapılması esastır.

r) Rehberlik çalışmalarına başlamadan önce kurum yöneticisinden kurum ve çalışanlarının hangi konularda rehberliğe gereksinim duyduğu konusunda bilgi alınır ve çalışmalarda göz önünde bulundurulur.

Kurumların Rehberlik ve Teftişinde Dikkat Edilecek Hususlar

Madde 16- Kurumların; rehberlik ve teftişi yapılırken;

- a) Genel ve özel amaçları,
- b) Yönetim süreçleri ve yöneticilerin etkinlikleri,
- c) Kurumların yapılarındaki sosyal, yönetsel, kültürel, ekonomik, teknolojik ve eğitim politikalarının geliştirilmeleri,
- d) Gelişmeyi engelleyen unsurları,
- e) Sorunlara yaklaşımda yararlı yöntemleri,
- f) Özel yönetmelik ve yönergelerindeki hükümleri,
- g) Eğitim-öğretim ve yönetimdeki değişme ve gelişme sonucu uygulanacak yöntem ve teknikleri,
- h) Personelin mesleki performansını geliştirmeleri,
- ı) Öğrencilerin sayı ve nitelik düzeyleri,
- i) Fizikî durumları,
- j) İnsan ve madde kaynaklarının etkili ve verimli kullanmaları,
- k) Kurum çalışanlarının kararlara katılma görev yetki ve sorumlulukları,
- l) Çevre ve toplum gereksinimlerini karşılamaları, göz önünde bulundurulur.

Kurum Teftişinde İncelenecek Durumlar

Madde 17- Kurumların, kurum teftişi yapılırken kurumun aşağıdaki durumları incelenerek;

a) Fizikî durum

1) Yönetim odaları, derslikler, lâboratuvarlar, atölye, (işlik) okul kooperatifi, kantin, kitaplık, konferans salonu, beden eğitimi salonu veya çok amaçlı salon, eğitici kol çalışma odaları, oyun sahaları ve spor tesisleri, okul bahçesi ve ayrılan oyun alanı, lavabo-tuvalet, aydınlatma, ısıtma ve su tesisleri ile yatılı ve pansiyonlu okullarda bunlarla birlikte yatakhane, revir, yemekhane, mutfak, bulaşık yıkama yeri, banyo-duş ve lavabolar, çamaşırhane, depo, ambarlar, etüt salonları ve garaj gibi yerlerin gereksinimi karşılar nitelik ve nicelikte olması,

2) Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerinin alınması,

3) Kurumun fizikî yapısında yapılacak değişiklikler için gerekli iznin alınması,

4) Genel temizliğe, mevcut eşya, ders araç ve gereçlerinin bakımına ve düzenine gereken ilginin gösterilmesi,

5) Okul, sınıf ve bölümlerinin adlarının levhalara yazılıp uygun yerlere asılması,

6) Okul çevre duvarı, bahçesinin ağaçlandırılması, uygulama bahçesi ve sportif etkinlikler için düzenlenmesi,

7) Türk Bayrağı ile ilgili yasal gerekleri uygulama, Atatürk ve şeref köşelerini hazırlama, derslik ve koridorların mevzuatına ve hizmetin niteliğine göre düzenlenmesi,

8) Varsa motorlu araçların bakım, kullanma ve onarım durumları, gibi fizikî koşulların eğitim ve öğretimi geliştirecek düzeyde olması, değerlendirilir.

b) Eğitim ve öğretim durumu

- 1) Sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler,
- 2) Törenler, anma ve kutlama etkinlikleri,
- 3) Rehberlik ve eğitici kol çalışmaları,
- 4) Yıllık, ünite, günlük ve ders plânları ile ders dağıtım çizelgelerinin hazırlanması ve uygulanması,
- 5) Seçmeli derslerin belirlenmesinde okul ve çevre koşulların dikkate alınması,
- 6) Ders araç ve gereçlerinin sağlanması, bakımı ve korunması yatılı ve pansiyonlu okullarda etüt saatlerinin program ve mevzuat doğrultusunda plânlanması,
- 7) Okul ve sınıf kitaplıklarının oluşturulması,
- 8) Özel eğitim gerektiren çocukların eğitiminde alınması gereken önlemleri ve özel eğitim uygulamalarına yer verilmesi,
- 9) Öğretmenler, zümre öğretmenler ve şube öğretmenler kurulu çalışmaları,
- 10) Okul çevre ilişkileri, okul aile birliği, okul, sınıf ve veli toplântısının yapılması, değerlendirilir.

c) Büro işleri

- 1) Kurumlarda tutulması gerekli defter, dosya ve kayıtların kuralına uygun tutulması,
- 2) Yazışmalarda desimal dosya sisteminin kullanılması, resmî yazışma kurallarının uygulanması,
- 3) Duyurular dosyası tutulması değerlendirilir.
- d) Öğrenci işleri

- 1) Öğrenci kayıtları, künye defterleri, okullar arası öğrenci yer değiştirmeleri ve yabancı öğrencilerin kayıtlarının mevzuatına uygunluğu,
- 2) Öğrenci devam devamsızlık işleri, öğrenci gelişim dosyalarının işlenmesi,
- 3) Sınıf geçme defteri, yıl sonu ve ağırlıklı yıl sonu notları ile yıl sonu başarı ortalaması ve ağırlıklı yıl sonu başarı ortalamalarının işlenmesi,
- 4) Diploma, karne, kurs belgesi, takdirname, teşekkür, yoklama fişleri, sicil, rapor, kayıt silme, dosya isteme-gönderme ile ilgili işlerin gereğince yürütülmesi,
- 5) Dönem ve sınav çizelgelerinin temiz ve doğru bir biçimde düzenlenmesi,
- 6) Sınıfını geçen ve sınıf tekrarına karar verilen öğrencilerle ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesi,
- 7) Zümre ve şube öğretmenler kurulu tutanaklarının kuralına uygunluğu, sınıf geçme durumlarının öğrencilere duyurulması,
- 8) Müzik ve Beden Eğitimi derslerinden sorumlu olmayan öğrencilere ilişkin işlemler ve öğrenci istatistiklerinin izlenmesi,
- 9) Rehberlik hizmetlerinin yürütülme durumu ve rehberlik hizmetleri verilen öğrenci sayısı, değerlendirilir.

e) Personel işleri

- 1) Öğretmen, memur ve diğer personel için kuralına uygun devam-devamsızlık ve sicil defterlerinin, kişisel dosyalarının tutulması,
- 2) Öğretmenlerin, yöneticilerin ve diğer personelin işe başlayış ve ayrılışlarının ilgili makamlara bildirilmesi,
- 3) Ders dağıtım çizelgelerinin Kasım ayı başında, öğretim yılı içerisinde yönetici ve öğretmenlerin ders saatlerinde yapılan değişikliklerin il veya ilçe millî eğitim müdürlüğüne zamanında bildirilmesi,

- 4) Aday memurların yetiştirilmelerinin ilgili mevzuata uygunluğu,
- 5) Yöneticiler, öğretmenler ve diğer personel arasında iş bölümü ve görevlerin değişmesi durumunda devir teslim işlerinin yapılması,
- 6) Mutfak, yemekhane, çamaşırhane, kantin ve benzeri yerlerde çalışan personelin kurum özelliğine göre belirlenen aralıklarla kontrollerinin yaptırılması,
- 7) Yönetici tarafından personelin çalışmalarını izleme defterinin tutulması,
- 8) Öğretmen, yönetici, memur ve hizmetlilerinin özlük ve atama işlerinin zamanında kuralına uygun olarak yürütülmesi,
- 9) Görevlilerin haftalık ders saatlerine ve branşlarına uygun biçimde çalıştırılması,
- 10) Yabancı uyruklu öğretmen (varsa) görevlendirilmeleriyle ilgili çalışma izinlerinin olup olmadığının izlenmesi,
- 11) Rehber öğretmenlerin mevzuatına uygun çalıştırılması,
- 12) Ders saati karşılığı çalıştırılan öğretmenlerin ders saatlerinin Bakanlar Kurulu Kararına uygunluğu,
- 13) Personel nöbet çizelgesinin ve nöbet defterinin hazırlanması,
- 14) Kuruma gelen Tebliğler Dergileri, genelge ve yazıların zamanında duyurulması, değerlendirilir.

f) Hesap, ayniyat ve döner sermaye işleri

- 1) Kurumlarda; bütçe önerilerinin yapılmış olması, ödenek defterlerinin tutulması,
- 2) İhale yolu ile yapılan satın almaların mevzuata uygunluğu,
- 3) Teslim alma, sayım komisyonlarının çalışmalarının kuralınca yürütülmesi,
- 4) Millî Eğitim Vakfı katkı payları ile ilgili işlemlerin kurallara uygun yürütülmesi,
- 5) Ücretli okutulan dersleri gösteren aylık çizelgelerin kuralına uygun hazırlanması,

6) Aylık ve ücret bordroları ile özel gider indirimi mevzuatı doğrultusunda düzenlenmesi,

7) Ana sınıfı ücretlerinin kuralına uygun toplanması ve harcanması,

8) Yatılı ve pansiyonlu okullarda ödenek defteri, ambar kontrol defteri , temrinlik malzeme sarf ve takım dağıtım defterleri pansiyon taksit defteri, yatılı öğrenci yoklama defteri, parasız yatılı öğrenci eşya, kitap ve parasız yatılı öğrencilere verilen aylık harçlık defterlerinin usulüne uygun düzenli bir biçimde tutulması,

9) Kooperatif veya kantin hizmetlerinin yürütülmesi,

10) Revir, hasta kayıt ve ilaç defterlerinin zamanında işlenmesi,

11) Özel eğitim okul ve kurumları, özel yönetmeliğinde belirtilen belge, defter ve dosyaların kuralına uygun olarak tutulması,

12) Öğrenci taşıma ve beslenme hizmetlerinin mevzuatına uygun yapılması, değerlendirilir.

g) Demirbaş

1) A, B, C, demirbaş eşya defterlerinin tutulması,

2) Demirbaş eşya üzerine demirbaş numaralarının yazılması ve bulunduğu bölüme listenin asılması,

3) Demirbaş eşyanın kayıttan düşmesi ve Millî Emlâk Dairesi'ne gönderilmesi,

4) Kullanılmaya ve yoğaltılmaya özgü araç ve gereçlerin, ilgili defterlere kaydedilmesi ve depo giriş çıkış işlemlerinin mevzuat doğrultusunda yapılması,

5) Demirbaş eşya sayım ve dökümünün zamanında yapılarak, görevliler arasında devir teslim işleminin yapılması,

6) Döner sermaye işlerinin mevzuatına göre yürütülmesi, değerlendirilir. Bu değerlendirmelerin sonucunda kurum teftiş raporu düzenlenir.

Yönetici Teftişi

Madde 19- Kurumlarda görevli yöneticilerin gözlenen çalışmalarının değerlendirilmesidir. Yöneticilerin teftişinde kurumların özelliğine göre "Yönetici Teftiş Formu" kullanılır. Yönetici teftiş formu olmayan kurum yöneticilerinin durumu, kurum teftiş raporu ile birlikte değerlendirilir.

Eğitim Öğretimde Rehberlik ve Teftişin Usul ve Esasları

Madde 21- Rehberlik ve teftiş yapılırken aşağıdaki usul ve esaslar göz önünde bulundurulur.

a) Öğrencilerin, Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda yetiştirilmeleri değerlendirilir.

b) Ana sınıfı öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve özel eğitim sınıfı öğretmenlerinin çalışmaları sınıfın genel durumuna bakılarak bütün derslerde öğrencilere kazandırdığı bilgi, beceri ve davranışlara göre değerlendirilir.

c) Branş öğretmenlerinin rehberlik ve teftişinde, okuttukları derslerde öğrencilerine kazandırdığı bilgi, beceri ve davranışları değerlendirilir. Birden fazla ders okutan branş öğretmenlerinin ana branşları esas alınmak üzere okuttukları en az iki dersin rehberlik ve teftişleri yapılarak değerlendirilir.

d) Rehber öğretmenlerinin rehberlik ve teftişleri "Rehber Öğretmen Teftiş Formu"ndaki davranışlar değerlendirilerek yapılır. Rehberlik Araştırma Merkezlerinde görev yapan rehber öğretmenlerin çalışmaları ise kurum teftiş ile birlikte değerlendirilir.

e) Rehberlik ve teftiş, grupça yapılan plânlamaya uygun olarak yürütülür.

f) Rehberlik ve teftiştten önce ve sonra öğretmenle görüşülür. Öğretmenin rehberlik ve teftişinde gerekli görülürse yöneticiden bilgi alınır.

g) Müfettiş veya yetkili kılınmış müfettiş yardımcısı sınıfa öğretmenle birlikte girer ve birlikte çıkar.

h) Müfettiş veya yetkili kılınmış müfettiş yardımcısı teftiş sırasında sınıfın bir yesi gibi davranır.

l) Rehberlik ve teftişte evre koşulları ve olanakları dikkate alınır.

i) Teftiş sonunda yapılan değerlendirmeler kesin olarak belirlenir.

j) Rehberlik ve teftiş sonunda zümre ve Şube oğretmenleri ile ayrı ayrı görüşülür gerekirse birlikte toplntılar düzenlenir.

k) Gözlenen davranıŐlarla ilgili olarak gerektiğinde oğretmen ve oğrencilere soru sorulabilir, açıklama yapılabilir, bilgi ve belge istenebilir.

l) Oğretmenler ile aday oğretmenlerin teftişi en az iki ders saati içinde yapılır. (MEB, Tebliğler Dergisi, 2001).

2.4.TEFTİŞİN YASAL DAYANAKLARI

Anayasa'nın 42. maddesindeki, "...eğitim ve oğretim, Atatürk İlkeleri ve İnkılâpları doğrultusunda, aędaŐ bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetimi ve denetimi altında yapılır." ;

1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 56. maddesindeki, "Eğitim-oğretim hizmetinin, bu Kanun hükümlerine göre Devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Millî Eğitim Bakanlığı sorumludur." ;

3797 Sayılı Millî Eğitim Bakanlığı TeŐkilt ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un 27/a maddesindeki, "Teftiş Kurulu Başkanlığı, Bakan adına Bakanlık teŐkilt ile kuruluşlarının her türlü faaliyet ve işlemleri ile ilgili olarak teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütür." ;

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 110. maddesinde yer alan, "Devlet Memurlarının sicil dosyalarına, müfettişler tarafından verilecek raporlar konulur." ;

1702 Sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen, "İlk ve orta tedrisat muallimlerinin terfilerinde esas kdemle beraber, vazifelerindeki muvaffakiyetleridir." esası;

430 Sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun 1. Maddesinde yer alan, "Türkiye dahilindeki bütün müessesat-ı ilmiye ve tedrisiye, Maarif Vekaleti'ne merbuttur." ;

625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 43. maddesindeki, "Her derece ve nitelikteki Özel Öğretim Kurumları, eğitim-öğretim ve yönetim bakımından Millî Eğitim Bakanlığı'nca özel yönetmeliğine göre teftiş ve denetlemeye tabi tutulur." (MEB Teftiş Kurulu Bşk.,2000).

2.5.OKUL YÖNETİCİSİNİN GÖREV ALANLARI

Can (1992), yöneticinin yaptığı işleri beş grupta toplamıştır. Bunlar; kritik işler, ajanda işleri, planlanması gereken işler, günlük işler ve özel işlerdir (Can 1992: 270).

Başka bir çalışmada ise eğitim yönetiminde yeterlilik örüntüsü üzerinde durulmuş ve yeterlilik örüntüsü "kritik görev alanları " olarak guruplandırılmıştır. Kritik görev alanları şunlardır: öğretim ve program geliştirme, öğrenci işleri, çevre ve okul liderliği, öğretmen ve personel hizmetleri, okul binası ve alanı, ulaşım, örgüt ve yapı, okul bütçesi ve yönetimidir (Aydın 2000: 172-174).

Okul yönetiminde, yöneticilerin görevleri yasal olarak belirlenmiş ve yönetmeliklerde ayrıntılı olarak yer almıştır. Bu görevlerin yerine getirilmesi için değişik işlemlerin yapılması ve davranışların gösterilmesi gerekir. İşlem ve davranışlar birbirleri ile ilişkili olmakla beraber nitelik bakımından aralarında bazı farklılıklar görülür. Aynı niteliği taşıyan görevler bir araya getirildiğinde görev alanları oluşturulabilir (Başar 1981: 5).

Okul yönetiminde belirlenen görevler dört alanda toplanabilir. Bunlar; Personel Hizmetleri, Eğitim-Öğretim İşleri, Öğrenci Hizmetleri, Okul İşletme Hizmetleri'dir.

2.5.1.Personel Hizmetleri

Okulda, insan kaynaklarından yararlanılması, gerekli personelin temin edilmesi, atanan personele görev verilmesi, ödüllendirme, gerektiğinde

cezalandırma, personeli geliştirme, yükseltme gibi işler, personel hizmetlerine girer (Taymaz 1989: 35).

Okula örgüt niteliği kazandıran, öğretme ve öğrenme sürecine dolaylı ya da doğrudan katkıda bulunan en temel ögesi, okulun personelidir. Okul müdürünün personelini okulun amaçları doğrultusunda desteklemesi ve eğitmesi, personelin örgüte olan katkısını artıracaktır.

Okul müdürünün başarısı, büyük ölçüde personel hizmetlerini yerine getirmedeki başarısına bağlıdır. Okuldaki personel işlerini, okulda görevli yönetici, öğretmen, uzman, memur ve hizmetliler ile ilgili işleri kapsar. Bu alandaki işler şunlardır (Taymaz 1993: 142-143).

- 1) Atama, nakil ve emeklilik işleri,
- 2) Stajyerlik, adaylık dönemi işleri,
- 3) Personelin göreve başlaması, görevden ayrılması ve görevlendirilmesi,
- 4) Devam-devamsızlık işleri,
- 5) Personelin sicil işleri,
- 6) Terfi-taltif ve cezalandırılması ile ilgili işler,
- 7) Maaş, ek ders ve diğer özlük işleri,
- 8) Sağlık işleri,
- 9) Askerlik işleri,

2.5.2.Eğitim-Öğretim İşleri

Okullar kuruluş ve işleyiş açısından değerlendirildiğinde, eğitim ve öğretime yönelik olduğu görülür. Öğretim hizmetleri, eğitim hizmetlerinin bir bölümünü oluşturur. Öğretimde bilgi ve beceri kazandırmak esastır. Kazandırılan bilgi ve beceri sonucu öğrencide davranış değişikliği ve tutum oluşturulur. Bu etkinlikler okulun amaçları doğrultusunda gerçekleştirir.

Okul yöneticileri, eğitim öğretim hizmetlerini, eğitimin ve okulun amaçları doğrultusunda başlatmak, yönlendirmek, kolaylaştırmak ve gerçekleştirmekle yükümlüdür.

Okul müdürü, okulun araçları, ortamları, eğitsel çalışmaları, okul çevre ilişkileri ve rehberlik hizmetlerinin en üst düzeyde gerçekleştirilmesini sağlamalı, bu konudaki eksikliklerini gidermeli ve başkalarından faydalanmalıdır. Eğitim, öğretim işleri şunlardır (Taymaz 1993: 143-144).

- 1) Öğretimi planlama işleri,
- 2) Program ve ders dağıtım işleri,
- 3) Ders kitapları, araç-gereç sağlama işleri,
- 4) Okul ve sınıf kitaplıkları ile ilgili işler,
- 5) Tamamlama ve yetiştirme kursları ile ilgili işler,
- 6) Zümre ve şube öğretmenleri toplantıları,
- 7) Okul rehberlik işleri,
- 8) Eğitici kol çalışmaları ile ilgili işler,
- 9) Okulda yapılan sosyal çalışmalar ile ilgili işler,
- 10) Öğrenci nöbet işleri,
- 11) Okul-Aile Birliği ile ilgili işler,
- 12) Okul koruma derneği ile ilgili işler,
- 13) Okul-çevre işleri,
- 14) Öğretmenler kurulu toplantıları

2.5.3.Öğrenci Hizmetleri

Okulun en önemli girdisi öğrencilerdir. Okulun verimini öğrencilerin giriş özellikleri ile çıkış özellikleri arasındaki fark oluşturur. Okul yöneticisi, bulunduğu tüm etkinliklerinde öğrenciyi göz önüne almak zorundadır. Öğrencide meydana getirilen bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklar, okulun amaçlarının gerçekleştirildiğinin bir göstergesidir. Öğrenci işlerinin iyi yürütülmesi, öğrenciye

istenen ortamların sağlanması ve öğrencinin sosyal ve psikolojik özelliklerinin bilinmesi ve amaçlarının gerçekleştirilmesini kolaylaştırabilir.

Öğrenci hizmetlerinin etkili bir şekilde yürütülebilmesi yönetici yeterliliği ile yakından ilgilidir. Okuldaki öğrenci işleri şu alt başlıklar altında toplanabilir (Taymaz 1993: 143).

- 1 – Kayıt kabul işleri,
- 2 – Devam-takip işleri,
- 3 – Sınıf geçme ve sınav işleri,
- 4 – Nakil, kayıttan silme işleri,
- 5 – Mezuniyet ve diploma işleri,
- 6 – Sağlık ve güvenlik işleri,
- 7 – İstatistikler,
- 8 – Burs sağlanması.

2.5.4.Okul İşletme Hizmetleri

Okul örgütlerinin amaçlarına ulaşabilmesi, elindeki madde ve insan kaynaklarını en etkili bir şekilde kullanması ile mümkündür. Okulun maddi olanaklarının zamanında karşılanamaması başarısını olumsuz yönde etkileyebilir. Okuldaki işletme hizmetleri şu alt başlıklar altında toplanabilir (Taymaz 1993: 142).

- 1) Bina tesis bakım ve onarım işleri,
- 2) Yangından korunma ve sivil savunma işleri,
- 3) Yazı işleri,
- 4) Hesap işleri,
- 5) Ayniyat işleri,
- 6) Kooperatif ve kantin işleri,

7) Denetim işleri,

Benzer bir biçimde, Aydın (1994:180-182), bir okul yöneticisinin görev alanlarını sekiz noktada toplamıştır. Bu görev alanları şöyle sıralanmıştır:

1. Öğretim ve program geliştirme

- a. Program hedeflerinin belirlenmesi,
- b. Program içeriğinin belirlenmesi ve örgütlenmesi,
- c. Zamanlamanın yapılması, fiziksel olanakların sağlanması, işgören bulunması,
- d. Öğretim programı için materyal, kaynak ve donatımın sağlanması,
- e. Öğretimin denetimi,
- f. Öğretim personeli için hizmet-içi eğitimin sağlanması.

2. Öğrenci işleri

- a. Öğrenci oryantasyon programı,
- b. Danışma hizmeti,
- c. Sağlık hizmeti,
- d. Yerleştirme ve izleme hizmeti,
- e. Öğrenci etkinlikleri programı,

3. Çevre-okul liderliği

- a. Çevreye kendi toplumsal yapısını anlamada yardım etme,
- b. Çevre kalkınmasının planlanmasına yardım etme,
- c. Çevre kalkınmasında okulun rolünü belirleme,

4. Öğretmen işgören hizmeti

- a. Personel politikasının saptanması,

- b. Öğretmen alımı,
- c. Seçme ve yerleştirme,
- d. Öğretmenlerin durumunu iyileştirme,
- e. Personel kayıtlarının tutulması,
- f. Personel gelişmesinin sağlanması.

5. Okul binası ve alanı

- a. Çevrenin gereksinimini karşılayıcı nitelikte fiziksel kapasitenin sağlanması,
- b. İşletme ve bakım için gerekli önlemlerin alınması, düzenlemenin yapılması,

6. Ulaşım

- a. Ulaşım gereksiniminin ve koşullarının saptanması,
- b. Onaylanır yollardan gerekli donatımın ve gereksinimlerin karşılanması,
- c. Ulaşımın sürdürülmesi için önlemlerin alınması,

7. Örgüt ve yapı

- a. Çevresel kurum ve kuruluşlarla iş ilişkilerinin kurulması ve okula hizmet olanaklarının sağlanması,
- b. Diğer eğitim kurumları ile işbirliği yapma,
- c. Okul örgütünde işlevsel birimlerin belirlenmesi,
- d. Öğretim kadrosunu hazırlama,
- e. Eğitim planlaması ve eğitimsel etkinlik.

8. Okul bütçesi ve işletme yönetimi

- a. Personel yönetimi,
- b. Büro yönetimi,
- c. Muhasebe,
- d. Bütçe yapma,
- e. Okul binası inşaatı ve planlama.
- f. Okul binasının korunması ve hizmete hazır bulundurulması,

Görev alanları olarak ifade edilen yukarıdaki işlerden başka, okul yöneticilerinin önemli sorumlulukları şöyle sıralanmıştır (Aydın, 1994:178-179):

1. İnsanlarla etkili biçimde çalışma,
2. Etkili bir işletme yönetimi,
3. Yeterli bir okul binası ve çevresi hazırlama,
4. Eğitim programının geliştirilmesi,
5. Mesleğe hizmet.

Ohio Eyalet Üniversitesi tarafından yapılan bir çalışmada ise, eğitim yöneticisinin istendik davranış alanları olarak şunlar ileri sürülmüştür (Aydın, 1994: 178-179):

1. Eğitim programlarının amaçlarının, hedeflerinin saptanması,
2. Katılmalı bir yaklaşımla politikanın saptanması,
3. Okulda yer alan kişilerin rollerinin onlarla belirlenmesi,
4. Tüm eğitim etkinliklerinin eşgüdümlemesi,

5. Eğitim programlarının sürekli olarak değerlendirilmesi çabalarına liderlik yapma,

6. Çevre liderlerinin eğitime katkısının sağlanması,

7. İnsanlarla paylaşma,

8. İletişim.

Yukarıda açıklandığı üzere, okul yöneticilerinin geniş bir görev alanı ve bu görevlerin getirdiği sorumlulukları vardır. Bu kadar çeşitli ve yoğun görevlerin yerine getirilmesinde, yöneticilerin yaptıkları eylemlerin raslantısal olmayacağı bir gerçektir. Yönetici görevlerini yerine getirirken, okulun amaçlarını gerçekleştirme yönünde, sistem bütünlüğü içinde yapılması bir zorunluluktur.

Sistemin geri beslemesi yapılan hataların ve eksikliklerin giderilebilmesi için, yönetimin çalışmalarının denetlenmesi gerekir. Okulun en etkin ögesi durumundaki yönetim kontrol edilmediği zaman, kurumsal sürüklenmelere ve amaçlardan sapmalara neden olabilir.

Okulun amaçlarını gerçekleştirme derecesini, üst sistemler sürekli olarak bilmek ve izlemek durumundadır. Çünkü tek tek okulların başarısı ve bu başarıların toplamı eğitim sisteminin başarısını oluşturur. Öğrencilerin giriş özellikleri, işleme süreci ve öğrencilerin çıkış özelliklerinin planlı programlı olarak sürekli kontrol edilmesi, değerlendirilmesi sistemin başarısı açısından önemlidir.

2.6.MÜFETTİŞLERİN GÖREV VE YETKİLERİ

Müfettişin görevleri çeşitli yazarlar tarafından, değişik görüşlerle ele alınmıştır. Bir görüşü göre bu görevleri rehberlik, koordinatörlük ve kaynaklık olmak üzere üç grupta toplamak olanaklıdır. Bu görevlerin gerektirdiği eylemler ise, şöylece sıralanabilir:

- a. Öğretmen ve yöneticilerin, çocukları daha iyi anlamasını sağlamak.
- b. Öğretmenin bireysel ve mesleki gelişmesine yardım etmek.
- c. Öğretim materyallerinin daha verimli kullanılmasında, ilgililere yol

göstermek.

- d. Öğretim yöntemlerinin geliştirilmesinde öğretmene yardım etmek.
- e. Diğer personelin öğretmene yardımcı olmasını kolaylaştırmak.
- f. Öğretmenin öğrencilerini ve kendini değerlendirmesine rehberlik yapmak.
- g. Öğretmenin işinde ve çevresinde kendisine güveni olmasına yardım etmek.
- h. Eğitim girişimi ile ilgili herkese, okuldaki başarıları anlatmak ve tanıtmak.

Aslında müfettişin görevleri, teftişin nasıl bir kurum olarak görüldüğü ile yakından ilgilidir. Teftiş kurumu, yaratıcı bir güç, ilham verici bir kaynak, moral yükselten bir özendirme mekanizması ve eğitimde liderlik temellerinden biri olarak görülmelidir. Teftişin ilk hedefi, öğretmeni kendisine mesleksi yön verecek bir kuruma getirmektir. Bu yüzden de, teftiş süresi demokratik ilkeler boyunca uygulanmalıdır(Bursalıoğlu, 2000: 128).

Bu konuda daha ayrıntılı ve ileri düşünenler, yürütücü müfettiş imajını ileri sürmüş ve müfettişin örgütte sadece dengeyi sağlamakla kalmayıp, ona yön vermesi gerektiği fikrini de savunmuştur. Bunlara göre müfettiş, aşağıdaki eğitim görevlerine de katılmalıdır.

- 1) Planlama : Birey ve grup halindeki eğitim eylemleri için hazırlık yapmak.
- 2) Yönetim : Karar ve koordinasyon süreçlerine katılmak,
- 3) Teftiş : Eğitim ve öğrenimi değerlendirmek ve niteliğini yükseltmek,
- 4) Araştırma : Eğitim ve öğretimin içinde bulunduğu koşulları tanıma ve bunlarla ilgili önerilerde bulunmak.

Bu görevleri yerine getirebilecek müfettiş, klâsik olmaktan çok idealist olmalıdır. Klâsik müfettiş portresi, tinsel direnç ve güç, güzele ve düzene karşı aşırı duyarlık ve soruşturucu bir dimağ yansıtır. Bu portreye göre, önemli görünmeyen müfettiş, etkili olamaz. İdealist müfettiş portresi ise yaşam ve meslek felsefesinde ahenk ve birliği esas tutan, bir bireyin öğrenebileceğine ve gelişebileceğine inanan, değer ve özendirme sistemlerini de buna göre ayarlanan bir tip gösterir. Müfettişin rolü, kendisinden beklenen eylem ile, onun çevresindekilerden beklediği eylemlerin birleşmesiyle tanımlanabilir. Müfettiş kendisinden beklenen eylemleri yapmayı başaramazsa, teftiş görevlerini de başaramaz. (Bursalıoğlu, 2000: 129).

Müfettişin görevlerini, kısmen de, karşılaştığı problemleri sağlar. Önce branş öğretmenlerinin çoğu, kendi branşlarından olmayan müfettişin yapacağı değerlendirmeyi kuşku ile karşılarlar. Bilhassa orta öğretimdeki programların çeşitliliği ve bunların zaman ve sınıf bakımından dağılımı, teftiş sürecini zorlaştırır. Diğer bir problem de, yönetici ve öğretmenlerin ortak ve birbirini destekleyici tutumlarıdır. Fakat teftiş sürecini engelleyen esas problem, müfettişin büründüğü formal davranıştan doğar. Bazı eleştircilere göre, öğretmenin mesleksi geleceği üzerinde karar yetkisi bulunduğu sürece, müfettiş iyi bir rehberlik yapamaz.

Klâsik eğitim örgütlerinde, teftiş birimleri, ya çok tutucu kalmış, yahut da en az modernleşmiş olan birimlerdir. Bunun sonucunda müfettiş, sorgu yargıcı ve yeminli muhasip görevlerinden bazılarını da yüklenmek zorunda kalır ve gerek değerlendirme, gerekse rehberlik için gayet az zaman ayırabilir. Böyle olunca da, amaçlara göre değil de, görünüşe göre teftiş yapılmış olur. Bu zaman darlığının diğer bir nedeni de, yöneticinin, yetkilerine rağmen, bir çok problemleri çözmek bilgi ve becerisini kendisinde görmemesi ve bunları teftiş kurumundan beklemesidir. Böyle bir kaçınma eğilimi ast yöneticilere de bulaşınca, hem teftiş kurumu boğulmuş, hem de müfettiş istenmeyen adam imajına girmiş olur. Bu davranışın zararlarından biri de, müfettiş kanılarının zamanla, yönetimin gözünde önem ve yetkisini kaybetmesidir. Halbuki böyle bir tutum, örgüt içinde

bir çok ilişkilerin ahengi bozabilir. Bir müfettiş tarafından varılan kanıyı küçümsemesi, sadece kendi yararına bir davranış yaratır (Bursalıoğlu, 2000: 130).

Böyle bir örgütte müfettişin görevleri, niteliği, rolü ve seçim ölçüleri gözden geçirilip tekrar saptanmalıdır. Müfettişler arası hiyerarşi de, kıdem ve maaş derecesi gibi sadece zaman ölçütüne değil, mesleksel yetişme, yönetim basamakları ve gereklik ilkelerine göre kurulmalıdır. Aksi halde bu hiyerarşi hem etkisiz kalacak, hem de enflasyonist bir eğilim yaratmış olacaktır. Ayrıca, bu hiyerarşi içinde formal ilişkilerin, geleneklere değil, yazılı ilkelere bağlanması da gerekir (Görür, 2004: 51).

Şubat 2001 tarih ve 2521 sayılı MEB Tebliğler dergisinde yayınlanan “MEB İlköğretim müfettişleri başkanlıkları rehberlik ve teftiş yönergesi” nin 5. maddesinde kurumlardaki rehberlik ve teftişin amaçları, 6. maddesinde rehberlik ve teftişte göz önünde bulundurulacak ilkeler, bu amaç ve ilkelere uygun olarak denetim yapacak olan ilköğretim müfettişlerinin görev ve yetkileri; ekim 1999 tarih ve 2505 MEB tebliğler dergisinde yayınlanan ve halen yürürlükte olan “MEB ilköğretim müfettişleri başkanlıkları yönetmeliği”nin 43. maddesinde, Şubat 2001 tarih ve 2521 sayılı MEB tebliğler dergisinde yayınlanan “MEB ilköğretim müfettişleri başkanlıkları rehberlik ve teftiş yönergesi”nin 13.maddesinde ise teftiş çeşitleri belirtilmiştir.

Bu yönetmelik ve yönergeyi özetlediğimizde ilköğretim müfettişlerinin görev ve yetkilerini dört ana başlıkta sıralanabilir. Bunlar;

- 1) Rehberlik ve iş başında yetiştirme,
- 2) Teftiş ve değerlendirme,
 - a) Kurum teftişi
 - i) Yönetici teftişi
 - ii) Öğretmen teftişi
 - iii) Diğer personel teftişi

b) Seminer ve kurs teftişi

3) Soruşturma,

4) İnceleme

Eğitim sisteminde yöneticilik, liderlik, rehberlik ,öğreticilik araştırma uzmanları ve sorguya yargıçlığı rollerini oynayan bir müfettişin teftiş ettiği bireyin, ortama ve çevreye uyum sağlamasını, kendisini tanımasına ve kabullenmesine sorunlarını çözmesine eksiklerini gidermesini, güdülemesini, moralinin yükselmesine, başarılı ve mutlu olmasına ve gelişmesine katkıda bulunmaktır (Taymaz, 1997:85).

İlköğretim müfettişlerini, rehberlik ve iş başında yetiştirme görevleri, ekim 1999 tarih ve 2505 sayılı MEB tebliğler dergisinde yayınlanan “MEB ilköğretim müfettişleri başkanlıkları yönetmeliği”nin 43 maddesinde aşağıdaki şekilde belirtilmiştir.

1) Her öğretim yılı başında ve sonunda, ayrıca gerektiğinde öğretim yılı içinde, öğretmenlerle meslekî toplantılar düzenlemek, eğitim öğretim ve yönetim ile ilgili olarak sorunların belirlenmesinde ve çözümünde rehberlik etmek,

2) Okul ve kurumlarda rehberlik amaçlı çalışmalarda belirlenen konuları, önerileri ile birlikte rehberlik tebliğine ve kurum teftiş defterine yazmak, tebliğin bir örneğini başkanlığa vermek,

3) Okul ve kurumların teftişinden sonra öğretmen ve yöneticilerle birlikte toplantı yapmak, eğitim öğretim ve yönetim ile ilgili sorunların çözümüne yönelik rehberlik etmek,

4) Meslekî yayınları ve meslekle ilgili gelişmeler ile mevzuat değişikliklerini izlemek, başkanlık veri tabanına katkıda bulunmak ve bu kapsamda bölgedeki öğretmen ve yöneticilere rehberlik etmek,

5) Aday memurların yetiştirilmesine rehberlik etmek ve bu konuda verilen diğer görevleri yapmak,

6) Teftişi ile yükümlü bulunduğu öğretmenlere ve yöneticilere meslekî yardımlarda bulunmak ve iş başında yetişmelerine rehberlik etmek,

7) Teftiş, değerlendirme, inceleme ve soruşturma hizmetlerinde müfettiş yardımcılarının katılımını sağlamak ve yetiştirmelerine yardımcı olmak.

İlköğretim müfettişlerinin teftiş ve değerlendirme görevleri, Ekim 1999 tarih ve 2505 sayılı MEB tebliğler dergisinde yayınlanan “MEB İlköğretim müfettişleri başkanlıkları yönetmenliği” nin 43 maddesinde belirtilmiştir.

Bunlar;

1) Türk millî eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak, okul ve kurumların amaçlarına göre öğrencilerin yetiştirilmeleri ile yetenek, bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi durumu,

2) Görev alanlarındaki okul ve kurumların eğitim, öğretim, yönetim ve diğer görevlilerinin mevzuata göre çalışmalarını,

3) Atatürk İlke ve İnkılâpları'nın, İstiklâl Marşı'nın, Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi'nin ve Öğrenci Andı'nın öğretilme ve kavratılma durumu,

4) Bayrak, anma ve kutlama törenlerinin, eğitici çalışmaların mevzuatına uygun şekilde yapılıp yapılmadığını,

5) Her yönü ile eğitim-öğretim ve yönetim çalışmalarını,

6) Kurumun ve kurumdaki personelin kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge ve programlarda belirtilen amaçları gerçekleştirme durumu,

7) Eğitim-öğretim ve yönetim görevlilerinin çevre ile ilişkilerini,

8) Okul veya kurum personelinin yeterlilik ve verimliliklerini,

9) Okul aile birliği, okul kooperatifi ve kantininin kuruluş ve çalışmalarının mevzuatına uygun olarak yürütülüp yürütülmediğini, teftiş etmek ve değerlendirmek.

10) Okul ve kurumlara ait bina uygulama bahçesi, arsa, arazi ve tesislerin amaca ve projeye uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını teftiş etmek ve değerlendirmek; sonucunda belirlenen hususları önerileri ile birlikte okul veya kurumun teftiş defterine yazmak; gerektiğinde ayrıca kurum teftiş raporu düzenleyerek başkanlığa sunmak,

11) Teftiş edilen okul ve kurumlarda yönetici, öğretmen ve gerektiğinde diğer personel hakkında ayrı ayrı teftiş raporu düzenlemek.

12) Sicil amiri oldukları personel hakkında sicil raporu düzenlemek,

13) Teftiş bölgelerindeki okul ve kurumlar hakkında saptanan bilgileri zamanında ve eksiksiz olarak başkanlığa sunmak.

BÖLÜM III

İLGİLİ LİTERATÜR VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde; araştırma ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olarak yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

Karagözoğlu'nun (1972) yaptığı "Türk Eğitim Düzeninde Bakanlık Müfettişlerinin Rolü" konulu araştırmasında elde edilen bulgular özetle şunlardır:

1. Müfettişlerin teftişler sırasında, öğretmenlere eğitim-öğretim alanında rehberlik ettiklerini belirtmelerine karşın, öğretmenler bu rehberliğin arada sırada yapıldığını ve yararsız olduğunu belirtmektedirler.

2. Öğretmenler ders teftişlerinin hiçbir nesnel ölçüye dayanmadığı kanısındadırlar.

3. Öğretmenler, teftiş sisteminin eğitim ve öğretim etkinliklerinin gelişmesine yardım ettiğine inanmamaktadırlar.

4. Öğretmenler, müfettişlerin yeterli bilgi donanımına sahip olmadığını düşünürlerken, müfettişler bunun tam tersini savunmaktadırlar (Karagözoğlu, 1972).

Kaya'nın (1976) yaptığı araştırmaya göre; araştırmaya katılan eğitim yöneticileri teftiş sistemini yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Özellikle ilköğretim müdürleri, ilköğretim müfettişlerinin çalışmalarını sisteme olan katkıları açısından çok yetersiz bulmuşlar ve ilköğretim müfettişlerinin kaldırılması yönünde görüş belirtmişlerdir.

Öz'ün (1977) yaptığı "Türk Eğitim Sistemi'nde İlköğretim Müfettişlerinin Rolü" konulu araştırmasında ilköğretim müfettişlerinin mevzuata ve modern teftiş anlayışına göre yapmaları gerekenler ile uygulama arasında fark olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular özetle şunlardır:

1. Müfettişlerin göstermeleri gereken yeterlikler konusunda gruplar görüş birliği sergilerken, müfettişlerin göstermekte olduğu yeterlikler konusunda müfettişlerle diğer gruplar birbirlerinden ayrılmaktadır.

2. İlköğretim müfettişlerinin, mevzuata ve modern teftiş anlayışına göre yapmaları gerekenler ile uygulama arasında önemli eksiklikleri bulunmaktadır.

3. Gruplara göre müfettişler en fazla “değerlendirme” alanına ağırlık vermektedirler.

4. Mevzuat gereği yapılması gerekenler, modern teftiş anlayışına uymamaktadır

5. Meslekte çok çalışmış olanlar, az çalışmış olanlara rağmen mevzuata daha çok hakim ve uygulamada daha çok yardımcı olmaktadır (Öz, 1977).

Karagözoğlu'nun (1977) yılında tamamladığı “İlköğretimde Teftiş Uygulamaları” konulu araştırmasında ilköğretim müfettişlerinin öğretmene ne derecede rehber ve yardımcı olabildiği hakkında, teftiş faaliyetleriyle yakın ilgili ilköğretim müfettişleri, okul müdürleri ve öğretmenlerin görüşlerini saptayarak bu görüşler arasındaki uyum ve farklılıkları belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın bulgularından biri, müfettişlerin kendilerini yeterli görmelerine karşılık milli eğitim ve ilköğretim müdürleri ile ilkokul öğretmenleri buna katılmamaktadırlar. Karagözoğlu'nun ilgili araştırmasının diğer bulguları özetle şunlardır:

1. Denetleyen ile denetlenen arasında önemli bir fark bulunmaktadır.
2. Teftişte rehberlik ve yardım, değerlendirme ve rapor verme işinden sonra gelmektedir.
3. Öğretmenler, eğitim-öğretim etkinliklerinin planlanması ve yürütülmesi konusunda müfettişlerden gerekli yardımı görmedikleri görüşündedirler.
4. İlköğretim müfettişi başına düşen öğretmen sayısı fazla bulunmaktadır.
5. İlköğretim öğretmenlerinin %41,5'i kadınlardan oluşurken, yönetim ve denetim alanlarında yönetici ve müfettiş kadın sayısı yok denecek kadar azdır.
6. Müfettişler, teftişleri sırasında göstermeleri gereken davranış özelliklerini teftiş uygulamaları sırasında çoğunlukla gösterdiklerini belirtirlerken, araştırmaya katılan milli eğitim müdürleri, ilköğretim müdürleri ve ilkokul öğretmenleri müfettişlerin bu davranışları yeteri kadar göstermedikleri kanısına

sahiptirler. Bu üç görüş arasında müfettişlerin görüşüne en yakın görüşe ilköğretim müdürleri sahiptir.

7. Ders denetim raporları öğretmenler tarafından bir tehdit unsuru olarak görülmektedir (Karagözoğlu, 1977).

Bilir (1982) "Temel Eğitim Müfettişlerinin Yetiştirilmesi" konusunda yaptığı araştırmada, ilköğretim müfettişleri kendi teftiş teknikleri ve mevzuata hakimiyet açısından yeterli, inceleme ve araştırma konularında ise, çok az yeterli bulmuşlardır. Ayrıca sekiz yıllık temel eğitim okul sistemi içinde, branş ve alan müfettişliğine gereksinim olduğu belirtilmiştir (Bilir, 1982) .

Aydın'ın (1982) "İlköğretim Müfettişlerinin Rol Algıları" konulu araştırmasında 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Yasasında yer alan Teftiş ve Denetleme, Mesleki Yardım, İş Başında Yetiştirme, İnceleme ve Soruşturma görev alanlarını, en çok zaman alandan en az zaman alana doğru sıralayınız" sorusuna 1982 yılı İzmir M.E.B Hizmet İçi Eğitim Dairesi'nce düzenlenen ilköğretim müfettişleri kursuna katılan 90 müfettişin verdiği cevaba göre "Teftiş ve Denetleme"nin en çok zaman alan görev alanı olduğu görülürken, "Soruşturma" görev alanının ikinci sıraya aldığı görülmektedir. Üçüncü sırayı ise "mesleki yardım" görev alanı almıştır (Aydın, 1982).

Başar (1985) "Eğitim Müfettişlerinin Seçimi ve Yetiştirilmesi" konusundaki çalışmasında amaçlılık ilkesinin, teftişin hem gerekçesini hem de hedefini belirlediğini ortaya koymuştur. İlköğretim müfettişlerinin seçimi ile ilgili olarak alan bilgisi, genel kültür, pedagojik yeterliliğin temel alınması, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim yolu ile müfettişlerin yetiştirilmelerinin önemini vurgulamıştır.

Müfettiş yetiştirmenin kurs ve seminerlerle çözümlenebilecek bir sorun olmadığını, müfettişin uzmanlık eğitiminden geçmiş olmasını, lisansüstü öğrenim görmesinin gerektiği; müfettişin lisansüstü öğrenimi, rehberlik, öğreticilik, yönetim, araştırma ve soruşturma boyutlarını kapsaması gerektiği sonuçlarına ulaşmıştır. Teftiş süreci ve işlemlerinde olabilecek değişkenlerin yanlıgıların en aza indirilmesi için teftişi etkileyebilecek değişkenlerin gözetilmesi gerektiği üzerinde durmuştur (Başar, 1985).

Başaran'ın (1986) yapmış olduğu "İlköğretim Kurumlarında Grupla Teftiş Uygulamaları" adlı araştırması ilköğretim kademesinde teftişin yapı ve işleyişini dolaylı olarak konu alan bir araştırmadır.

Araştırmada grupla teftiş uygulamalarının neler olduğu, grupla teftişe nasıl geçildiği, uygulamada karşılaşılan güçlüklerin neler olduğu araştırılmış, teftiş ilkeleri açısından grupla teftiş uygulamalarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Grupla teftişin, teftiş tekniklerinin geliştirilmesine önemli bir katkısının olmadığı anlaşılmaktadır. Müfettişler, dün olduğu gibi, bugünde klasik yollarla teftiş yapmaktadırlar. Müfettişler farklı değerlendirme kullanmaları, öğretmen ve yöneticilere göre teftiş sonuçlarını orta derecede etkilemektedir. Teftiş bölgelerinin çok geniş tutulması, teftiş yapılacak öğretmenlerin tanınmasını güçleştirdiği gibi yeterince rehberlik yapılmasını da engellemektedir (Başaran, 1986).

Sarı (1987) Çorum İli'ndeki ilköğretim müfettişlerinin ilköğretim öğretmenlerine yapması gereken rehberliğin yeterlikleri ve ilköğretim öğretmenlerinin rehberlik beklentilerini saptamıştır. Araştırma sonucuna göre; ilköğretim müfettişleri, kendi rehberlik yeterliklerini değerlendiren sorulara cevap verirken daha olumlu davranarak kendilerinin öğretmenlere iyi derece rehberlik yaptıklarını ve mevcut teftiş sisteminde öğretmenlere olumlu şekilde yararlı olduklarının belirtmişlerdir. İlköğretim öğretmenleri ise, kendilerine ilköğretim müfettişlerince yapılması gereken rehberliği yetersiz görmüş ve olumsuz görüş belirtmişlerdir (Sarı,1987).

Karakaya (1988) yapmış olduğu "İlköğretimde Teftiş ve Güçlükler" adlı araştırmada ilköğretim 1. kademe teftişinde müfettiş, okul yöneticisi ve öğretmen ile teftiş sistemindeki eksikliklerden kaynaklanan güçlükleri ortaya koymayı amaçlamıştır.

Araştırma kapsamına Adana, Ankara, Erzurum, Gaziantep ve İzmit illerindeki ilköğretim 1. kademedeki görev yapan öğretmen ve okul yöneticileri ile ilköğretim müfettişleri dahil edilmiştir.

Araştırmanın bulguları özetle şunlardır:

1. Teftişte kullanılan ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin yetersiz olduğu,
 2. Teftişlerde kullanılan yöntem ve tekniklerin çağdaş nitelikte olmadığı,
 3. Teftiş faaliyetlerinde kullanılan teknik ve yöntemlerin geliştirilmesi için sistemde gerektiği kadar çalışma yapılmadığı,

4. İlköğretimde teftiş sisteminin geliştirilmesi için, öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerine yeterince yer verilmediği, şeklinde özetlenebilir (Karakaya, 1988).

Özdemir'in (1988) yapmış olduğu "Eğitim Yöneticilerinin Değerlendirilmesi" konulu araştırması ile Türk Eğitim Sisteminde eğitim yöneticilerinin değerlendirilmesinin nasıl yapıldığı, devlet memurları sicil raporundaki soruların eğitim yöneticilerinin değerlendirilmesindeki gerekliliği ve eğitim yöneticilerinin yeni bir değerlendirme sistemi konusundaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular şöyle özetlenebilir:

1. Mevcut sicil raporu yöneticinin kişilik, performans, okul içi ve dışı davranışlarını yeterince değerlendirememektedir.

2. Mevcut sicil raporu okulun amaçlarını gerçekleştirme derecesini orta derecede etkilemektedir.

3. Değerlendirme ve ödüllendirme arasında bir ilişki kurulmamıştır.

4. Eğitim yöneticilerine göre değerlendirme sistemi orta derecede geçerli, güvenilir ve objektiftir.

5. Eğitim yöneticilerine göre, ikinci sicil amirleri birinci sicil amirlerinin etkisinde kalmaktadır.

6. Eğitim yöneticilerine göre değerlendirme sistemi gizli olmalıdır.

7. Eğitim yöneticileri için yeni bir değerlendirme sistemi geliştirilmelidir (Özdemir, 1988).

Açıkgöz'ün (1990) yapmış olduğu "İlköğretim Müfettişlerinin Çağdaş Denetiminin İlkelerini Uygulama Derecesi" adlı araştırmada denetim ilkesinin ilköğretim müfettişlerince teftiş esnasında ne ölçüde kullanıldığının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Araştırma kapsamına Diyarbakır, Malatya ve Mardin illerinde görevli ilköğretim müfettişleri katılmıştır.

Araştırma bulgularından ilgili olanlar şunlardır(Açıkgöz 1990:167-181):

1. Müfettişler okullarda yaptıkları teftiş sayısını yeterli bulmamaktadırlar.
2. Müfettişler teftişi bir yere ulaşmak zorunluluğu gibi zamansal sınırlılıklar nedeniyle erken kestikleri kanısındadırlar.
3. Müfettişlerin çoğunun teftiş anlayışları birbirine göre farklılıklar göstermektedir.

Bilir'in (1991) yapmış olduğu "Türk Eğitim Sisteminde Teftiş Alt Sisteminin Yapı ve İşleyişi" adlı araştırmada, Türk Milli Eğitim Sistemi'nde bir alt sistem olan teftiş sisteminin yapı ve işleyişinin genel bir değerlendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır. Bu değerlendirme ile, varolan mevcut durum ile beklenen ideal durum arasındaki fark belirlenerek, bu farkı giderecek yeni bir yapı ve işleyiş modeli geliştirilmesi amaçlanmıştır .

Araştırmada, teftiş sisteminin yapı ve işleyiş boyutlarına ilişkin görüş ve değerlendirmelerin karşılaştırmalı sonuçları, var olan teftiş yapısı ile, bu yapı içindeki işleyişin benimsenen teftiş amaçlarını gerçekleştirmede yeterli olmayacağını ortaya koymuştur (Bilir, 1991).

Burgaz'ın (1992) yapmış olduğu "Türk Eğitim Sistemi'nde Denetmenlerin Başarılarını Etkileyen Nedenler" adlı araştırmada ilkokullardaki teftiş uygulamalarında, müfettişlerce yerine getirilmeyen rol davranışlarının nedenlerinin araştırılması amaçlanmıştır.

Araştırma kapsamına, Ankara ilinde görev yapan ilköğretim müfettişleri ile ilkokullarda görevli öğretmenler alınmıştır. Araştırmanın bulguları özetle şu şekildedir:

1. Öğretmenler, müfettişlerin öğretmenlerle açık bir iletişim kurmaktan kaçındıkları,
2. Öğretmenler, müfettişlerin hizmet öncesinde aldıkları eğitimin yetersiz olduğu,
3. Müfettişler, kendilerine verilen hizmet öncesi eğitimin yeterli olmadığı,

4. Müfettişler, kendilerini geliştirmeye istekli olmadıkları görüşündedirler (Burgaz, 1992).

Yalçınkaya 1992'de yapmış olduğu "Ortaöğretimde Ders Denetimi" adlı araştırmada, ortaöğretim kurumlarında yapılan ders denetimlerinde karşılaşılan aksaklıklar ile önemli görülen konularda beklentileri belirleyerek, teftiş sisteminin gelişmesine katkıda bulunmayı amaçlamıştır. Araştırma sonuçları itibariyle ilgili görülmüştür.

Araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlar özetle şunlardır:

1. Mfettişlikle ilgili görevlerin çok oluşu nedeniyle teftişe yeterli zamanın ayrılmaması
2. Mfettişlikle ilgili görevlerin çok oluşu nedeniyle müfettişin kendisini yetiştirmesine engel olması,
3. Teftişlerde yapılan tavsiyelerin yerine getirilip getirilmediğinin, aynı müfettiş tarafından izlenmesinin çok güç olması,
4. Müfettişlerin sicil amiri olmayışından dolayı, teftişlerden beklenen etkinin sağlanamaması sonucuna varılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda geliştirilen önerilerden bazıları şunlardır:

1. Türk Milli Eğitimin amaçlarının uygulamalarda, gerçekleşme durumu teftişlerde izlenmeli,
2. Teftişler daha yakından daha sık ve daha uzun süreli olmalıdır,
3. Teftiş elemanın hem rehberlik,hem de teftiş yapması gereklidir. Rehberlik ve yetiştirme yönetiminin görevi olmalıdır.
4. Uygulanmakta olan teftiş formu yerine, yapılan değerlendirmeyi daha açık ve ayrıntılı gösteren bir gözlem formu geliştirilmelidir (Yalçınkaya, 1992).

Durmuşçelebi (1993) tarafından yapılan "Türk Eğitim Sistemi'nde Teftiş Alt Sisteminin Yapı ve İşleyişi" konulu araştırmada bakanlık müfettişleri, yöneticiler, ilköğretim müfettişleri ve ortaöğretim elemanlarının görüşleri alınmıştır.

Araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlar özetle şunlardır:

1. Denekler, yardım edici, geliştirici, birlikte çalışma ve teftişle işbirliği ilkelerine uygun teftiş amaçlarını benimsediklerini,
2. Var olan teftiş yapısının, modern teftiş amaçlarının gerçekleştirilecek nitelikte olmadığını,
3. Teftiş uygulamalarına yön veren mevzuata ve alana ilişkin kaynaklarda yer alan görüşlerin , yönetici ve müfettişlerce farklı algılandığını,
4. Teftişin var olan bugünkü yapı ve işleyişinin gerçekleşme düzeyini algılamada mesleki ve kişisel değişkenleri bakımından manidar farklılıklar gösterdiğini,
5. Yardım edici, işbirliği ilkelerine uygun teftiş yapılmasını, müfettişlerin nitelik ve nicelik yönünden yeterli olmasını, hizmet alanlarına göre, müfettişlerin hizmet öncesinde ve hizmet içi eğitimle yetiştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir (Duruşçelebi, 1993).

Atay'ın (1995) yapmış olduğu "İlköğretim Müfettişlerinin Yeterlikleri" adlı araştırmasında ilköğretim müfettişlerinin göstermesi gereken ve göstermekte oldukları yeterlikleri değerlendirirken; müfettiş, okul müdürü ve öğretmenler geleneksel teftiş kavramına bağlı kalmışlar teftişi sadece bir değerlendirme süreci olarak algıladıkları sonucuna ulaşmıştır

Müfettiş okul müdürü ve öğretmenlerin kesin fikir birliğine vardıkları yeterlik alanları ve yeterlikler, daha çok teftişin teknik yönüne ilişkindir. İlköğretim müfettişlerinin hizmet öncesi yetiştirilmesinin önemi üzerinde durulmuştur (Atay, 1995).

Arabacı'nın (1995) yapmış olduğu "İlköğretim Müfettişlerinin Denetim Konusundaki Yeterlikleri" adlı araştırmasında, ilköğretim müfettişlerinin denetim ilkelerini uygulamadaki yeterlikleri konusunda; ilköğretim müfettişleri, ilköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerini karşılaştırarak bunlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını ölçmeye çalışmıştır.

Araştırmanın sonucunda ilköğretim müfettişlerinin denetimde amaçlılık, planlılık, sorumluluğu paylaşma, denetimi katılanlarla birlikte değerlendirme,

denetimde süreklilik ilkelerinin uygulanması konusunda yönetici ve öğretmenlerden farklı görüşte olduklarını tespit etmiştir (Arabacı 1995).

Ouston (1995), tarafından yapılan “Denetim Yoluyla Okul Geliştirme” adlı araştırmada İngiltere’de 1992 eğitim yasası ile kurulan OFSTED incelenmiştir. Araştırmada okul gelişim planları ile denetim işleminin okulların gelişmesine ne ölçüde katkıda bulunduğu ortaya konulmaktadır. Araştırma için gerekli veriler, 1993 güz döneminde denetlenmiş olan 282 okulda görev yapan öğretmenlere gönderilen anketlerden elde edilmiştir. Anketleri yanıtlayan öğretmenlerin çoğunluğu OFSTED’in denetim sürecinin okullarının gelişimine olumlu katkıları olduğunu belirtmişlerdir (Ouston, 1995).

Bozkurt’un (1995), “İlköğretim Okullarında Ders Denetimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi” adlı araştırmasında, mevcut uygulamaları ortaya koyarak, araştırmaya katılan dört grup arasındaki görüş farklılıklarını belirlemeyi amaçlamıştır.

Araştırmanın evrenini Elazığ ilinde görev yapan ilköğretim müfettişleri ilköğretim okullarında görev yapan okul yöneticileri, sınıf ve bunlardan branş öğretmenleri oluşturmuştur.

Araştırmada elde edilen bulgulara dayanarak ulaşılan sonuçlar özetle şunlardır:

1. Ders denetiminin amaçları müfettişler tarafından “çok”, yönetici ve branş öğretmenleri tarafından “orta” sınıf öğretmenleri tarafından ise “az” derecede yerine getirildiği görüşü ortaya çıkmıştır.

2. Ders denetiminin yapılışı ise, müfettişler “çok”, yönetici, sınıf ve branş öğretmenleri “orta” derecede ders denetimi işlemlerinin yapıldığı görüşünü belirtmişlerdir.

3. Ders denetiminde kullanılan ölçütler , müfettiş ve yöneticiler tarafından “çok”, branş ve sınıf öğretmenleri tarafından “orta” derecede yerine getirildiğinin belirtilmesi, objektif değerlendirmenin öğretmenlere yansıtılmamış olduğunu ortaya koymuştur .

4. Ders denetimi süresinin uzatılması ve denetimin rehberlik ve insan ilişkileri ağırlıklı olması beklentilerinin ortaya çıkılması araştırmanın açık uçlu sorusu ile saptanmış bulunmaktadır (Bozkurt, 1995).

Terzi'nin (1996) yapmış olduğu "İlköğretim Müfettişlerinin Teftiş Sorunları (Ankara İli Örneği)" adlı araştırmasında, ilköğretim müfettişlerinin çalıştıkları örgüt yapısı, yönetici ve öğretmen davranışları ile teftiş sürecinin değerlendirme boyutunda karşılaştıkları sorunları tespit etmek, yönetici, öğretmen ve diğer ilgililere açıklayıcı bilgi vererek teftiş alt sisteminin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma sonucunda, ilköğretim müfettişleri teftiş sürecini değerlendirme boyutunda, orta derecede bir değerlendirme yapabildikleri ve aralarında orta derecede bir uygulama birliği olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Terzi, 1996).

Gökkyer'in (1997) yapmış olduğu "İlköğretim Okulları II. Kademe Öğretmenlerinin İlköğretim Müfettişlerinin Yeterlilik Alanlarına İlişkin Algıları" adlı araştırmasında elde edilen bulgular özetle şunlardır; ilköğretim okullarının II. kademesinde görev yapan branş öğretmenleri, ilköğretim müfettişlerinin rehberlik ve iş başında yetiştirme yeterlilik alanına ilişkin davranışlarını "Az" düzeyde gerçekleştirdiklerini, "Teftiş ve Değerlendirme" yeterlilik alanına ilişkin davranışları "Orta" düzeyde gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir (Gökkyer, 1997).

Özbek (1997) yapmış olduğu "Öğretmenlerin Ders Teftişi Etkinlikleri Müfettişlerden Beklentileri ve Bu Beklentilerin Müfettişlerce Gerçekleştirilme Düzeyleri", adlı araştırmasında araştırmanın evrenini Niğde İlinde görev yapan ilköğretim müfettişleri ve ilköğretim okulu öğretmenlerinden oluşturmuştur.

Araştırmada elde edilen bulgulara dayanarak ulaşılan sonuçlar özetle şunlardır:

1. Öğretmenlerin ders teftişi etkinliklerinde, müfettişlerden beklentileriyle bu beklentilerin gerçekleşme düzeyleri arasında büyük fark vardır. Ders teftişine ilişkin beklenti düzeyleri, gerçekleşme düzeyinden yüksektir.

2. Teftiş alt sisteminde, beklenen ile gerçekleşenler arasında büyük fark olduğu, bu durum teftiş sisteminin sağlıklı yürümediğini, öğretmen ve

müfettişlerin aynı oranda bekledikleri davranışları, müfettişlerin yerine getiremediği görülmüştür.

3. Öğretmenlerin teftiş sisteminin ve müfettişlik mesleğinin tamamen ortadan kalkması şeklinde görüş belirtmeleridir. Müfettişler ise öğretmenlerin bu görüşlerini pekiştirir nitelikte müfettişler ise, öğretmenlerin teftiş sistemine karşı olduğunu, yapılan teftişi benimsemediklerini, müfettişleri taraflı davranmakla suçladıkları belirtmişlerdir.

4. Öğretmenler, müfettişlerin rehberlik yapmasını teftişe yeterli süreyi ayırmasını, tarafsız değerlendirme yapmasını, öğretmenlere olumlu yaklaşmasını istemektedir.

5. Teftişte insanın ilişkilerini içeren etkinlikler her iki grupça da önemli bulunmuştur. Bunun yanı sıra derse teftişini teknik yanı olarak nitelenen ; teftiş zamanını önceden haber verme, teftiştten önce okul müdüründen bilgi alma, eğitsel kol çalışmalarını inceleme, teftiştten önce öğretmenle görüşme, teftişin amaçlarını öğretmene açıklama etkinlikleri en önemsiz etkinlikler olarak ortaya çıkmıştır (Özbek, 1997).

Karabörk'ün (1998) yapmış olduğu "İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Denetimi" adlı araştırmasında ilköğretim okulu yöneticilerinin, yönetici denetimine ilişkin müfettişlerden beklentilerinin neler olduğunu belirleyerek ortaya çıkacak yönetici görüşlerinin dikkate alınması ve bu beklentilere uygun denetim anlayışının gelişmesine katkıda bulunması amaçlanmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre özetle şu önerilerde bulunulmuştur:

1. Müfettiş yetiştirmede insan ilişkilerine ağırlık verilmeli, müfettişlerin sosyal aktiviteleri artırılmalıdır.

2. Müfettişlere, hizmetiçi eğitim yoluyla personel geliştirme ve kendi alanıyla ilgili sorunları çözme yeterlikleri kazandırılmalıdır.

3. Müfettişlerin, eğitim-öğretim, yönetim ve denetim alanlarında araştırma yapabilmeleri için olanaklar sağlanmalı gerekli yeterlik kazandırılmalıdır.

4. Müfettişlerin yaş ortalamasının aşağıya çekilebilmesi için gerekli yasal düzenlemeler ve teşvikler yapılmalıdır.

5. Müfettişlerin tümünün önce lisans düzeyinde bir eğitim almaları sağlanmalı, yeni alınacakların yüksek lisans düzeyinde eğitim görme koşulu getirilmelidir.

6. Milli Eğitim Akademisinin hayata geçirilerek Milli Eğitim Bakanlığı'nın ihtiyacı olan yönetici ve denetmenler burada yetiştirilmelidir (Karabörk, 1998).

Robinson'un (1998) yaptığı araştırmada klinik denetim modeli ve öğretmenlerin iş doyumu arasındaki ilişki araştırılmıştır. Araştırmanın ilk bölümünde öğretmenlerin iş doyumu açıklanmış, denetimin tanımı yapılmış ve tarihi incelenmiştir. Araştırmanın diğer bölümünde, Barbara Pavan'ın denetim modeli açıklanmıştır. Bu model beş aşamayı içermektedir : gözlemlene için planlama, gözlemlene, toplanan verilerin analizi, feedback (geribildirim) feedback (geribildirim) konferansı, tüm öğelerin bireysel ve grup açısından incelenmesi. Araştırmanın diğer bölümünde denetim yaklaşımlarını inceleyen dört farklı çalışma incelenmiştir. Yapılan önerilerde, yöneticilerin denetim faaliyetlerini öğretmenlerin iş doyumunu artıracak biçimde düzenledikleri takdirde, iş doyumunu sağlamış öğretmenlerin öğretim uygulamalarında daha başarılı olacaklarını belirtmektedir (Robinson, 1998).

Korkmaz'ın (1998) yapmış olduğu "İlköğretim Okulu Müdürlerinin; Müfettişlerin, Yönetici Teftiş ve Değerlendirme Etkinliklerine İlişkin Görüşleri" adlı araştırmasında ilköğretim müfettişlerinin, yönetici teftişindeki yeterlilik düzeylerinin müdür görüşleri alınarak belirlenmesi, yönetici teftişi ile ilgili var olan durumun ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini 1996-1997 öğretim yılında eğitim-öğretime açık olan, Ankara İli Büyük Şehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan 8 merkez ilçedeki ilköğretim okulları ve bu okullarda görev yapan okul müdürleri oluşturmuştur. Araştırmaya göre müfettişlerin, Fiziki Durum, Eğitim-Öğretim İşleri, Yönetim İşleri ve Büro İşleri denetim alanlarındaki teftişlerine ilişkin, müdür görüşleri ile müdürlerin cinsiyetleri, branşları, öğrenim durumları, mesleki ve yöneticilik kıdemleri

arasında manidar bir farklılık bulunmamıştır. Müfettişlerin, yönetici teftişi denetimi alanlarındaki teftişlerine ilişkin müdür görüşlerinin birbirine yakın ya da aynı görüşte oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmacının denetim alanlarına ilişkin elde ettiği bulgulardan ulaşılan sonuçlar özetle şu şekildedir:

1. Müfettişlerin, fiziki durum denetim alanındaki teftişlerini okul müdürleri orta derecede yeterli bulmaktadırlar.

2. Okul müdürleri, müfettişlerin eğitim-öğretim işleri denetim alanına ilişkin teftişlerini orta derecede yeterli bulmuşlardır.

3. Müfettişlerin, yönetim işleri denetim alanına ilişkin teftişlerini okul müdürlerini orta derecede yeterli bulmaktadırlar.

4. Müfettişlerin, büro işleri denetim alanına ilişkin teftişlerini okul müdürlerini orta derecede yeterli bulmaktadırlar (Korkmaz, 1998).

Turan'ın (1999) yapmış olduğu "İlköğretim Müfettişleri Kurum Denetiminin Etkililiği" adlı araştırmasında Türk Milli Eğitim Sistemi denetim alt sisteminin, kurum denetimindeki etkililik düzeyini tespit etmek ve ilköğretim okullarında yapılan kurum denetiminin etkililik düzeyi, ilköğretim müfettişlerinin ve okul müdürlerinin algılamalarına dayalı değerlendirilmesi yapılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara dayanarak ulaşılan sonuçlar özetle şunlardır:

1. Okul yöneticileri ve ilköğretim müfettişleri içerisinde kadınların oranı %5-8 arasında olduğu, kadınların bu meslekleri tercih etmedikleri belirtilmiştir.

2. İlköğretim okulu müfettişlerinin iş doyumu okul müdürlerine göre daha fazladır.

3. İlköğretim müfettişlerinin tamamı, öğretmen olarak çalışmıştır.

4. İlköğretim müfettişlerinin %63.6'sı sınıf öğretmeni, %36.4'ünün ise diğer branşlardan olduğu görülmüştür.

5. İlköğretim müfettişlerinin %53.7' si hiç yöneticilik yapmamıştır.

6. Kurum denetiminde incelenecek durum olarak; tüm sorularda ilköğretim okulu müdürlerinin, ilköğretim müfettişlerine göre, kurum denetiminde daha az düzeyde etkili olduklarına inandıkları tespit edilmiştir (Turan, 1999) .

Gülşen'in (2000) , "Toplam Kalite Yönetiminin İlköğretime ve İlköğretimde Teftiş Sistemine Uygulanabilirliği" adlı araştırmasında özetle şu önerilerde bulunmuştur:

1. Okul çevre ilişkilerine gereken önem verilmelidir.
2. Eğitim kurumlarında yönetim kademelerindeki katı bürokratik yapılanmada değişiklik yapılmalı; katılımcılığa ve açıklığa yer verilmelidir.
3. Uygulamadaki teftiş anlayışında değişiklik yapılarak öğretmen ve yöneticilerdeki teftiş fobisini yenecek, oto kontrol bilinci ile öz değerlendirme yapmaya imkan tanıyacak yeni bir yapılanmaya gidilmelidir (Gülşen, 2000).

Fitz ve Lee'nin (2000) yaptığı "Standartlarla Yapılan Reform : Bir Okul Gelişim Stratejisi Olarak Denetim" adlı çalışmada İngiltere ve Galler'deki eğitim deneticilerinin çalışmaları incelenmiştir. Bu araştırma özellikle ülkedeki reforma yönelik eğitim politikası değişikliklerinde eğitim deneticilerinin rolüne odaklanmaktadır. Çalışmada okul yöneticilerinin özellikle kamu sektöründe çok güçlü düzenleyici araçlar oldukları ve eğitimin yeniden yapılandırılmasında önemli rol oynadıkları belirtilmiştir. Bununla birlikte, okul etkililiği açısından, eğer okullar örgütsel özelliklerini ve uygulamalarını değiştirmek istiyorlarsa dış baskının ve bir itici gücün zorunlu olduğu açıklanmaktadır. Öte yandan, bu şekilde bir denetim anlayışının strese neden olabileceği ve bu stresin yaratıcılığı ve pedagojik stratejileri sınırlayabileceğinin de unutulmaması gerektiği tartışılmıştır (Fitz ve Lee, 2000).

Aslan'ın (2000) yapmış olduğu "İlköğretim Okullarında Yöneticilerin, Yönetici Teftişine Konu Olan Görevlerinin Değerlendirilmesi" adlı araştırmasında ilköğretim müfettişleri ve yöneticilerinin görüşleri alınarak, ilköğretim müfettişleriyle yöneticilerinin yönetici teftişlerine ilişkin görüşleri arasında fark olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırma da, müfettişlerin değerlendirmelerine göre okul yöneticilerinin; fiziki durum, yönetim-egitim-öğretim ve personel işleri ile ilgili görevlerini “orta” düzeyde, öğrenci işleri, büro-hesap-ayniyat işleri ile ilgili görevlerini “çok” düzeyde gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Yöneticilerin değerlendirmelerine göre ise yöneticilerin; fiziki durum, yönetim-egitim-öğretim ve personel işleri ile ilgili görevlerini “çok” düzeyde, öğrenci işleri, büro-hesap-ayniyat işleri ile ilgili görevlerini “pek çok” düzeyde gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır (Aslan, 2000).

Genç’in (2000) “İlköğretim Müfettişlerinin Teftiş Gruplarını Grup ve Takım Özelliklerine Göre Değerlendirmeleri” adlı araştırmasında ilköğretim müfettişlerinin; kendi gruplarının grup ve takım özelliklerini, çalışmalarının eğitim ve teftişin kalitesini yükselttiğine ilişkin değerlendirmelerinin düzeyi belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ise;

1. Müfettişlerin takım ve grup özelliklerine ilişkin maddeleri değerlendirmeleri arasındaki fark anlamlı çıkmıştır. Takım özelliklerine ilişkin değerlendirmeleri, grup özelliklerine ilişkin değerlendirmelerine oranla daha baskındır.

2. Müfettişler, teftiş gruplarının yönetim birimi ve biçimi olarak daha çok takım özelliğine yakın olduğu görüşündedirler.

3. Grup başkanları, “teftiş gruplarının” grup üyelerine oranla daha çok takım özelliği gösterdiğini belirtmektedirler (Genç, 2000).

Uludağ’ın (2000) “Eğitimde Etkili Denetim” adlı araştırmasında eğitim alanında var olduğu düşünülen etkisizlik sorununun denetimle ilişkisini ortaya koymak; eğitim alanındaki etkililikle ilgili düşünceleri denetim alanına aktararak etkili eğitim denetimi vurgulayan kuramsal bir temel oluşturmayı amaçlamıştır. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda özetle şu sonuçlar şunlardır:

1. Kavram olarak etkililik, amaçların gerçekleştirme derecesinin ifadesidir. Amaçlar ne kadar gerçekleşiyor ise örgüt o kadar etkilidir. Eğitim süreci, eğitim denetiminin amaçlarını gerçekleştirilmesi durumunda etkili olmaktadır.

2. Etkililik ölçme ve değerlendirmeye dayalı bir kavramdır. Etkili olup olunmadığı, ancak etkili bir ölçme ve değerlendirmeyle anlaşılabilir.

3. Etkili denetim, durumsaldır duruma göre en etkin denetim yöntem ve tekniklerini kullanmayı gerektirmektedir. Eğitimde etkili denetim insan ilişkilerine dayalıdır.

4. Etkili denetimin amaçlarından biriside insan kaynaklarını geliştirmedir.

5. Etkili denetimde sadece eğitim sürecini değil, denetim sürecini de değerlendirme zorunluluğu vardır.

6. Etkili denetimde, denetmen işe alınmadan önce iş niteliklerine göre seçilmesi ve yetiştirilmesi esastır (Uludağ, 2000).

M.Özdemir'in (2001) yapmış olduğu "İnsan Kaynakları Yönetimi Açısından İlköğretim Müfettişleri, İlköğretim Okulu Yönetici Ve Öğretmenlerinin Olumlu Disiplin Yaklaşımına İlişkin Düşünceleri" adlı araştırmasında özetle şu sonuçlara ulaşmıştır:

1. İlköğretim müfettişleri "olumlu disiplin yaklaşımı'nı" benimsemektedirler.

2. İlköğretim okulu yöneticileri, "olumlu disiplin yaklaşımı'nı" yüksek düzeyde benimsemektedirler.

3. İlköğretim okulu öğretmenleri, "olumlu disiplin yaklaşımı'nı" yüksek düzeyde benimsemektedirler.

4. Öğretmen ve yöneticilerin, "olumlu disiplin yaklaşımı'na" yönelik düşüncelerinde anlamlı bir fark bulunmamaktadır (Özdemir, 2001) .

T. Özdemir'in (2001) yapmış olduğu " Çağdaş ve Demokratik Eğitimde Teftiş" adlı araştırmasında çağdaş ve demokratik eğitim anlayışı bağlamında ilköğretimde teftişe ilişkin ilköğretim okulları yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerini saptamıştır.

Barutçu'nun (2003) yapmış olduğu " Erzurum İli Merkez İlköğretim Okulu Müfettiş ,Yönetici ve Öğretmenlerinin Bakışları Açısından "Yönetici Teftiş Formu'nda" Yer Alan Davranışların Önem Ve Gösterilme Düzeyi" adlı araştırmasında özetle şu sonuçlara ulaşmıştır:

1. “Yönetici Teftiş Formu’nda” yer alan “Kurumun Fiziki Durumu” ile ilgili davranışların öğretmen, okul yöneticileri ve müfettişler tarafından birbirlerine yakın cevaplarla değerlendirilip denetiminde çok önemli olarak değerlendirilmiştir.

2. “Yönetici Teftiş Formu’nda” yer alan “Eğitim Öğretim ve Değerlendirme” ile ilgili davranışların öğretmenler ve müfettişler tarafından önem düzeyi okul yöneticilerine göre daha önemli olarak değerlendirmişlerdir.

3. “Yönetici Teftiş Formu’nda” yer alan “Büro İşleri” ile ilgili davranışların öğretmen, okul yöneticileri ve müfettişler tarafından önemli olarak değerlendirilirken, özellikle okul müdürleri bu davranışların önemini öğretmen ve müfettişlere göre daha fazla olarak nitelendirmişlerdir.

4. “Yönetici Teftiş Formu’nda” yer alan “Yönetim ve Çevre İlişkileri” ile ilgili davranışların öğretmen, okul yöneticileri ve müfettişler tarafından çok önemli olarak değerlendirilmiş, özellikle müfettişler bu kategorideki davranışların uygulanma seviyesini okul yöneticileri ve öğretmenlere göre daha düşük olarak görmüşlerdir (Barutcu, 2003) .

Protivnak’ın (2003) “Okul Danışmanları İçin Denetim Şekilleri” adlı araştırması, birçok değişik denetim şekilleri kullanılarak ve Littrell’in okul danışmanlarının gelişimi için hazırladığı 4 aşamalı modeli dikkate alınarak oluşturulan bir denetim sistemi önermektedir. Okul danışmanlarına uygun denetim biçimlerini seçme ve uygulama yolları literatüre dayalı olarak anlatılmıştır. Daha önce yapılan araştırmalara dayalı olarak, bu çalışma okul danışmanlarının gelişimini her bir aşaması açıklanabilen ve yaşam boyu devam eden bir süreç olarak ele almaktadır. Ek olarak, çalışmada denetçilerin uygulamaları ve birçok değişik araştırma tartışılmıştır (Protivnak, 2003).

Görür’ün (2004) yapmış olduğu “İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin, İlköğretim Müfettişlerinin Yeterliklerine İlişkin Algıları” adlı araştırmasında ilköğretim okullarında görev yapan sınıf ve branş öğretmenlerinin, ilköğretim müfettişlerinin “rehberlik ve iş başında yetiştirme” ile “ders teftiş” yeterliklerine ilişkin algıları bu araştırmanın temel konusunu oluşturmaktadır.

Araştırmanın evrenini, 2002-2003 eğitim-öğretim yılında Ankara ili Keçiören ilçesindeki 7 eğitim bölgesindeki MEB'e bağlı 83 resmi ilköğretim okulu ile bu okullarda görev yapan 3380 öğretmen oluşturmuştur.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre genel olarak, ilköğretim müfettişlerinin "rehberlik ve iş başında yetiştirme" ile "ders teftişi" yeterlikleri yeterince yerine getiremedikleri yargısına ulaşılmıştır. Bu durum teftiş alt sisteminin sağlıklı bir şekilde yürümediğini göstermektedir. Ayrıca müfettişlerin ders teftişi ile ilgili gösterdiği yeterlikler, rehberlik ile ilgili gösterdiği yeterliklere göre görece de olsa daha olumlu algılanmaktadır. Bu sonuç, ilköğretim müfettişlerinin teftiş yaparken daha çok teftişin teknik yönlerine ağırlık verdiklerini göstermektedir (Görür, 2004).

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın amacına ulaşabilmesi, geçerli ve güvenilir sonuçlar elde edilebilmesi için alınan önlemler ayrıntılı olarak açıklanmış; araştırma modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve geliştirilmesi, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması konularına yer verilmiştir.

4.1.Araştırma Modeli

Bu araştırmanın yürütülmesinde *genel tarama modeli* kullanılmıştır. Araştırma ile ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin, ilköğretim müfettişlerinin yapmış olduğu denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu belirlemelerin yöneticilerin görüşlerine dayalı olması nedeniyle araştırma betimsel niteliktedir.

4.2.Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Kırıkkale İl Merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcılarını oluşturmaktadır. Kırıkkale İl Merkezin'de 52 adet resmi ilköğretim okulu ve buralarda görev yapan 52 müdür ile 64 müdür yardımcısı bulunmaktadır. Araştırmanın evrenine giren yönetici sayısının sınırlı olması nedeniyle, ayrıca örneklem seçimine gidilmemiş ve araştırma çalışma evreni üzerinde yürütülmüştür. Tablo 4.1'de, çalışma evreninde yer alan yöneticilerin özelliklerine ilişkin istatistik bilgileri verilmektedir.

TABLO 4.1.
ÇALIŞMA EVRENİ İÇERİSİNDE YER ALAN YÖNETİCİLERE İLİŞKİN İSTATİSTİK BİLGİLER

Değişken		N	%
Cinsiyet	Kadın	2	1,8
	Erkek	108	96,4
	Hatalı	2	1,8
	Toplam	112	100,0
Görev	Müdür	52	46,4
	Müdür Yardımcısı	58	51,8
	Hatalı	2	1,8
	Toplam	112	100,0
Öğrenim Düzeyi	Ön Lisans	44	39,2
	Lisans	61	54,5
	Y. Lisans	5	4,5
	Hatalı	2	1,8
	Toplam	112	100,0
Branş	Sınıf Öğretmenliği	60	53,6
	Diğer Branşlar	50	44,6
	Hatalı	2	1,8
	Toplam	112	100,0
Kıdem	0-5 yıl	18	16,1
	6-10 yıl	27	24,1
	11-15 yıl	38	33,9
	16-20 yıl	18	16,1
	21 + yıl	9	8,0
	Hatalı	2	1,8
	Toplam	112	100,0

4.3. Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Veri toplama aracının geliştirilmesi aşamasından önce, araştırmanın temel yapısının oluşturulması ve belirlenen araştırma amaçlarına ulaşabilmesi için konuyla ilgili literatür (tez, makale, bildiri, kitap, bilimsel araştırma vb.) incelenmiş, elde edilen

veriler yardımıyla veri toplama aracının kavramsal yapısı ve ana çerçevesi oluşturulmuştur.

İlköğretim müfettişleri tarafından yapılan denetim ve değerlendirme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin ilköğretim okulu yöneticilerinin görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanan ölçme aracı iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm genel bilgilere ilişkin soruları, ikinci bölüm ise denetim etkinliklerine ilişkin soruları içermektedir. İkinci bölüm kendi içerisinde; Fiziki Durum, Eğitim Öğretim Süreci ve Yönetim İşleri olmak üzere 3 alt ögeden ve 32 sorudan oluşmaktadır.

Ölçeğin kapsam geçerliliğini belirlemek amacıyla uzman görüşleri alınmış, yapı geçerliliği ve güvenilirliğini belirleyebilmek için ise 40 yöneticiye uygulanarak ön denemesi yapılmıştır. Ön deneme sonuçlarından elde edilen verilere Faktör Analizi uygulanmıştır. Yapı geçerliliğinin tespit edilmesi amacıyla Temel Bileşenler Analizi Tekniği (Principal Component Analysis) kullanılarak, ölçeğin bir ya da daha fazla faktör içerip içermediği belirlenmeye çalışılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, ölçeğin ilköğretim müfettişlerinin denetim etkinliklerinin yeterlilik düzeyini belirlemeye yönelik yönetici görüşlerini ölçmeyi amaçlayan 3 faktörden oluştuğu gözlenmiştir. Bununla birlikte, başlangıçta 33 madde olarak hazırlanan ölçek, ilk analiz sonucu faktör yükü düşük olan 1 madde çıkartılarak yeniden düzenlenmiştir. 32 maddeden oluşan ölçeğin 3 faktörü ölçmeye yönelik faktör yük değerleri .35 ile .80 arasında değişmektedir. Ölçeğin 3 faktöre yönelik toplam varyansı açıklama oranı ise .54'tür. Ölçeğin güvenilirliğinin göstergesi olarak alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin hesaplanan Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı **.95**'tir. Alt öğelere ilişkin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı ise sırasıyla; 1. Öge: **.84**, 2. Öge: **.81**, 3. Öge: **.91**'dir. Tablo 4.2'de ölçeğe yönelik faktör analizi sonuçları Tablo 4.3'te ise 3 faktöre ilişkin toplam varyansı açıklama oranları verilmektedir.

TABLO 4.2
ÖLÇEĞE YÖNELİK FAKTÖR ANALİZİ SONUÇLARI

ÖGELER	MADDELER	FAKTÖR YÜKÜ	TOPLAM VARIYANSI AÇIKLAMA ORANI
1. ÖGE FİZİKİ DURUM	1	,52	48,02
	2	,53	
	3	,45	
	4	,53	
	5	,52	
	6	,59	
	7	,37	
2. ÖGE EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİ	8	,35	52,30
	9	,46	
	10	,67	
	11	,56	
	12	,48	
	13	,36	
	14	,37	
	15	,63	
	16	,54	
	17	,62	
	18	,49	
	19	,59	
3. ÖGE YÖNETİM İŞLERİ	20	,70	47,17
	21	,68	
	22	,75	
	23	,80	
	24	,75	
	25	,65	
	26	,63	
	27	,60	
	28	,61	
	29	,68	
	30	,62	
	31	,70	
	32	,71	
TOPLAM (3 ÖGE)			53,94

TABLO 4.3
ÖLÇEĞİN TOPLAM VARIYANSI AÇIKLAMA ORANLARI

Ögeler	Açıklanan Varyansa Katkısı	Açıklanan Toplam Varyans
1	23,03	23,03
2	19,33	42,36
3	11,58	53,94

4.4.Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Ölçme araçları ile toplanan verilerin çözümlemesinde; Pentium II işlemcili, IBM uyumlu bir bilgisayardan yararlanılmıştır. Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan alt amaçlara yönelik olarak toplanan veriler, önce veri kodlama formlarına işlenmiştir. Daha sonra bilgisayara aktarılan veriler üzerinde gerekli istatistiksel çözümler için SPSS (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır.

Anılan paket programdan yararlanarak;

1. Yöneticilerin görüşlerinin belirlenmesinde; frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{x}) ve standart sapma (ss) kullanılmıştır.

2. Görüşler (kıdem, görev, öğrenim durumu) arasında farklılık olup olmadığının belirlenmesinde aritmetik ortalama (\bar{x}), standart sapma (ss), t testi ve scheffe testi uygulanmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçek, 5'li Likert Tipi bir ölçektir. Her bir maddeye verilecek cevap kodları 1.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. Cevaplayıcılar görüşlerini, ankette “hiç katılmıyorum”, “az katılıyorum”, “orta düzeyde katılıyorum”, “oldukça katılıyorum” ve “tamamen katılıyorum” kategorilerinden birisini işaretleyerek belirtmişlerdir.

Ölçekte yer alan aralıkların eşit olduğu (4/5) düşüncesinden hareket ederek seçeneklere ait sınırlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

<u>Seçenek</u>		<u>Sınırı</u>
Hiç Katılmıyorum	(1)	1.00 -1.80
Az Katılıyorum	(2)	1.81 - 2.60
Orta Düzeyde Katılıyorum	(3)	2.61 - 3.40
Oldukça Katılıyorum	(4)	3.41 - 4.20
Tamamen Katılıyorum	(5)	4.21 - 5.00

4.5.Verilerin Toplanması

Hazırlanan anket, 2004-2005 öğretim yılında Kırıkkale İl Merkezindeki ilköğretim okullarına İl Milli Eğitim Müdürlüğü aracılığı ile dağıtılıp toplanmıştır. Uygulamaya istekli katılan yöneticilerden dönen anket sayısı 112'dir. Uygulama sonucunda cevap kağıtları incelenmiş ve açıklamalara aykırı cevaplama bulunan 2 cevap kağıdı araştırma kapsamından çıkartılmıştır.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırma bulguları ve bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlar, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda aşağıda verilmiştir.

5.1. İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜR VE MÜDÜR YARDIMCILARININ; İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU DENETİM ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Araştırmanın birinci alt probleminde ilköğretim okullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcılarının, ilköğretim müfettişlerinin yapmış olduğu denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Denetim etkinlikleri; (1) Fiziki Durum, (2) Eğitim-Öğretim Çalışmaları ve (3) Yönetim İşleri olmak üzere üç boyut açısından ayrı ayrı incelenmiş ve yorumlanmıştır.

5.1.1. İlköğretim Okulu Müdür ve Müdür Yardımcılarının; İlköğretim Müfettişlerinin *Fiziki Durumu* Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Etkinliklerin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri

Yöneticilere, ilköğretim müfettişlerinin fiziki durumu denetleme etkinliklerine ilişkin görüşlerini belirlemek için 7 soru sorulmuştur. Tablo 5.1.1'de görüşlere ilişkin frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{x}) ve standart sapmalar, Şekil 5.1.1'de ise aritmetik ortalamalar verilmektedir.

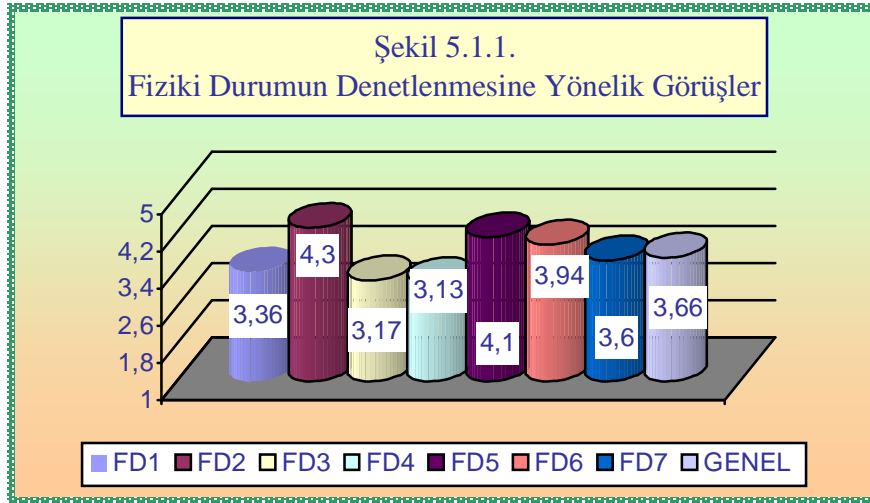
TABLO 5.1.1.
FİZİKİ DURUMUN DENETLENMESİNE YÖNELİK GÖRÜŞLER

DENETİM ETKİNLİKLERİ	(1) Hiç		(2) Az		(3) Orta		(4) Oldukça		(5) Tamamen		N	\bar{x}	ss
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%			
1- Bina ve tesislerin yerleşim planına uygun olarak kullanılması ve adlandırılmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10	9,2	16	14,7	33	30,3	25	22,9	25	22,9	109	3,36	1,24
2- Okulda Türk Bayrağı mevzuatının uygulanması, Atatürk ve şeref köşesinin hazırlanması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	1	0,9	4	3,6	13	11,8	35	31,8	57	51,8	110	4,30	,88
3- Okul bahçesi ve tesislerin bakımı, kullanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	11	10,0	29	26,4	22	20,0	26	23,6	22	20,0	110	3,17	1,30
4- Yangından korunma ve sivil savunma ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	8	7,3	32	29,4	28	25,7	20	18,3	21	19,3	109	3,13	1,24
5- Dershane ve diğer bölümlerin mevzuatına uygun düzenlenmesine ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	2	1,8	7	6,4	16	14,5	38	34,5	47	42,7	110	4,10	4,30
6- Okulda ders araç-gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, korunması ve kullanılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	2	1,8	5	4,6	24	22,0	44	40,4	34	31,2	109	3,94	3,17
7- Okul kütüphanesinin ve sınıf kitaplıklarının öğrencilerin yararlanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	4	3,6	11	10,0	32	29,1	41	37,3	22	20,0	110	3,60	3,13
GENEL ORTALAMA											108	3,66	4,10

Hiç Katılmıyorum	(1)	1.00-1.80
Az Katılıyorum	(2)	1.81-2.60
Orta Düzeyde Katılıyorum	(3)	2.61-3.40
Oldukça Katılıyorum	(4)	3.41-4.20
Tamamen Katılıyorum	(5)	4.21-5.00

Tablo 5.1.1'in incelenmesinden de anlaşılacağı gibi ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerinin yaklaşık % 52'si, müfettişler tarafından yapılan fiziki durum denetimlerinde "okulda Türk Bayrağı mevzuatının uygulanması, Atatürk ve şeref köşesinin hazırlanması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri" ile "dershane ve diğer bölümlerin mevzuatına uygun düzenlenmesine ilişkin denetim etkinlikleri"nin "Tamamen" denetlendiği görüşündedirler. Müfettişler tarafından yapılan fiziki durum denetimlerinin "orta", "oldukça" ya da "Tamamen" düzeyinde denetlendiğini ifade edenler birlikte değerlendirildiğinde,

yöneticilerin yaklaşık % 65'i ile % 95'i verilen denetim etkinliklerini yeterli bulduğu söylenebilir.

Görüşler aritmetik ortalamalar açısından değerlendirildiğinde ise genel olarak ilköğretim okullarında görev yapan idarecilerin, ilköğretim müfettişlerinin fiziki durumla ilgili denetim etkinliklerini “oldukça” düzeyinde yeterli buldukları anlaşılmaktadır ($\bar{x}=3.66$). Görüşler ayrı ayrı incelendiğinde, fiziki duruma yönelik denetim etkinliklerinden yalnızca “*okulda Türk Bayrağı mevzuatının uygulanması, Atatürk ve şeref köşesinin hazırlanması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri*” ($\bar{x}=4.30$) “Tamamen” olarak nitelendirilmektedir.

Okul yöneticileri, ilköğretim müfettişlerini; “*Dershane ve diğer bölümlerin mevzuatına uygun düzenlenmesine ilişkin denetim etkinliklerinde*” ($\bar{x}=4,10$), “*Okulda ders araç-gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, korunması ve kullanılması durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde*” ($\bar{x}=3,94$) ve “*Okul kütüphanesinin ve sınıf kitaplıklarının öğrencilerin yararlanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinliklerinde*” ($\bar{x}=3,60$) “oldukça” düzeyinde yeterli olarak nitelendirmektedirler.

Okul yöneticileri, ilköğretim müfettişlerini; “*Bina ve tesislerin yerleşim planına uygun olarak kullanılması ve adlandırılmasına ilişkin denetim etkinliklerinde*” ($\bar{x}=3,36$), “*Okul bahçesi ve tesislerin bakımı, kullanma durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde*” ($\bar{x}=3,17$) ve “*Yangından korunma ve sivil savunma*”

ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde ($\bar{x}=3,13$) “Orta” düzeyde yeterli olarak nitelendirmektedirler.

Buna göre yöneticilerin fiziksel denetimin ilköğretim okullarında yapıldığını düşündükleri söylenebilir. Bununla birlikte denetim etkinliklerinde bir ölçüde eksikliklerin de bulunduğu anlaşılmaktadır.

5.1.2. İlköğretim Okulu Müdür ve Müdür Yardımcılarının; İlköğretim Müfettişlerinin Eğitim-Öğretim Sürecini Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Etkinliklerin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri

Yöneticilere, ilköğretim müfettişlerinin eğitim-öğretim sürecini denetleme etkinliklerine ilişkin görüşlerini belirlemek için 12 soru sorulmuştur. Tablo 5.1.2’de görüşlere ilişkin frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{x}) ve standart sapmalar, Şekil 5.1.2’de ise aritmetik ortalamalar verilmektedir.

TABLO 5.1.2.
EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNİN DENETLENMESİNE YÖNELİK GÖRÜŞLER

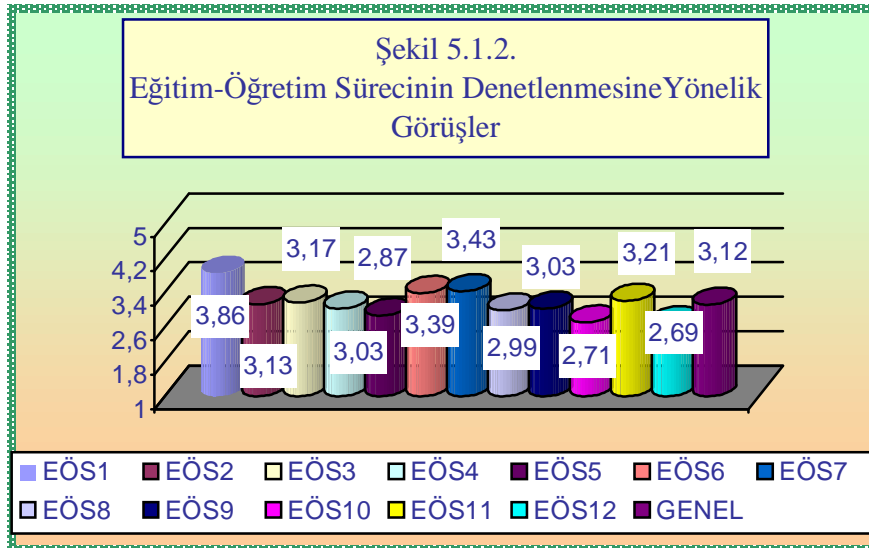
DENETİM ETKİNLİKLERİ	(1) Hiç		(2) Az		(3) Orta		(4) Oldukça		(5) Tamamen		N	\bar{x}	ss
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%			
1-Yıllık çalışma programını ve ders planlarını hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	2	1,8	7	6,4	27	24,5	42	38,2	32	29,1	110	3,86	1,97
2- Öğrencilere, okuttuğu dersin öngördüğü hedef ve davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	6	5,5	28	25,7	32	29,4	32	29,4	11	10,0	109	3,13	1,08
3- Öğretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	3	2,7	30	27,3	34	30,9	31	28,2	12	10,9	110	3,17	1,04
4- Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	11	10,2	33	30,6	17	15,2	36	33,3	11	10,2	108	3,03	1,21
5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	12	11,0	35	32,1	26	23,9	27	24,8	9	8,3	109	2,87	1,16
6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	7	6,4	22	20,2	25	22,9	32	29,4	23	21,1	109	3,39	1,21
7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	7	6,4	17	15,5	28	25,5	38	34,5	20	18,2	110	3,43	1,15
8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	9	8,3	20	18,5	50	46,3	21	19,4	8	7,4	108	2,99	1,01

Tablo 5.1.2'nin devamı

DENETİM ETKİNLİKLERİ	(1) Hiç		(2) Az		(3) Orta		(4) Oldukça		(5) Tamamen		N	\bar{x}	ss
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%			
9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	6	5,5	27	24,8	42	38,5	26	23,9	8	7,3	109	3,03	1,00
10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	19	17,9	28	26,4	32	30,2	19	17,9	8	7,5	106	2,71	1,18
11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	5	4,6	25	22,9	34	31,2	32	29,4	13	11,9	109	3,21	1,07
12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	14	12,8	38	34,9	33	30,3	16	14,7	8	7,3	109	2,69	1,10
GENEL ORTALAMA											103	3,12	,77

Hiç Katılmıyorum	(1)	1.00-1.80
Az Katılıyorum	(2)	1.81-2.60
Orta Düzeyde Katılıyorum	(3)	2.61-3.40
Oldukça Katılıyorum	(4)	3.41-4.20
Tamamen Katılıyorum	(5)	4.21-5.00

Tablo 5.1.2'de de görüldüğü gibi, ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerinin yaklaşık % 52'si ile % 92'si, müfettişlerin eğitim-öğretim sürecini denetlemesine yönelik verilen etkinliklerin "orta" ve daha üst düzeyde gerçekleştiğini düşünmektedir.

Yönetici görüşleri aritmetik ortalamalar açısından incelendiğinde de genel olarak ilköğretim okullarında görev yapan idarecilerin, ilköğretim müfettişlerinin eğitim-öğretim süreciyle ilgili denetim etkinliklerini “orta” düzeyde yeterli buldukları anlaşılmaktadır ($\bar{x}=3.12$). Görüşler ayrı ayrı incelendiğinde, eğitim-öğretim sürecine yönelik denetim etkinliklerinden yalnızca “*yıllık çalışma programını ve ders planlarını hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinliklerini*” ($\bar{x}=3.86$) “oldukça” düzeyinde yeterli gördükleri gözlenmektedir. Verilen 12 etkinlikten 11’i ise “Orta” düzeyde yeterli görülmektedir.

Okul yöneticileri, ilköğretim müfettişlerini; “Öğrencilere, okuttuğu dersin öngördüğü hedef ve davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde” ($\bar{x}=3,13$), “Öğretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde” ($\bar{x}=3,17$), “Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde” ($\bar{x}=3,03$), “Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde” ($\bar{x}=2,87$), “Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde” ($\bar{x}=3,39$), “Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde” ($\bar{x}=3,43$), “Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde” ($\bar{x}=2,99$), “Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde” ($\bar{x}=3,03$), “Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde” ($\bar{x}=2,71$), “Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde” ($\bar{x}=3,21$) ve “Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde” ($\bar{x}=2,69$) “Orta” düzeyde yeterli olarak nitelendirmektedirler.

Buna göre yöneticilerin eğitim-öğretim sürecinin tam olarak denetlenemediğini düşündükleri söylenebilir. Bunun nedeni eğitim-öğretim sürecinin karmaşık yapı içermesine ve denetlenecek etkinliklerin somut bir şekilde anında gözlenememesine bağlanabilir.

5.1.3. İlköğretim Okulu Müdür ve Müdür Yardımcılarının; İlköğretim Müfettişlerinin *Yönetim İşlerini* Denetlemeye Yönelik Yapmış Oldukları Etkinliklerin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri

Yöneticilere, ilköğretim müfettişlerinin yönetim işlerini denetleme etkinliklerine ilişkin görüşlerini belirlemek için 13 soru sorulmuştur. Tablo 5.1.3'te görüşlere ilişkin frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{x}) ve standart sapmalar, Şekil 5.1.3'te ise aritmetik ortalamalar verilmektedir.

TABLO 5.1.3.
YÖNETİM İŞLERİNİN DENETLENMESİNE YÖNELİK GÖRÜŞLER

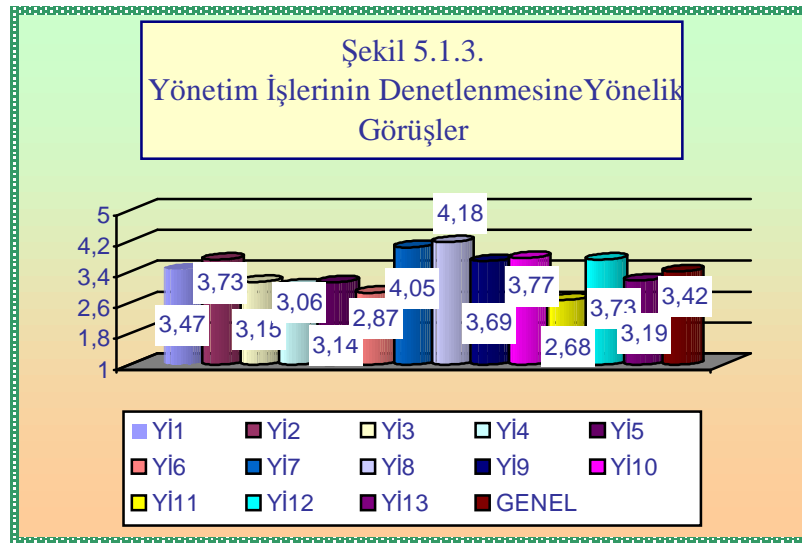
DENETİM ETKİNLİKLERİ	(1) Hiç		(2) Az		(3) Orta		(4) Oldukça		(5) Tamamen		N	\bar{x}	ss
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%			
1- Okuldaki öğretmenler ve diğer personel arasında iş bölümü yapma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	2	1,8	20	18,2	34	30,9	32	29,1	22	20,0	110	3,47	1,06
2- Mevzuatı izleme ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	2	1,8	13	11,8	27	24,5	39	35,5	29	26,4	110	3,73	1,04
3- Eğitim öğretim alanındaki yenilikleri takip etme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	9	8,2	20	18,2	42	38,2	24	21,8	15	13,6	110	3,15	1,12
4- Yönetim alanındaki yenilikleri okuldaki personele aktarma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	8	7,3	25	22,7	38	34,5	30	27,3	9	8,2	110	3,06	1,06
5- Okul-aile birliğini kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	6	5,5	24	22,0	40	36,7	27	24,8	12	11,0	109	3,14	1,06
6- Okul kantinini kurma ve çalışmalarını denetleme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	14	13,3	26	24,8	34	32,4	22	21,0	9	8,6	105	2,87	1,15
7- Okulunuzda tutulması gereken defterler, desimal dosya sistemi ve kayıtları usulüne uygun tutulması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	1	0,9	5	4,6	18	16,5	49	45,0	36	33,0	109	4,05	,88
8- Öğrenci kayıtları, personel ve öğrenci devam takip iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	-	-	5	4,6	12	11,0	50	45,9	42	38,5	109	4,18	,81

Tablo 5.1.3'ün devamı

DENETİM ETKİNLİKLERİ	(1) Hiç		(2) Az		(3) Orta		(4) Oldukça		(5) Tamamen		N	\bar{x}	ss
	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%			
9- Muhasebe, ayniyat ve varsa döner sermaye iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	1	0,9	11	10,1	34	31,2	38	34,9	25	22,9	109	3,69	,97
10- Demirbaş eşyaların kuralına uygun kaydı, korunması ve kullanımı durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	1	0,9	7	6,4	30	27,5	49	45,0	22	20,2	109	3,77	,88
11- Bulaşıcı hastalıklara karşı önlem alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	19	17,4	36	33,0	22	20,2	25	22,9	7	6,4	109	2,68	1,19
12- Okuldaki nöbet işlerini usulüne uygun yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	3	2,8	17	15,6	15	13,8	45	41,3	29	26,6	109	3,73	1,10
13- Okulu çevreye açma, etkinliklerle ilgili bilgilendirme, yönlendirme ve çevrenin okuldan faydalanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	8	7,3	18	16,5	39	35,8	33	30,3	11	10,1	109	3,19	1,07
GENEL ORTALAMA											103	3,42	,70

Hiç Katılmıyorum	(1)	1.00-1.80
Az Katılıyorum	(2)	1.81-2.60
Orta Düzeyde Katılıyorum	(3)	2.61-3.40
Oldukça Katılıyorum	(4)	3.41-4.20
Tamamen Katılıyorum	(5)	4.21-5.00

Tablo 5.1.3'te, ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerinin yaklaşık % 50'si ile % 95'i, müfettişlerin yönetim işlerini denetlemesine yönelik verilen etkinliklerin "orta" ve daha üst düzeyde gerçekleştiğini düşünmektedir.

Görüşler ortalamalar açısından incelendiğinde ise genel olarak ilköğretim okullarında görev yapan idarecilerin, ilköğretim müfettişlerinin yönetim işleriyle ilgili denetim etkinliklerini “oldukça” düzeyinde yeterli buldukları söylenebilir ($\bar{x}=3.42$). Bununla birlikte görüşlerin “orta” düzeye çok yakın olduğu ve hatta sınır oluşturduğu da anlaşılmaktadır. Görüşler ayrı ayrı incelendiğinde, yönetim işlerine yönelik denetim etkinliklerinden 7’sinin “oldukça”, 6’sının ise “orta” düzeyde yeterli bulunduğu gözlenmektedir.

Okul yöneticileri, ilköğretim müfettişlerini; *“Okuldaki öğretmenler ve diğer personel arasında iş bölümü yapma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde”* ($\bar{x}=3,47$), *“Mevzuatı izleme ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde”* ($\bar{x}=3,73$), *“Okulunuzda tutulması gereken defterler, desimal dosya sistemi ve kayıtları usulüne uygun tutulması durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde”* ($\bar{x}=4,05$), *“Öğrenci kayıtları, personel ve öğrenci devam takip iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde”* ($\bar{x}=4,18$), *“Muhasebe, ayniyat ve varsa döner sermaye iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde”* ($\bar{x}=3,69$), *“Demirbaş eşyaların kuralına uygun kaydı, korunması ve kullanımı durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde”* ($\bar{x}=3,77$) ve *“Okuldaki nöbet işlerini usulüne uygun yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde”* ($\bar{x}=3,73$) “Oldukça” düzeyde yeterli olarak nitelendirmektedirler.

Okul yöneticileri, ilköğretim müfettişlerini; *“Eğitim öğretim alanındaki yenilikleri takip etme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde”* ($\bar{x}=3,15$), *“Yönetim alanındaki yenilikleri okuldaki personele aktarma durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde”* ($\bar{x}=3,06$), *“Okul-aile birliğini kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde”* ($\bar{x}=3,14$), *“Okul kantinini kurma ve çalışmalarını denetleme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde”* ($\bar{x}=2,87$), *“Bulaşıcı hastalıklara karşı önlem alma durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde”* ($\bar{x}=2,68$) ve *“Okulu çevreye açma, etkinliklerle ilgili bilgilendirme, yönlendirme ve çevrenin okuldan faydalanma durumuna ilişkin denetim etkinliklerinde”* ($\bar{x}=3,19$) “Orta” düzeyde yeterli olarak nitelendirmektedirler.

Buna göre yöneticilerin ilköğretim okullarındaki yönetim işlerinin müfettişler tarafından denetlenmesinde eksiklikler bulunmakla birlikte, yeterli düzeyde denetlenebildiği görüşünde oldukları söylenebilir.

5.2. GÖREV DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU DENETİM ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Araştırmanın ikinci alt probleminde görev değişkeni açısından ilköğretim okulu yöneticilerinin, müfettişlerin yapmış olduğu denetim etkinliklerinin ne derece yeterli olduğuna ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu soruya cevap aranırken, yöneticiler görevleri açısından, müdür ve müdür yardımcısı olmak üzere 2 gruba ayrılmış ve denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri; (1) Fiziki Durum, (2) Eğitim-Öğretim Çalışmaları ve (3) Yönetim İşleri olmak üzere üç boyut açısından ayrı ayrı incelenmiş ve yorumlanmıştır.

5.2.1. Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Fiziki Durumu Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Araştırmanın ikinci alt probleminde ilk olarak, müdür ya da müdür yardımcısı olarak görev yapan yöneticilerin, müfettişlerin yapmış olduğu fiziki durumu denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için yöneticilere, müfettişler tarafından yapılan ve fiziki durumun denetlenmesine yönelik 7 soru sorulmuştur. Tablo 5.2.1'de görev değişkeni açısından yönetici görüşlerinin karşılaştırılmasına yönelik bağımsız t-testi sonuçları, Şekil 5.2.1'de ise aritmetik ortalamalarının karşılaştırılması verilmektedir.

TABLO 5.2.1.

GÖREV DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU FİZİKİ DURUMU DENETLEME ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK T-TESTİ SONUÇLARI

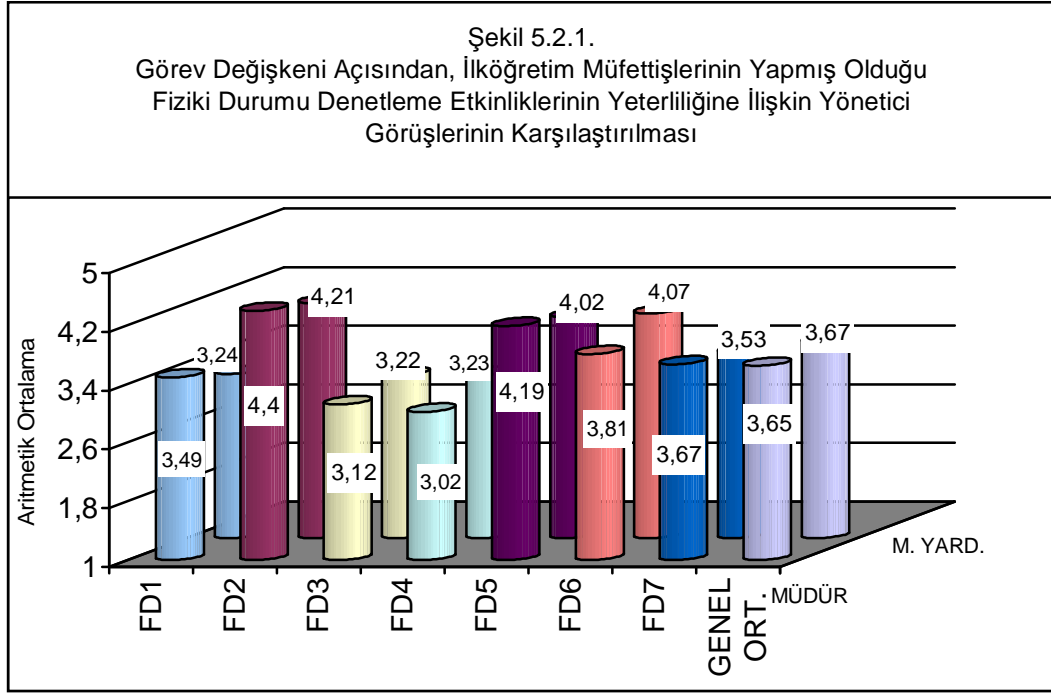
DENETİM ETKİNLİKLERİ	GÖREV	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam																																																																																						
1- Bina ve tesislerin yerleşim planına uygun olarak kullanılması ve adlandırılmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,49	1,12	107	1,043	0,299	-																																																																																						
	MÜDÜR YARD.	58	3,24	1,34					2- Okulda Türk Bayrağı mevzuatının uygulanması, Atatürk ve şeref köşesinin hazırlanması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,40	,72	108	1,190	0,237	-	MÜDÜR YARD.	58	4,21	1,00	3- Okul bahçesi ve tesislerin bakımı, kullanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,12	1,23	108	0,437	0,663	-	MÜDÜR YARD.	58	3,22	1,36	4- Yangından korunma ve sivil savunma ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,02	1,24	107	0,877	0,382	-	MÜDÜR YARD.	57	3,23	1,24	5- Dershane ve diğer bölümlerin mevzuatına uygun düzenlenmesine ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,19	,91	108	0,921	0,359	-	MÜDÜR YARD.	58	4,02	1,07	6- Okulda ders araç-gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, korunması ve kullanılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,81	,95	107	1,460	0,147	-	MÜDÜR YARD.	57	4,07	,92	7- Okul kütüphanesinin ve smf kitaplıklarının öğrencilerin yararlanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,67	,94	108	0,701	0,485	-	MÜDÜR YARD.	58	3,53	1,11	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	51	3,65	,69	106	0,128	0,899
2- Okulda Türk Bayrağı mevzuatının uygulanması, Atatürk ve şeref köşesinin hazırlanması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,40	,72	108	1,190	0,237	-																																																																																						
	MÜDÜR YARD.	58	4,21	1,00					3- Okul bahçesi ve tesislerin bakımı, kullanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,12	1,23	108	0,437	0,663	-	MÜDÜR YARD.	58	3,22	1,36	4- Yangından korunma ve sivil savunma ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,02	1,24	107	0,877	0,382	-	MÜDÜR YARD.	57	3,23	1,24	5- Dershane ve diğer bölümlerin mevzuatına uygun düzenlenmesine ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,19	,91	108	0,921	0,359	-	MÜDÜR YARD.	58	4,02	1,07	6- Okulda ders araç-gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, korunması ve kullanılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,81	,95	107	1,460	0,147	-	MÜDÜR YARD.	57	4,07	,92	7- Okul kütüphanesinin ve smf kitaplıklarının öğrencilerin yararlanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,67	,94	108	0,701	0,485	-	MÜDÜR YARD.	58	3,53	1,11	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	51	3,65	,69	106	0,128	0,899	-	MÜDÜR YARD.	57	3,67	,84								
3- Okul bahçesi ve tesislerin bakımı, kullanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,12	1,23	108	0,437	0,663	-																																																																																						
	MÜDÜR YARD.	58	3,22	1,36					4- Yangından korunma ve sivil savunma ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,02	1,24	107	0,877	0,382	-	MÜDÜR YARD.	57	3,23	1,24	5- Dershane ve diğer bölümlerin mevzuatına uygun düzenlenmesine ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,19	,91	108	0,921	0,359	-	MÜDÜR YARD.	58	4,02	1,07	6- Okulda ders araç-gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, korunması ve kullanılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,81	,95	107	1,460	0,147	-	MÜDÜR YARD.	57	4,07	,92	7- Okul kütüphanesinin ve smf kitaplıklarının öğrencilerin yararlanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,67	,94	108	0,701	0,485	-	MÜDÜR YARD.	58	3,53	1,11	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	51	3,65	,69	106	0,128	0,899	-	MÜDÜR YARD.	57	3,67	,84																					
4- Yangından korunma ve sivil savunma ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,02	1,24	107	0,877	0,382	-																																																																																						
	MÜDÜR YARD.	57	3,23	1,24					5- Dershane ve diğer bölümlerin mevzuatına uygun düzenlenmesine ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,19	,91	108	0,921	0,359	-	MÜDÜR YARD.	58	4,02	1,07	6- Okulda ders araç-gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, korunması ve kullanılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,81	,95	107	1,460	0,147	-	MÜDÜR YARD.	57	4,07	,92	7- Okul kütüphanesinin ve smf kitaplıklarının öğrencilerin yararlanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,67	,94	108	0,701	0,485	-	MÜDÜR YARD.	58	3,53	1,11	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	51	3,65	,69	106	0,128	0,899	-	MÜDÜR YARD.	57	3,67	,84																																		
5- Dershane ve diğer bölümlerin mevzuatına uygun düzenlenmesine ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,19	,91	108	0,921	0,359	-																																																																																						
	MÜDÜR YARD.	58	4,02	1,07					6- Okulda ders araç-gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, korunması ve kullanılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,81	,95	107	1,460	0,147	-	MÜDÜR YARD.	57	4,07	,92	7- Okul kütüphanesinin ve smf kitaplıklarının öğrencilerin yararlanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,67	,94	108	0,701	0,485	-	MÜDÜR YARD.	58	3,53	1,11	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	51	3,65	,69	106	0,128	0,899	-	MÜDÜR YARD.	57	3,67	,84																																															
6- Okulda ders araç-gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, korunması ve kullanılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,81	,95	107	1,460	0,147	-																																																																																						
	MÜDÜR YARD.	57	4,07	,92					7- Okul kütüphanesinin ve smf kitaplıklarının öğrencilerin yararlanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,67	,94	108	0,701	0,485	-	MÜDÜR YARD.	58	3,53	1,11	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	51	3,65	,69	106	0,128	0,899	-	MÜDÜR YARD.	57	3,67	,84																																																												
7- Okul kütüphanesinin ve smf kitaplıklarının öğrencilerin yararlanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,67	,94	108	0,701	0,485	-																																																																																						
	MÜDÜR YARD.	58	3,53	1,11					GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	51	3,65	,69	106	0,128	0,899	-	MÜDÜR YARD.	57	3,67	,84																																																																									
GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	51	3,65	,69	106	0,128	0,899	-																																																																																						
	MÜDÜR YARD.	57	3,67	,84																																																																																										

P>0.05

(-) işareti görüşler arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir

Tablo 5.2.1'in incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, müdür ve müdür yardımcısı olarak görev yapan yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından görev değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir (t=0.128; p>0.05). Buna göre, okulda yaptıkları görevleri farklı olan yöneticilerin,

ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan fiziki duruma yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

5.2.2. Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Eğitim-Öğretim Sürecini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Araştırmanın ikinci alt probleminde, müdür ya da müdür yardımcısı olarak görev yapan yöneticilerin, müfettişlerin yapmış olduğu eğitim-öğretim sürecini denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için yöneticilere, müfettişler tarafından yapılan ve eğitim-öğretim sürecinin denetlenmesine yönelik 12 soru sorulmuştur. Tablo 5.2.2'de görev değişkeni açısından yönetici görüşlerinin karşılaştırılmasına yönelik bağımsız t-testi sonuçları, Şekil 5.2.2'de ise aritmetik ortalamalarının karşılaştırılması verilmektedir.

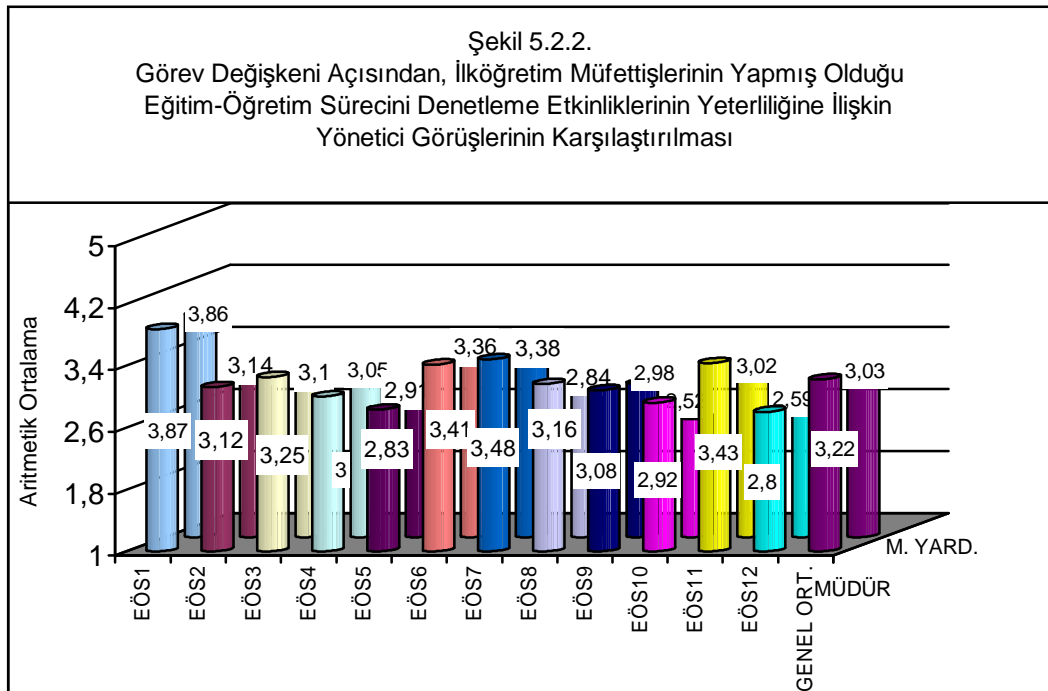
TABLO 5.2.2.
GÖREV DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNİ DENETLEME ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK T-TESTİ SONUÇLARI

DENETİM ETKİNLİKLERİ	GÖREV	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam																																																																																																																																																							
1-Yıllık çalışma programını ve ders planlarını hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,87	,97	108	0,018	0,986	-																																																																																																																																																							
	MÜDÜR YARD.	58	3,86	,98					2- Öğrencilere, okuttuğu dersin öngördüğü hedef ve davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	MÜDÜR	51	3,12	1,03	107	0,097	0,923	-	MÜDÜR YARD.	58	3,14	1,13	3- Öğretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,25	1,05	108	0,737	0,463	-	MÜDÜR YARD.	58	3,10	1,04	4-Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	50	3,00	1,18	106	0,220	0,826	-	MÜDÜR YARD.	58	3,05	1,25	5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	2,83	1,18	107	0,384	0,702	-	MÜDÜR YARD.	57	2,91	1,14	6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,41	1,19	107	0,213	0,832	-	MÜDÜR YARD.	58	3,36	1,24	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,48	1,02	108	0,462	0,645	-	MÜDÜR YARD.	58	3,38	1,25	8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,16	,88	106	1,631	0,106	-	MÜDÜR YARD.	57	2,84	1,10	9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,08	,95	107	0,489	0,626	-	MÜDÜR YARD.	57	2,98	1,06	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	MÜDÜR	50	2,92	1,14	104	1,771	0,080	-	MÜDÜR YARD.	56	2,52	1,19	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,43	,96	107	2,041	0,044	*	MÜDÜR YARD.	58	3,02	1,13	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	2,80	1,08	107	1,029	0,306	-	MÜDÜR YARD.	58	2,59	1,12	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	49	3,22	,71	101	1,239	0,218
2- Öğrencilere, okuttuğu dersin öngördüğü hedef ve davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	MÜDÜR	51	3,12	1,03	107	0,097	0,923	-																																																																																																																																																							
	MÜDÜR YARD.	58	3,14	1,13					3- Öğretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,25	1,05	108	0,737	0,463	-	MÜDÜR YARD.	58	3,10	1,04	4-Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	50	3,00	1,18	106	0,220	0,826	-	MÜDÜR YARD.	58	3,05	1,25	5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	2,83	1,18	107	0,384	0,702	-	MÜDÜR YARD.	57	2,91	1,14	6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,41	1,19	107	0,213	0,832	-	MÜDÜR YARD.	58	3,36	1,24	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,48	1,02	108	0,462	0,645	-	MÜDÜR YARD.	58	3,38	1,25	8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,16	,88	106	1,631	0,106	-	MÜDÜR YARD.	57	2,84	1,10	9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,08	,95	107	0,489	0,626	-	MÜDÜR YARD.	57	2,98	1,06	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	MÜDÜR	50	2,92	1,14	104	1,771	0,080	-	MÜDÜR YARD.	56	2,52	1,19	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,43	,96	107	2,041	0,044	*	MÜDÜR YARD.	58	3,02	1,13	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	2,80	1,08	107	1,029	0,306	-	MÜDÜR YARD.	58	2,59	1,12	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	49	3,22	,71	101	1,239	0,218	-	MÜDÜR YARD.	54	3,03	,81								
3- Öğretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,25	1,05	108	0,737	0,463	-																																																																																																																																																							
	MÜDÜR YARD.	58	3,10	1,04					4-Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	50	3,00	1,18	106	0,220	0,826	-	MÜDÜR YARD.	58	3,05	1,25	5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	2,83	1,18	107	0,384	0,702	-	MÜDÜR YARD.	57	2,91	1,14	6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,41	1,19	107	0,213	0,832	-	MÜDÜR YARD.	58	3,36	1,24	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,48	1,02	108	0,462	0,645	-	MÜDÜR YARD.	58	3,38	1,25	8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,16	,88	106	1,631	0,106	-	MÜDÜR YARD.	57	2,84	1,10	9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,08	,95	107	0,489	0,626	-	MÜDÜR YARD.	57	2,98	1,06	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	MÜDÜR	50	2,92	1,14	104	1,771	0,080	-	MÜDÜR YARD.	56	2,52	1,19	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,43	,96	107	2,041	0,044	*	MÜDÜR YARD.	58	3,02	1,13	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	2,80	1,08	107	1,029	0,306	-	MÜDÜR YARD.	58	2,59	1,12	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	49	3,22	,71	101	1,239	0,218	-	MÜDÜR YARD.	54	3,03	,81																					
4-Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	50	3,00	1,18	106	0,220	0,826	-																																																																																																																																																							
	MÜDÜR YARD.	58	3,05	1,25					5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	2,83	1,18	107	0,384	0,702	-	MÜDÜR YARD.	57	2,91	1,14	6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,41	1,19	107	0,213	0,832	-	MÜDÜR YARD.	58	3,36	1,24	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,48	1,02	108	0,462	0,645	-	MÜDÜR YARD.	58	3,38	1,25	8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,16	,88	106	1,631	0,106	-	MÜDÜR YARD.	57	2,84	1,10	9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,08	,95	107	0,489	0,626	-	MÜDÜR YARD.	57	2,98	1,06	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	MÜDÜR	50	2,92	1,14	104	1,771	0,080	-	MÜDÜR YARD.	56	2,52	1,19	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,43	,96	107	2,041	0,044	*	MÜDÜR YARD.	58	3,02	1,13	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	2,80	1,08	107	1,029	0,306	-	MÜDÜR YARD.	58	2,59	1,12	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	49	3,22	,71	101	1,239	0,218	-	MÜDÜR YARD.	54	3,03	,81																																		
5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	2,83	1,18	107	0,384	0,702	-																																																																																																																																																							
	MÜDÜR YARD.	57	2,91	1,14					6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,41	1,19	107	0,213	0,832	-	MÜDÜR YARD.	58	3,36	1,24	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,48	1,02	108	0,462	0,645	-	MÜDÜR YARD.	58	3,38	1,25	8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,16	,88	106	1,631	0,106	-	MÜDÜR YARD.	57	2,84	1,10	9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,08	,95	107	0,489	0,626	-	MÜDÜR YARD.	57	2,98	1,06	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	MÜDÜR	50	2,92	1,14	104	1,771	0,080	-	MÜDÜR YARD.	56	2,52	1,19	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,43	,96	107	2,041	0,044	*	MÜDÜR YARD.	58	3,02	1,13	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	2,80	1,08	107	1,029	0,306	-	MÜDÜR YARD.	58	2,59	1,12	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	49	3,22	,71	101	1,239	0,218	-	MÜDÜR YARD.	54	3,03	,81																																															
6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,41	1,19	107	0,213	0,832	-																																																																																																																																																							
	MÜDÜR YARD.	58	3,36	1,24					7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,48	1,02	108	0,462	0,645	-	MÜDÜR YARD.	58	3,38	1,25	8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,16	,88	106	1,631	0,106	-	MÜDÜR YARD.	57	2,84	1,10	9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,08	,95	107	0,489	0,626	-	MÜDÜR YARD.	57	2,98	1,06	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	MÜDÜR	50	2,92	1,14	104	1,771	0,080	-	MÜDÜR YARD.	56	2,52	1,19	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,43	,96	107	2,041	0,044	*	MÜDÜR YARD.	58	3,02	1,13	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	2,80	1,08	107	1,029	0,306	-	MÜDÜR YARD.	58	2,59	1,12	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	49	3,22	,71	101	1,239	0,218	-	MÜDÜR YARD.	54	3,03	,81																																																												
7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,48	1,02	108	0,462	0,645	-																																																																																																																																																							
	MÜDÜR YARD.	58	3,38	1,25					8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,16	,88	106	1,631	0,106	-	MÜDÜR YARD.	57	2,84	1,10	9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,08	,95	107	0,489	0,626	-	MÜDÜR YARD.	57	2,98	1,06	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	MÜDÜR	50	2,92	1,14	104	1,771	0,080	-	MÜDÜR YARD.	56	2,52	1,19	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,43	,96	107	2,041	0,044	*	MÜDÜR YARD.	58	3,02	1,13	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	2,80	1,08	107	1,029	0,306	-	MÜDÜR YARD.	58	2,59	1,12	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	49	3,22	,71	101	1,239	0,218	-	MÜDÜR YARD.	54	3,03	,81																																																																									
8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,16	,88	106	1,631	0,106	-																																																																																																																																																							
	MÜDÜR YARD.	57	2,84	1,10					9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,08	,95	107	0,489	0,626	-	MÜDÜR YARD.	57	2,98	1,06	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	MÜDÜR	50	2,92	1,14	104	1,771	0,080	-	MÜDÜR YARD.	56	2,52	1,19	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,43	,96	107	2,041	0,044	*	MÜDÜR YARD.	58	3,02	1,13	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	2,80	1,08	107	1,029	0,306	-	MÜDÜR YARD.	58	2,59	1,12	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	49	3,22	,71	101	1,239	0,218	-	MÜDÜR YARD.	54	3,03	,81																																																																																						
9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,08	,95	107	0,489	0,626	-																																																																																																																																																							
	MÜDÜR YARD.	57	2,98	1,06					10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	MÜDÜR	50	2,92	1,14	104	1,771	0,080	-	MÜDÜR YARD.	56	2,52	1,19	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,43	,96	107	2,041	0,044	*	MÜDÜR YARD.	58	3,02	1,13	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	2,80	1,08	107	1,029	0,306	-	MÜDÜR YARD.	58	2,59	1,12	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	49	3,22	,71	101	1,239	0,218	-	MÜDÜR YARD.	54	3,03	,81																																																																																																			
10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	MÜDÜR	50	2,92	1,14	104	1,771	0,080	-																																																																																																																																																							
	MÜDÜR YARD.	56	2,52	1,19					11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,43	,96	107	2,041	0,044	*	MÜDÜR YARD.	58	3,02	1,13	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	2,80	1,08	107	1,029	0,306	-	MÜDÜR YARD.	58	2,59	1,12	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	49	3,22	,71	101	1,239	0,218	-	MÜDÜR YARD.	54	3,03	,81																																																																																																																
11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,43	,96	107	2,041	0,044	*																																																																																																																																																							
	MÜDÜR YARD.	58	3,02	1,13					12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	2,80	1,08	107	1,029	0,306	-	MÜDÜR YARD.	58	2,59	1,12	GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	49	3,22	,71	101	1,239	0,218	-	MÜDÜR YARD.	54	3,03	,81																																																																																																																													
12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	2,80	1,08	107	1,029	0,306	-																																																																																																																																																							
	MÜDÜR YARD.	58	2,59	1,12					GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	49	3,22	,71	101	1,239	0,218	-	MÜDÜR YARD.	54	3,03	,81																																																																																																																																										
GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	49	3,22	,71	101	1,239	0,218	-																																																																																																																																																							
	MÜDÜR YARD.	54	3,03	,81																																																																																																																																																											

P>0.05

(*) işareti görüşler arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir

Tablo 5.2.2’de de görüldüğü gibi, eğitim-öğretim sürecinin denetlenmesine yönelik müdür ve müdür yardımcısı olarak görev yapan yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, genel ortalama açısından anlamlı fark bulunmamıştır ($t=1.239$; $p>0.05$). Eğitim-öğretim sürecine ilişkin her bir denetim etkinliği incelendiğinde ise verilen 12 etkinlikten yalnızca “okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinliklerinin ($t=2.041$; $p<0.05$) yeterliliğine ilişkin müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde farklılık bulunmuştur. Müdürler okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma konusundaki denetimlerin yeterliliğini “oldukça” bulurken, müdür yardımcıları “orta” düzeyde bulmaktadır. Bunun nedeni müdürlerin bu konuda kendilerini daha fazla sorumlu hissetmeleri ve müfettişlerin bu konudaki sorularıyla doğrudan muhatap olmaları olabilir. Sonuç olarak, okuldaki görev ve sorumlulukları farklı olmasına rağmen yöneticilerin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan eğitim-öğretim sürecine yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

5.2.3. Görev Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Araştırmanın ikinci alt probleminde son olarak, müdür ya da müdür yardımcısı olarak görev yapan yöneticilerin, müfettişlerin yapmış olduğu yönetim işlerini denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için yöneticilere, müfettişler tarafından yapılan ve yönetim işlerinin denetlenmesine yönelik 13 soru sorulmuştur. Tablo 5.2.3'te görev değişkeni açısından yönetici görüşlerinin karşılaştırılmasına yönelik bağımsız t-testi sonuçları, Şekil 5.2.3'te ise aritmetik ortalamalarının karşılaştırılması verilmektedir.

TABLO 5.2.3.
GÖREV DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU YÖNETİM İŞLERİNİ DENETLEME ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK T-TESTİ SONUÇLARI

DENETİM ETKİNLİKLERİ	GÖREV	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam																																																																									
1- Okuldaki öğretmenler ve diğer personel arasında iş bölümü yapma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,52	,98	108	0,432	0,666	-																																																																									
	MÜDÜR YARD.	58	3,43	1,14					2- Mevzuatı izleme ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,77	,96	108	0,399	0,691	-	MÜDÜR YARD.	58	3,69	1,11	3- Eğitim öğretim alanındaki yenilikleri takip etme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,21	1,13	108	0,582	0,562	-	MÜDÜR YARD.	58	3,09	1,13	4- Yönetim alanındaki yenilikleri okuldaki personele aktarma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,19	,99	108	1,208	0,230	-	MÜDÜR YARD.	58	2,95	1,11	5- Okul-aile birliğini kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,18	,99	107	0,358	0,721	-	MÜDÜR YARD.	58	3,10	1,12	6- Okul kantinini kurma ve çalışmalarını denetleme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	49	2,90	1,18	103	0,259	0,796	-	MÜDÜR YARD.	56	2,84	1,14	7- Okulunuzda tutulması gereken defterler, desimal dosya sistemi ve kayıtları usulüne uygun tutulması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,04	,79	107	0,084	0,933
2- Mevzuatı izleme ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,77	,96	108	0,399	0,691	-																																																																									
	MÜDÜR YARD.	58	3,69	1,11					3- Eğitim öğretim alanındaki yenilikleri takip etme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,21	1,13	108	0,582	0,562	-	MÜDÜR YARD.	58	3,09	1,13	4- Yönetim alanındaki yenilikleri okuldaki personele aktarma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,19	,99	108	1,208	0,230	-	MÜDÜR YARD.	58	2,95	1,11	5- Okul-aile birliğini kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,18	,99	107	0,358	0,721	-	MÜDÜR YARD.	58	3,10	1,12	6- Okul kantinini kurma ve çalışmalarını denetleme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	49	2,90	1,18	103	0,259	0,796	-	MÜDÜR YARD.	56	2,84	1,14	7- Okulunuzda tutulması gereken defterler, desimal dosya sistemi ve kayıtları usulüne uygun tutulması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,04	,79	107	0,084	0,933	-	MÜDÜR YARD.	57	4,05	,95								
3- Eğitim öğretim alanındaki yenilikleri takip etme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,21	1,13	108	0,582	0,562	-																																																																									
	MÜDÜR YARD.	58	3,09	1,13					4- Yönetim alanındaki yenilikleri okuldaki personele aktarma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,19	,99	108	1,208	0,230	-	MÜDÜR YARD.	58	2,95	1,11	5- Okul-aile birliğini kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,18	,99	107	0,358	0,721	-	MÜDÜR YARD.	58	3,10	1,12	6- Okul kantinini kurma ve çalışmalarını denetleme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	49	2,90	1,18	103	0,259	0,796	-	MÜDÜR YARD.	56	2,84	1,14	7- Okulunuzda tutulması gereken defterler, desimal dosya sistemi ve kayıtları usulüne uygun tutulması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,04	,79	107	0,084	0,933	-	MÜDÜR YARD.	57	4,05	,95																					
4- Yönetim alanındaki yenilikleri okuldaki personele aktarma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,19	,99	108	1,208	0,230	-																																																																									
	MÜDÜR YARD.	58	2,95	1,11					5- Okul-aile birliğini kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,18	,99	107	0,358	0,721	-	MÜDÜR YARD.	58	3,10	1,12	6- Okul kantinini kurma ve çalışmalarını denetleme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	49	2,90	1,18	103	0,259	0,796	-	MÜDÜR YARD.	56	2,84	1,14	7- Okulunuzda tutulması gereken defterler, desimal dosya sistemi ve kayıtları usulüne uygun tutulması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,04	,79	107	0,084	0,933	-	MÜDÜR YARD.	57	4,05	,95																																		
5- Okul-aile birliğini kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	51	3,18	,99	107	0,358	0,721	-																																																																									
	MÜDÜR YARD.	58	3,10	1,12					6- Okul kantinini kurma ve çalışmalarını denetleme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	49	2,90	1,18	103	0,259	0,796	-	MÜDÜR YARD.	56	2,84	1,14	7- Okulunuzda tutulması gereken defterler, desimal dosya sistemi ve kayıtları usulüne uygun tutulması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,04	,79	107	0,084	0,933	-	MÜDÜR YARD.	57	4,05	,95																																															
6- Okul kantinini kurma ve çalışmalarını denetleme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	49	2,90	1,18	103	0,259	0,796	-																																																																									
	MÜDÜR YARD.	56	2,84	1,14					7- Okulunuzda tutulması gereken defterler, desimal dosya sistemi ve kayıtları usulüne uygun tutulması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,04	,79	107	0,084	0,933	-	MÜDÜR YARD.	57	4,05	,95																																																												
7- Okulunuzda tutulması gereken defterler, desimal dosya sistemi ve kayıtları usulüne uygun tutulması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,04	,79	107	0,084	0,933	-																																																																									
	MÜDÜR YARD.	57	4,05	,95																																																																													

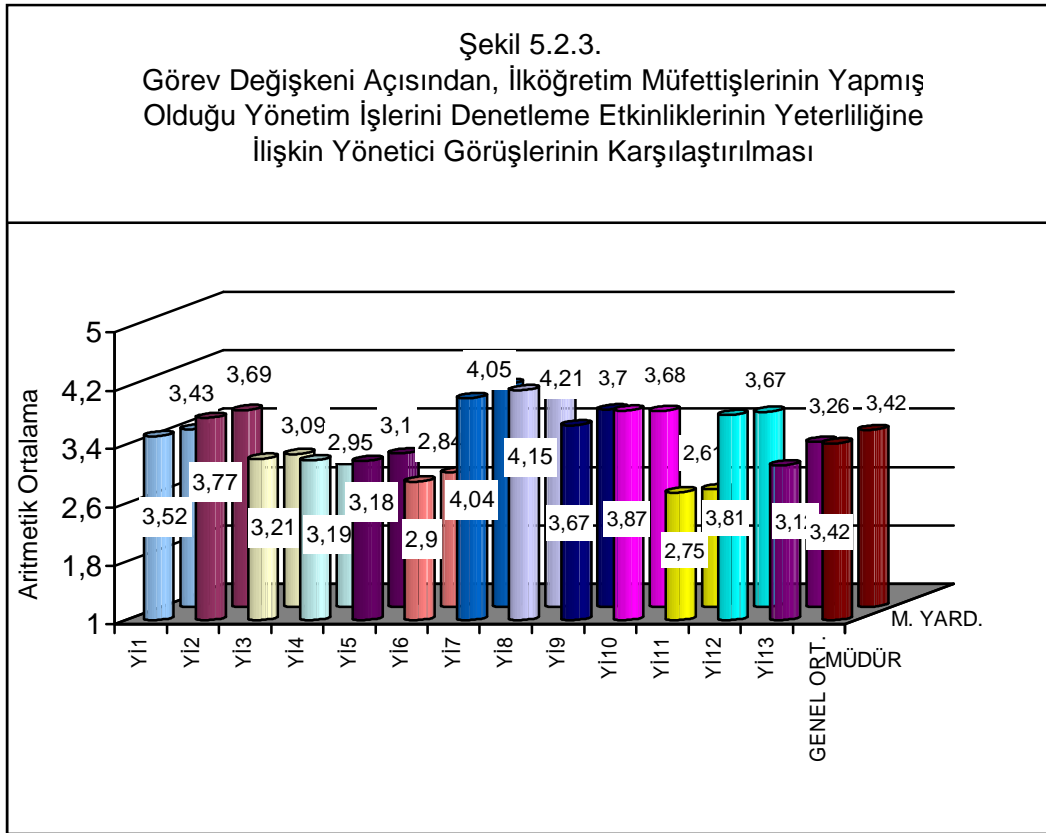
Tablo 5.2.3'ün devamı

DENETİM ETKİNLİKLERİ	GÖREV	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam
8- Öğrenci kayıtları, personel ve öğrenci devam takip iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	4,15	,85	107	0,365	0,716	-
	MÜDÜR YARD.	57	4,21	,77				
9- Muhasebe, ayniyat ve varsa döner sermaye iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,67	,92	107	0,154	0,878	-
	MÜDÜR YARD.	57	3,70	1,02				
10- Demirbaş eşyaların kuralına uygun kaydı, korunması ve kullanımı durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,87	,82	107	1,077	0,284	-
	MÜDÜR YARD.	57	3,68	,93				
11- Bulaşıcı hastalıklara karşı önlem alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	2,75	1,14	107	0,592	0,555	-
	MÜDÜR YARD.	57	2,61	1,25				
12- Okuldaki nöbet işlerini usulüne uygun yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,81	1,05	107	0,665	0,507	-
	MÜDÜR YARD.	57	3,67	1,15				
13- Okulu çevreye açma, etkinliklerle ilgili bilgilendirme, yönlendirme ve çevrenin okuldan faydalanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	MÜDÜR	52	3,12	,98	107	0,721	0,473	-
	MÜDÜR YARD.	57	3,26	1,14				
GENEL ORTALAMA	MÜDÜR	48	3,42	,65	101	0,047	0,963	-
	MÜDÜR YARD.	55	3,42	,75				

P>0.05

(-) işareti görüşler arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir

Tablo 5.2.3'ün incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, müdür ve müdür yardımcısı olarak görev yapan yöneticilerin okulun yönetim işleriyle ilgili görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından görev değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı bulunmuştur ($t=0.047$; $p>0.05$). Buna göre görev değişkeninin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan yönetim işlerine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin yönetici görüşleri üzerinde anlamlı etkisi bulunmadığı söylenebilir. Bir başka ifadeyle; ilköğretim okulundaki görev ya da sorumluluğu ne olursa olsun yöneticilerin eğitim-öğretim sürecinin denetlendiğini, ancak denetim etkinliklerinde eksikliklerin de bulunduğunu düşündükleri yorumlanabilir.

5.3. ÖĞRENİM DURUMU DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU DENETİM ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Araştırmanın üçüncü alt probleminde öğrenim durumu değişkeni açısından ilköğretim okulu yöneticilerinin, müfettişlerin yapmış olduğu denetim etkinliklerini ne derece yeterli bulduğuna ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu soruya cevap aranırken, yöneticiler öğrenim durumları açısından, ön lisans ve lisans/üstü olmak üzere 2 gruba ayrılmış ve denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri; (1) Fiziki Durum, (2) Eğitim-Öğretim Çalışmaları ve (3) Yönetim İşleri olmak üzere üç boyut açısından ayrı ayrı incelenmiş ve yorumlanmıştır.

5.3.1. Öğrenim Durumu Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Fiziki Durumu Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Araştırmanın üçüncü alt probleminde, ön lisans eğitimi alan yöneticiler ile lisans ve daha üst düzeyde eğitim alan yöneticilerin, müfettişlerin yapmış olduğu fiziki durumu denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için yöneticilere, müfettişler tarafından yapılan ve fiziki durumun denetlenmesine yönelik 7 soru sorulmuştur. Tablo 5.3.1'de öğrenim durumu değişkeni açısından yönetici görüşlerinin karşılaştırılmasına yönelik bağımsız t-testi sonuçları, Şekil 5.3.1'de ise aritmetik ortalamalarının karşılaştırılması verilmektedir.

TABLO 5.3.1.
ÖĞRENİM DURUMU DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU FİZİKİ DURUMU DENETLEME ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK T-TESTİ SONUÇLARI

DENETİM ETKİNLİKLERİ	ÖĞRENİM DURUMU	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam
1- Bina ve tesislerin yerleşim planına uygun olarak kullanılması ve adlandırılmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	43	3,37	1,33	107	0,096	0,923	-
	LİSANS +ÜSTÜ	66	3,35	1,20				
2- Okulda Türk Bayrağı mevzuatının uygulanması, Atatürk ve şeref köşesinin hazırlanması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	4,43	,90	108	1,281	0,203	-
	LİSANS +ÜSTÜ	66	4,21	,87				
3- Okul bahçesi ve tesislerin bakımı, kullanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,48	1,42	108	1,962	0,053	-
	LİSANS +ÜSTÜ	66	2,97	1,18				
4- Yangından korunma ve sivil savunma ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	43	3,40	1,28	107	1,833	0,070	-
	LİSANS +ÜSTÜ	66	2,95	1,20				
5- Dershane ve diğer bölümlerin mevzuatına uygun düzenlenmesine ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,84	1,24	108	2,071	0,042	*
	LİSANS +ÜSTÜ	66	4,27	,76				
6- Okulda ders araç-gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, korunması ve kullanılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	43	3,91	1,13	107	0,316	0,753	-
	LİSANS +ÜSTÜ	66	3,97	,80				

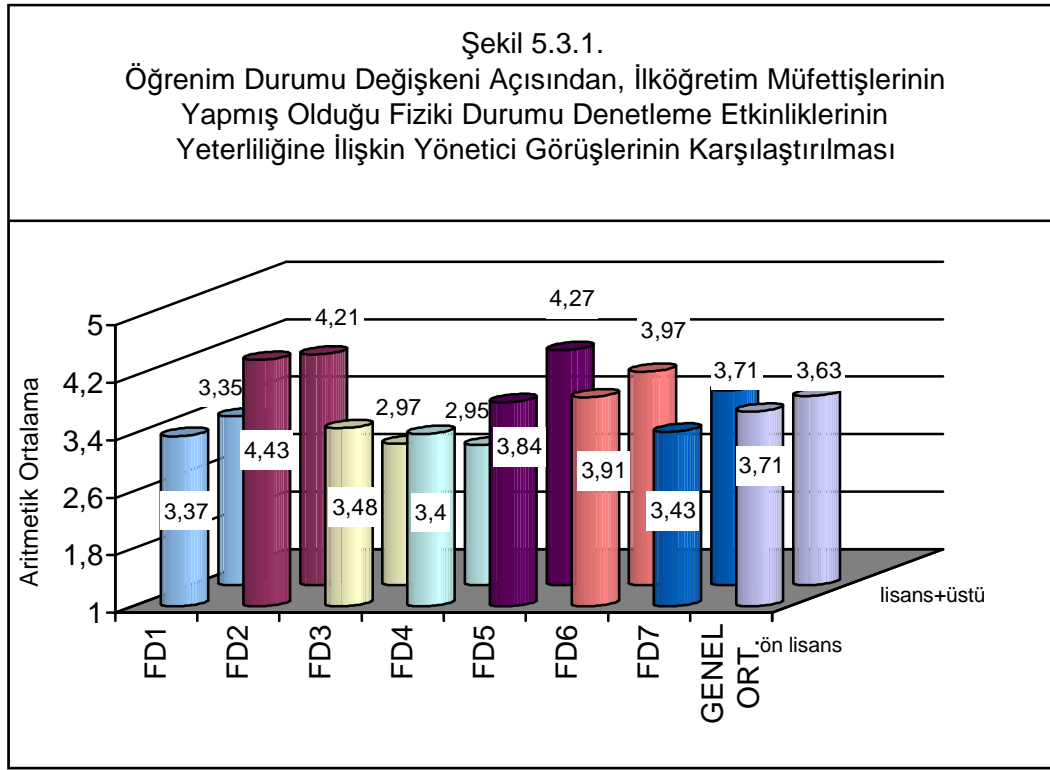
Tablo 5.3.1'in devamı

DENETİM ETKİNLİKLERİ	ÖĞRENİM DURUMU	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam
7- Okul kütüphanesinin ve sınıf kitaplıklarının öğrencilerin yararlanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,43	1,19	108	1,327	0,188	-
	LİSANS +ÜSTÜ	66	3,71	,91				
GENEL ORTALAMA	ÖN LİSANS	42	3,71	,98	106	0,436	0,664	-
	LİSANS +ÜSTÜ	66	3,63	,61				

$P > 0.05$

(-) işareti görüşler arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir

Tablo 5.3.1'de de görüldüğü gibi, ön lisans mezunu olan yöneticiler ile lisans ya da daha üst düzeyde öğrenime sahip yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucuna göre, fiziki durumun denetlenmesine ilişkin ön lisans mezunu ile lisans ve üzeri öğrenime sahip yöneticilerin görüşleri arasında genel ortalama açısından anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.436$; $p>0.05$). Her bir denetim etkinliği incelendiğinde ise verilen 7 etkinlikten yalnızca “dershane ve diğer bölümlerin mevzuatına uygun düzenlenmesine ilişkin denetim etkinliklerinin ($t=2.071$; $p<0.05$) yeterliliğine ilişkin görüşler arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde farklılık bulunmuştur. Lisans ya da daha üst düzeyde öğrenime sahip yöneticiler diğerlerine oranla bu konudaki denetimi daha yeterli bulmaktadır. Sonuç olarak, öğrenim durumları farklı olsa dahi yöneticilerin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan fiziki duruma yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

5.3.2. Öğrenim Durumu Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Eğitim-Öğretim Sürecini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Araştırmanın üçüncü alt probleminde, ön lisans eğitimi alan yöneticiler ile lisans ve daha üst düzeyde eğitim alan yöneticilerin, müfettişlerin yapmış olduğu eğitim-öğretim sürecini denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için yöneticilere, müfettişler tarafından yapılan ve eğitim-öğretim sürecinin denetlenmesine yönelik 12 soru sorulmuştur. Tablo 5.3.2'de öğrenim durumu değişkeni açısından yönetici görüşlerinin karşılaştırılmasına yönelik bağımsız t-testi sonuçları, Şekil 5.3.2'de ise aritmetik ortalamalarının karşılaştırılması verilmektedir.

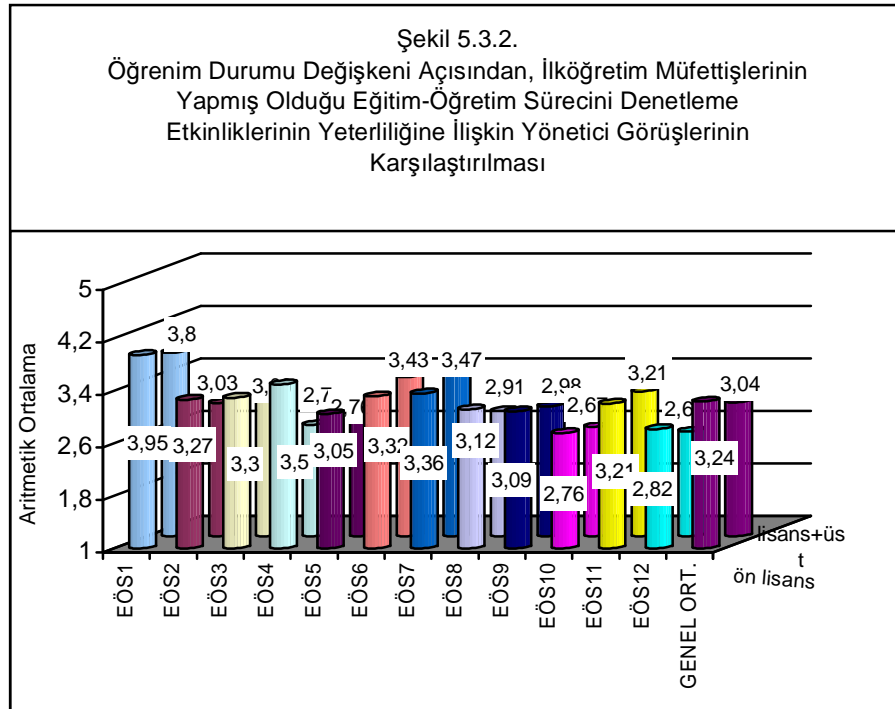
TABLO 5.3.2.
ÖĞRENİM DURUMU DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN
YAPMIŞ OLDUĞU EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNİ DENETLEME ETKİNLİKLERİNİN
YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA
YÖNELİK T-TESTİ SONUÇLARI

DENETİM ETKİNLİKLERİ	ÖĞRENİM DURUMU	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam
1-Yıllık çalışma programını ve ders planlarını hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,95	,94	108	0,800	0,426	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	66	3,80	1,00				
2- Öğrencilere, okuttuğu dersin öngördüğü hedef ve davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,27	1,17	107	1,148	0,253	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	65	3,03	1,02				
3- Öğretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,30	1,17	108	0,968	0,336	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	66	3,09	,94				
4-Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,50	1,19	106	3,536	0,001	*
	LİSANS+ÜSTÜ.	64	2,70	1,12				
5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	43	3,05	1,25	107	1,280	0,203	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	66	2,76	1,08				
6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,32	1,36	107	0,475	0,635	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	65	3,43	1,10				
7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,36	1,30	108	0,474	0,636	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	66	3,47	1,04				
8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	43	3,12	1,10	106	1,052	0,295	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	65	2,91	,95				
9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	43	3,09	1,19	107	0,513	0,609	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	66	2,98	,87				
10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	42	2,76	1,27	104	0,383	0,703	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	64	2,67	1,13				
11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	43	3,21	1,19	107	0,013	0,989	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	66	3,21	1,00				
12- Özel eğitime muhtaç çocuk-lar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	2,82	1,32	107	0,950	0,345	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	65	2,60	,93				
GENEL ORTALAMA	ÖN LİSANS	40	3,24	,98	101	1,155	0,253	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	63	3,04	,58				

P>0.05

(*) işareti görüşler arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir

Tablo 5.3.2'nin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, ön lisans eğitimi alan yöneticiler ile lisans ve daha üst düzeyde eğitim alan yöneticilerin eğitim-öğretim süreciyle ilgili görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucuna göre genel ortalamalar açısından öğrenim durumu değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı bulunmuştur ($t=1.155$; $p>0.05$). Her bir denetim etkinliği ayrı ayrı incelendiğinde ise 12 etkinlikten yalnızca “şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinliklerinin ($t=3,536$; $p<0.05$)” yeterliliğine ilişkin görüşler arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde farklılık bulunmuştur. Ön lisans düzeyinde öğrenime sahip yöneticiler diğerlerine oranla bu konudaki denetimi daha yeterli bulmaktadır. Sonuç olarak, öğrenim durumları farklı olsa dahi yöneticilerin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan eğitim-öğretim sürecine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu ve denetim etkinliklerinde eksikliklerin bulunduğunu düşündükleri söylenebilir. Bir diğer ifadeyle, öğrenim düzeyi değişkeninin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan eğitim-öğretim sürecine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin yönetici görüşleri üzerinde anlamlı etkisi bulunmadığı yorumlanabilir.

5.3.3. Öğrenim Durumu Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Araştırmanın üçüncü alt probleminde, ön lisans eğitimi alan yöneticiler ile lisans ve daha üst düzeyde eğitim alan yöneticilerin, müfettişlerin yapmış olduğu yönetim işlerini denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için yöneticilere, müfettişler tarafından yapılan ve yönetim işlerinin denetlenmesine yönelik 13 soru sorulmuştur. Tablo 5.3.3'te öğrenim durumu değişkeni açısından yönetici görüşlerinin karşılaştırılmasına yönelik bağımsız t-testi sonuçları, Şekil 5.3.3'te ise aritmetik ortalamalarının karşılaştırılması verilmektedir.

TABLO 5.3.3.
ÖĞRENİM DURUMU DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU YÖNETİM İŞLERİNİ DENETLEME ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK T-TESTİ SONUÇLARI

DENETİM ETKİNLİKLERİ	ÖĞRENİM DURUMU	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam
1- Okuldaki öğretmenler ve diğer personel arasında iş bölümü yapma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,80	1,09	108	2,669	0,009	*
	LİSANS+ÜSTÜ.	66	3,26	1,00				
2- Mevzuatı izleme ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,75	1,08	108	0,186	0,853	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	66	3,71	1,02				
3- Eğitim öğretim alanındaki yenilikleri takip etme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,39	1,22	108	1,793	0,077	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	66	2,98	1,03				
4- Yönetim alanındaki yenilikleri okuldaki personele aktarma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,18	1,17	108	0,954	03,42	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	66	2,98	,98				
5- Okul-aile birliğini kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,18	1,24	107	0,338	0,737	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	65	3,11	,92				
6- Okul kantinini kurma ve çalışmalarını denetleme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	40	2,78	1,42	103	0,582	0,563	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	65	2,92	,96				

Tablo 5.3.3'ün devamı

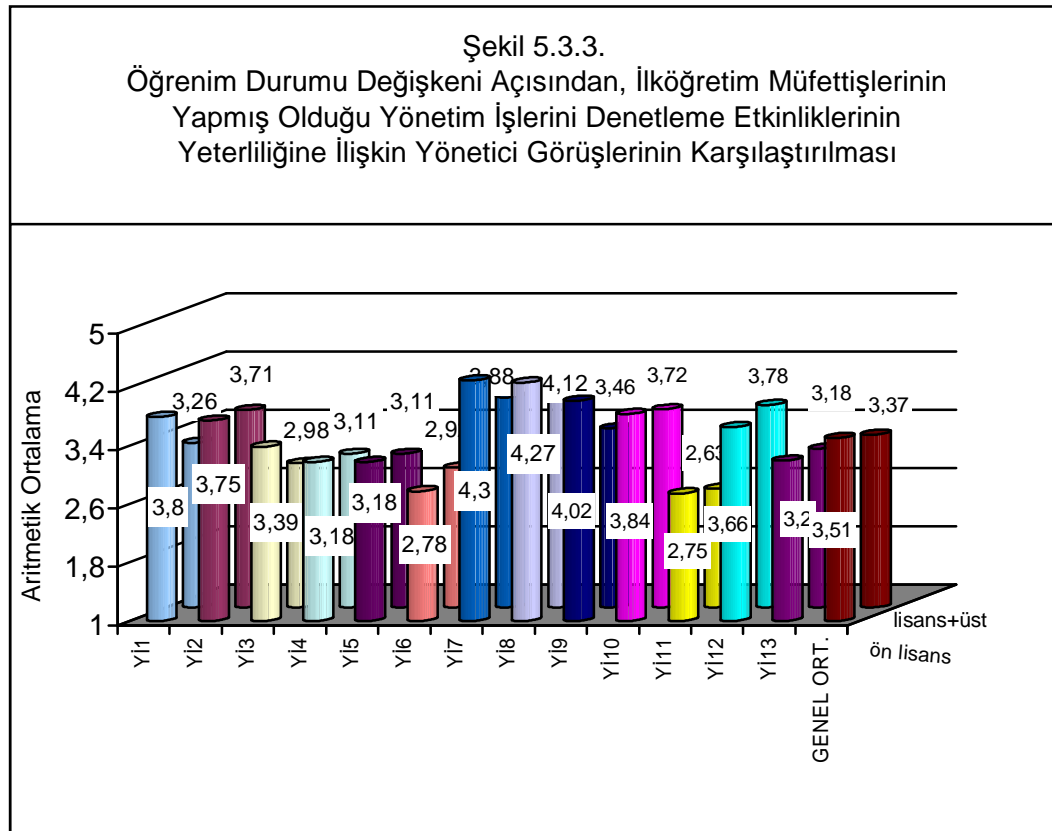
DENETİM ETKİNLİKLERİ	ÖĞRENİM DURUMU	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam
7- Okulunuzda tutulması gereken defterler, desimal dosya sistemi ve kayıtları usulüne uygun tutulması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	4,30	,93	107	2,508	0,014	*
	LİSANS+ÜSTÜ.	65	3,88	,80				
8- Öğrenci kayıtları, personel ve öğrenci devam takip iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	4,27	,95	107	0,896	0,373	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	65	4,12	,70				
9- Muhasebe, ayrıyat ve varsa döner sermaye iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	4,02	,95	107	3,081	0,003	*
	LİSANS+ÜSTÜ.	65	3,46	,92				
10- Demirbaş eşyaların kuralına uygun kaydı, korunması ve kullanımı durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,84	1,10	107	0,631	0,530	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	65	3,72	,70				
11- Bulaşıcı hastalıklara karşı önlem alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	2,75	1,30	107	0,510	0,611	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	65	2,63	1,13				
12- Okuldaki nöbet işlerini usulüne uygun yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,66	1,33	107	0,544	0,588	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	65	3,78	,93				
13- Okulu çevreye açma, etkinliklerle ilgili bilgilendirme, yönlendirme ve çevrenin okuldan faydalanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	ÖN LİSANS	44	3,20	1,34	107	0,088	0,930	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	65	3,18	,85				
GENEL ORTALAMA	ÖN LİSANS	40	3,51	,91	101	0,892	0,376	-
	LİSANS+ÜSTÜ.	63	3,37	,54				

P>0.05

(-) işareti görüşler arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir

Tablo 5.3.3'te, ön lisans eğitimi alan yöneticiler ile lisans ve daha üst düzeyde eğitim alan yöneticilerin yönetim işlerinin denetimiyle ilgili görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunduğu görülmektedir. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucuna göre genel ortalamalar açısından öğrenim durumu değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı bulunmuştur ($t=0.892$; $p>0.05$). Her bir denetim etkinliği ayrı ayrı incelendiğinde ise 13 etkinlikten yalnızca "okuldaki öğretmenler ve diğer personel arasında iş bölümü yapma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliği ($t=2,669$; $p<0.05$)", "okuldaki tutulması gereken defterler, desimal dosya sistemi ve kayıtların

usulüne uygun tutulması durumuna ilişkin denetim etkinliği ($t=2,508$; $p<0.05$)” ve “muhasebe, ayniyat, varsa döner sermaye iş- işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliğinin ($t=3,081$; $p<0.05$)” yeterliliğine ilişkin görüşler arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde farklılık bulunmuştur. Ön lisans düzeyinde öğrenime sahip yöneticiler diğerlerine oranla bu konulardaki denetimi daha yeterli bulmaktadır. Buna göre, öğrenim durumları farklı olan yöneticilerin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan yönetim işlerine yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin farklı olmadığı ve denetim etkinliklerinde eksikliklerin bulunduğunu düşündükleri söylenebilir. Bir başka anlatımla öğrenim düzeyi değişkenin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan yönetimle ilgili denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin yönetici görüşleri üzerinde anlamlı etkisi bulunmadığı yorumlanabilir.

5.4. BRANŞ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU DENETİM ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Araştırmanın dördüncü alt probleminde branş değişkeni açısından ilköğretim okulu yöneticilerinin, müfettişlerin yapmış olduğu denetim etkinliklerinin ne derece yeterli olduğuna ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu soruya cevap aranırken, yöneticiler branşları açısından, sınıf öğretmeni ve diğer olmak üzere 2 gruba ayrılmış ve denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri; (1) Fiziki Durum, (2) Eğitim-Öğretim Çalışmaları ve (3) Yönetim İşleri olmak üzere üç boyut açısından ayrı ayrı incelenmiş ve yorumlanmıştır.

5.4.1. Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Fiziki Durumu Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Araştırmanın dördüncü alt probleminde, sınıf öğretmenliği ile diğer branşlardaki yöneticilerin, müfettişlerin yapmış olduğu fiziki durumu denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için yöneticilere, müfettişler tarafından yapılan ve fiziki durumun denetlenmesine yönelik 7 soru sorulmuştur. Tablo 5.4.1'de branş değişkeni açısından yönetici görüşlerinin karşılaştırılmasına yönelik bağımsız t-testi sonuçları, Şekil 5.4.1'de ise aritmetik ortalamalarının karşılaştırılması verilmektedir.

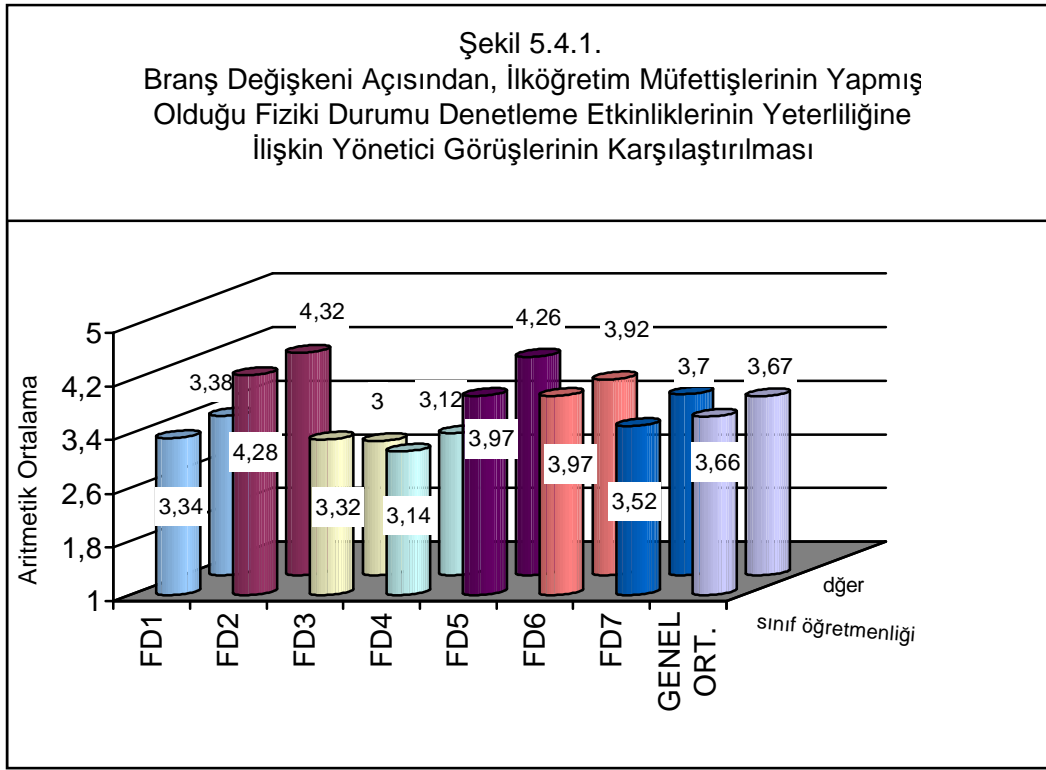
TABLO 5.4.1.
BRANŞ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU FİZİKİ DURUMU DENETLEME ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK T-TESTİ SONUÇLARI

DENETİM ETKİNLİKLERİ	BRANŞ	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam
1- Bina ve tesislerin yerleşim planına uygun olarak kullanılması ve adlandırılmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,34	1,29	107	0,171	0,865	-
	DİĞER	50	3,38	1,19				
2- Okulda Türk Bayrağı mevzuatının uygulanması, Atatürk ve şeref köşesinin hazırlanması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	4,28	,85	108	0,216	0,830	-
	DİĞER	50	4,32	,94				
3- Okul bahçesi ve tesislerin bakımı, kullanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,32	1,31	108	1,277	0,204	-
	DİĞER	50	3,00	1,28				
4- Yangından korunma ve sivil savunma ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,14	1,22	107	0,065	0,948	-
	DİĞER	50	3,12	1,27				
5- Dershane ve diğer bölümlerin mevzuatına uygun düzenlenmesine ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,97	1,12	108	1,550	0,124	-
	DİĞER	50	4,26	,80				
6- Okulda ders araç-gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, korunması ve kullanılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,97	1,00	107	0,254	0,800	-
	DİĞER	50	3,92	,88				
7- Okul kütüphanesinin ve sınıf kitaplıklarının öğrencilerin yararlanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,52	1,05	107	0,926	0,357	-
	DİĞER	50	3,70	1,02				
GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	58	3,66	,82	106	0,109	0,913	-
	DİĞER	50	3,67	,72				

P>0.05

(-) işareti görüşler arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir

Tablo 5.4.1'in incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, sınıf öğretmenliği branşı ile diğer branşlardaki yöneticilerin görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucuna göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından görev değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=0.109$; $p>0.05$). Buna göre, farklı branşlardaki yöneticilerin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan fiziki duruma yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

5.4.2. Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Eğitim-Öğretim Sürecini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Araştırmanın dördüncü alt probleminde, sınıf öğretmenliği ile diğer branşlardaki yöneticilerin, müfettişlerin yapmış olduğu eğitim-öğretim sürecini denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için yöneticilere, müfettişler tarafından yapılan ve eğitim-öğretim sürecinin denetlenmesine yönelik 12 soru sorulmuştur. Tablo 5.4.2'de branş değişkeni açısından yönetici görüşlerinin karşılaştırılmasına yönelik bağımsız t-testi sonuçları, Şekil 5.4.2'de ise aritmetik ortalamalarının karşılaştırılması verilmektedir.

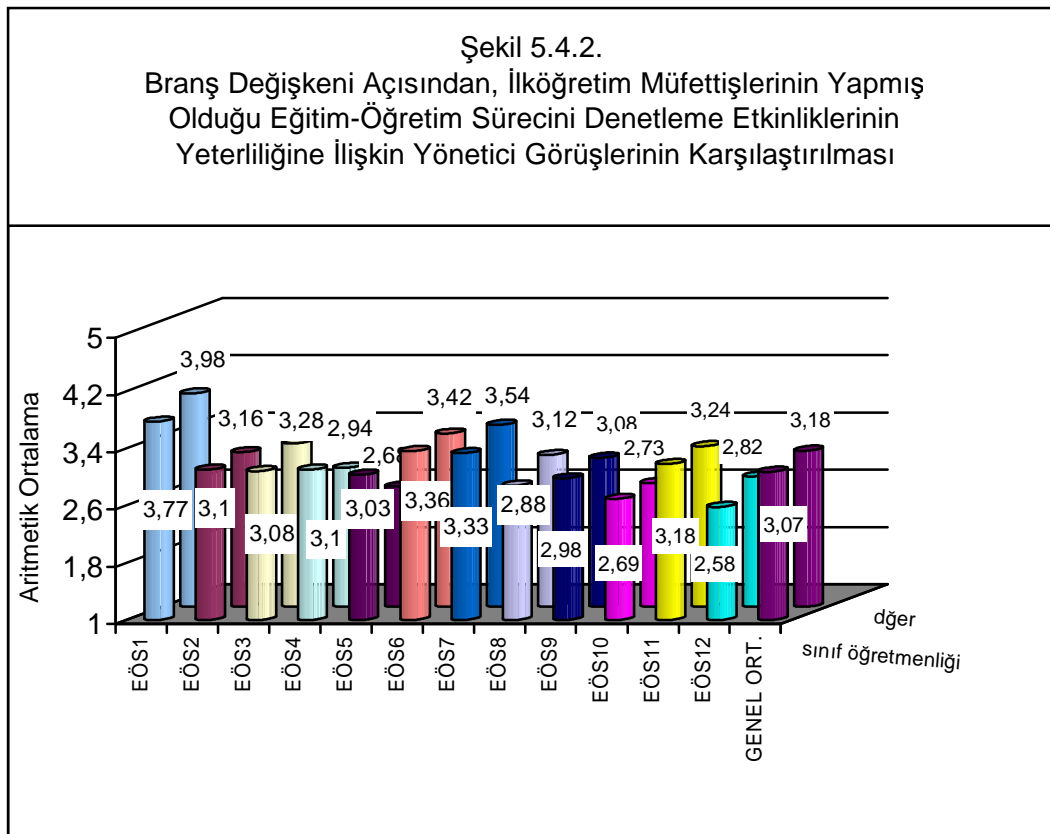
TABLO 5.4.2.
BRANŞ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNİ DENETLEME ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK T-TESTİ SONUÇLARI

DENETİM ETKİNLİKLERİ	BRANŞ	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam																																																																																																																																																							
1-Yıllık çalışma programını ve ders planlarını hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,77	,95	108	1,148	0,254	-																																																																																																																																																							
	DİĞER	50	3,98	1,00					2- Öğrencilere, okuttuğu dersin öngördüğü hedef ve davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	SINIF ÖĞRET.	59	3,10	1,11	107	0,279	0,780	-	DİĞER	50	3,16	1,06	3- Öğretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,08	1,11	108	0,988	0,325	-	DİĞER	50	3,28	,95	4-Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,10	1,23	106	0,694	0,489	-	DİĞER	49	2,94	1,20	5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,03	1,17	107	1,605	0,111	-	DİĞER	50	2,68	1,11	6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,36	1,23	107	0,275	0,784	-	DİĞER	50	3,42	1,20	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,33	1,19	108	0,942	0,348	-	DİĞER	50	3,54	1,09	8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,88	1,04	106	1,239	0,208	-	DİĞER	49	3,12	,97	9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	2,98	1,05	107	0,507	0,613	-	DİĞER	49	3,08	,95	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	SINIF ÖĞRET.	58	2,69	1,19	104	0,171	0,865	-	DİĞER	48	2,73	1,18	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,18	1,07	107	0,297	0,767	-	DİĞER	49	3,24	1,09	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,58	1,21	107	1,151	0,252	-	DİĞER	50	2,82	,96	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	57	3,07	,83	101	0,706	0,482
2- Öğrencilere, okuttuğu dersin öngördüğü hedef ve davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	SINIF ÖĞRET.	59	3,10	1,11	107	0,279	0,780	-																																																																																																																																																							
	DİĞER	50	3,16	1,06					3- Öğretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,08	1,11	108	0,988	0,325	-	DİĞER	50	3,28	,95	4-Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,10	1,23	106	0,694	0,489	-	DİĞER	49	2,94	1,20	5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,03	1,17	107	1,605	0,111	-	DİĞER	50	2,68	1,11	6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,36	1,23	107	0,275	0,784	-	DİĞER	50	3,42	1,20	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,33	1,19	108	0,942	0,348	-	DİĞER	50	3,54	1,09	8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,88	1,04	106	1,239	0,208	-	DİĞER	49	3,12	,97	9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	2,98	1,05	107	0,507	0,613	-	DİĞER	49	3,08	,95	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	SINIF ÖĞRET.	58	2,69	1,19	104	0,171	0,865	-	DİĞER	48	2,73	1,18	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,18	1,07	107	0,297	0,767	-	DİĞER	49	3,24	1,09	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,58	1,21	107	1,151	0,252	-	DİĞER	50	2,82	,96	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	57	3,07	,83	101	0,706	0,482	-	DİĞER	46	3,18	,69								
3- Öğretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,08	1,11	108	0,988	0,325	-																																																																																																																																																							
	DİĞER	50	3,28	,95					4-Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,10	1,23	106	0,694	0,489	-	DİĞER	49	2,94	1,20	5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,03	1,17	107	1,605	0,111	-	DİĞER	50	2,68	1,11	6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,36	1,23	107	0,275	0,784	-	DİĞER	50	3,42	1,20	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,33	1,19	108	0,942	0,348	-	DİĞER	50	3,54	1,09	8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,88	1,04	106	1,239	0,208	-	DİĞER	49	3,12	,97	9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	2,98	1,05	107	0,507	0,613	-	DİĞER	49	3,08	,95	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	SINIF ÖĞRET.	58	2,69	1,19	104	0,171	0,865	-	DİĞER	48	2,73	1,18	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,18	1,07	107	0,297	0,767	-	DİĞER	49	3,24	1,09	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,58	1,21	107	1,151	0,252	-	DİĞER	50	2,82	,96	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	57	3,07	,83	101	0,706	0,482	-	DİĞER	46	3,18	,69																					
4-Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,10	1,23	106	0,694	0,489	-																																																																																																																																																							
	DİĞER	49	2,94	1,20					5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,03	1,17	107	1,605	0,111	-	DİĞER	50	2,68	1,11	6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,36	1,23	107	0,275	0,784	-	DİĞER	50	3,42	1,20	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,33	1,19	108	0,942	0,348	-	DİĞER	50	3,54	1,09	8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,88	1,04	106	1,239	0,208	-	DİĞER	49	3,12	,97	9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	2,98	1,05	107	0,507	0,613	-	DİĞER	49	3,08	,95	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	SINIF ÖĞRET.	58	2,69	1,19	104	0,171	0,865	-	DİĞER	48	2,73	1,18	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,18	1,07	107	0,297	0,767	-	DİĞER	49	3,24	1,09	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,58	1,21	107	1,151	0,252	-	DİĞER	50	2,82	,96	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	57	3,07	,83	101	0,706	0,482	-	DİĞER	46	3,18	,69																																		
5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,03	1,17	107	1,605	0,111	-																																																																																																																																																							
	DİĞER	50	2,68	1,11					6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,36	1,23	107	0,275	0,784	-	DİĞER	50	3,42	1,20	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,33	1,19	108	0,942	0,348	-	DİĞER	50	3,54	1,09	8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,88	1,04	106	1,239	0,208	-	DİĞER	49	3,12	,97	9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	2,98	1,05	107	0,507	0,613	-	DİĞER	49	3,08	,95	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	SINIF ÖĞRET.	58	2,69	1,19	104	0,171	0,865	-	DİĞER	48	2,73	1,18	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,18	1,07	107	0,297	0,767	-	DİĞER	49	3,24	1,09	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,58	1,21	107	1,151	0,252	-	DİĞER	50	2,82	,96	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	57	3,07	,83	101	0,706	0,482	-	DİĞER	46	3,18	,69																																															
6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,36	1,23	107	0,275	0,784	-																																																																																																																																																							
	DİĞER	50	3,42	1,20					7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,33	1,19	108	0,942	0,348	-	DİĞER	50	3,54	1,09	8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,88	1,04	106	1,239	0,208	-	DİĞER	49	3,12	,97	9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	2,98	1,05	107	0,507	0,613	-	DİĞER	49	3,08	,95	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	SINIF ÖĞRET.	58	2,69	1,19	104	0,171	0,865	-	DİĞER	48	2,73	1,18	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,18	1,07	107	0,297	0,767	-	DİĞER	49	3,24	1,09	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,58	1,21	107	1,151	0,252	-	DİĞER	50	2,82	,96	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	57	3,07	,83	101	0,706	0,482	-	DİĞER	46	3,18	,69																																																												
7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,33	1,19	108	0,942	0,348	-																																																																																																																																																							
	DİĞER	50	3,54	1,09					8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,88	1,04	106	1,239	0,208	-	DİĞER	49	3,12	,97	9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	2,98	1,05	107	0,507	0,613	-	DİĞER	49	3,08	,95	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	SINIF ÖĞRET.	58	2,69	1,19	104	0,171	0,865	-	DİĞER	48	2,73	1,18	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,18	1,07	107	0,297	0,767	-	DİĞER	49	3,24	1,09	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,58	1,21	107	1,151	0,252	-	DİĞER	50	2,82	,96	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	57	3,07	,83	101	0,706	0,482	-	DİĞER	46	3,18	,69																																																																									
8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,88	1,04	106	1,239	0,208	-																																																																																																																																																							
	DİĞER	49	3,12	,97					9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	2,98	1,05	107	0,507	0,613	-	DİĞER	49	3,08	,95	10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	SINIF ÖĞRET.	58	2,69	1,19	104	0,171	0,865	-	DİĞER	48	2,73	1,18	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,18	1,07	107	0,297	0,767	-	DİĞER	49	3,24	1,09	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,58	1,21	107	1,151	0,252	-	DİĞER	50	2,82	,96	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	57	3,07	,83	101	0,706	0,482	-	DİĞER	46	3,18	,69																																																																																						
9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	2,98	1,05	107	0,507	0,613	-																																																																																																																																																							
	DİĞER	49	3,08	,95					10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	SINIF ÖĞRET.	58	2,69	1,19	104	0,171	0,865	-	DİĞER	48	2,73	1,18	11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,18	1,07	107	0,297	0,767	-	DİĞER	49	3,24	1,09	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,58	1,21	107	1,151	0,252	-	DİĞER	50	2,82	,96	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	57	3,07	,83	101	0,706	0,482	-	DİĞER	46	3,18	,69																																																																																																			
10- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	SINIF ÖĞRET.	58	2,69	1,19	104	0,171	0,865	-																																																																																																																																																							
	DİĞER	48	2,73	1,18					11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,18	1,07	107	0,297	0,767	-	DİĞER	49	3,24	1,09	12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,58	1,21	107	1,151	0,252	-	DİĞER	50	2,82	,96	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	57	3,07	,83	101	0,706	0,482	-	DİĞER	46	3,18	,69																																																																																																																
11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,18	1,07	107	0,297	0,767	-																																																																																																																																																							
	DİĞER	49	3,24	1,09					12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,58	1,21	107	1,151	0,252	-	DİĞER	50	2,82	,96	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	57	3,07	,83	101	0,706	0,482	-	DİĞER	46	3,18	,69																																																																																																																													
12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,58	1,21	107	1,151	0,252	-																																																																																																																																																							
	DİĞER	50	2,82	,96					GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	57	3,07	,83	101	0,706	0,482	-	DİĞER	46	3,18	,69																																																																																																																																										
GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	57	3,07	,83	101	0,706	0,482	-																																																																																																																																																							
	DİĞER	46	3,18	,69																																																																																																																																																											

P>0.05

(*) işareti görüşler arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir

Tablo 5.4.2'den, sınıf öğretmenliği branşı ile diğer branşlardaki yöneticilerin eğitim-öğretim sürecinin denetlenmesiyle ilgili görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucuna göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından görev değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı gözlenmiştir ($t=0.706$; $p>0.05$). Buna göre, farklı branşlardaki yöneticilerin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan eğitim-öğretim sürecine yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

5.4.3. Branş Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Araştırmanın dördüncü alt probleminde, sınıf öğretmenliği ile diğer branşlardaki yöneticilerin, müfettişlerin yapmış olduğu yönetim işlerini denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için yöneticilere, müfettişler tarafından yapılan ve yönetim işlerinin denetlenmesine yönelik 13 soru sorulmuştur. Tablo 5.4.3'te branş değişkeni açısından yönetici görüşlerinin karşılaştırılmasına yönelik bağımsız t-testi sonuçları, Şekil 5.4.3'te ise aritmetik ortalamalarının karşılaştırılması verilmektedir.

TABLO 5.4.3.
BRANŞ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU YÖNETİM İŞLERİNİ DENETLEME ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK T-TESTİ SONUÇLARI

DENETİM ETKİNLİKLERİ	BRANŞ	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam
1- Okuldaki öğretmenler ve diğer personel arasında iş bölümü yapma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,55	1,10	108	0,833	0,407	-
	DİĞER	50	3,38	1,03				
2- Mevzuatı izleme ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,72	1,04	108	0,117	0,907	-
	DİĞER	50	3,74	1,05				
3- Eğitim öğretim alanındaki yenilikleri takip etme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,13	1,07	108	0,123	0,902	-
	DİĞER	50	3,16	1,20				
4- Yönetim alanındaki yenilikleri okuldaki personele aktarma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,13	1,13	108	0,754	0,453	-
	DİĞER	50	2,98	,98				
5- Okul-aile birliğini kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	60	3,05	1,11	107	0,956	0,341	-
	DİĞER	49	3,24	,99				
6- Okul kantinini kurma ve çalışmalarını denetleme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	56	2,73	1,23	103	1,296	0,198	-
	DİĞER	49	3,02	1,05				
7- Okulunuzda tutulması gereken defterler, desimal dosya sistemi ve kayıtları usulüne uygun tutulması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	4,14	,90	107	1,164	0,247	-
	DİĞER	50	3,94	,84				

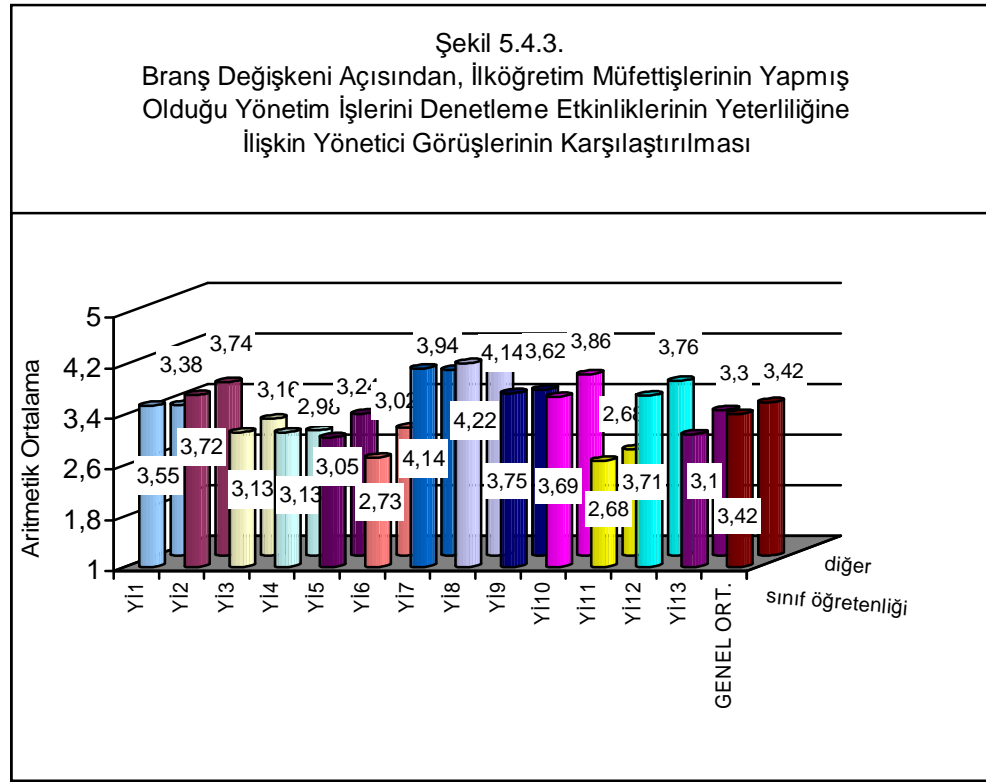
Tablo 5.4.3'ün devamı

DENETİM ETKİNLİKLERİ	BRANŞ	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam																																																																									
8- Öğrenci kayıtları, personel ve öğrenci devam takip iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	4,22	,83	107	0,516	0,607	-																																																																									
	DİĞER	50	4,14	,78					9- Muhasebe, ayniyat ve varsa döner sermaye iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,75	1,04	107	0,674	0,502	-	DİĞER	50	3,62	,88	10- Demirbaş eşyaların kuralına uygun kaydı, korunması ve kullanımı durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,69	1,00	107	1,007	0,317	-	DİĞER	50	3,86	,70	11- Bulaşıcı hastalıklara karşı önlem alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,68	1,21	107	0,009	0,993	-	DİĞER	50	2,68	1,19	12- Okuldaki nöbet işlerini usulüne uygun yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,71	1,19	107	0,226	0,822	-	DİĞER	50	3,76	1,00	13- Okulu çevreye açma, etkinliklerle ilgili bilgilendirme, yönlendirme ve çevrenin okuldan faydalanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,10	1,20	107	0,967	0,336	-	DİĞER	50	3,30	,89	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	55	3,42	,77	101	0,039	0,969
9- Muhasebe, ayniyat ve varsa döner sermaye iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,75	1,04	107	0,674	0,502	-																																																																									
	DİĞER	50	3,62	,88					10- Demirbaş eşyaların kuralına uygun kaydı, korunması ve kullanımı durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,69	1,00	107	1,007	0,317	-	DİĞER	50	3,86	,70	11- Bulaşıcı hastalıklara karşı önlem alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,68	1,21	107	0,009	0,993	-	DİĞER	50	2,68	1,19	12- Okuldaki nöbet işlerini usulüne uygun yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,71	1,19	107	0,226	0,822	-	DİĞER	50	3,76	1,00	13- Okulu çevreye açma, etkinliklerle ilgili bilgilendirme, yönlendirme ve çevrenin okuldan faydalanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,10	1,20	107	0,967	0,336	-	DİĞER	50	3,30	,89	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	55	3,42	,77	101	0,039	0,969	-	DİĞER	48	3,42	,63								
10- Demirbaş eşyaların kuralına uygun kaydı, korunması ve kullanımı durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,69	1,00	107	1,007	0,317	-																																																																									
	DİĞER	50	3,86	,70					11- Bulaşıcı hastalıklara karşı önlem alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,68	1,21	107	0,009	0,993	-	DİĞER	50	2,68	1,19	12- Okuldaki nöbet işlerini usulüne uygun yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,71	1,19	107	0,226	0,822	-	DİĞER	50	3,76	1,00	13- Okulu çevreye açma, etkinliklerle ilgili bilgilendirme, yönlendirme ve çevrenin okuldan faydalanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,10	1,20	107	0,967	0,336	-	DİĞER	50	3,30	,89	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	55	3,42	,77	101	0,039	0,969	-	DİĞER	48	3,42	,63																					
11- Bulaşıcı hastalıklara karşı önlem alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	2,68	1,21	107	0,009	0,993	-																																																																									
	DİĞER	50	2,68	1,19					12- Okuldaki nöbet işlerini usulüne uygun yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,71	1,19	107	0,226	0,822	-	DİĞER	50	3,76	1,00	13- Okulu çevreye açma, etkinliklerle ilgili bilgilendirme, yönlendirme ve çevrenin okuldan faydalanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,10	1,20	107	0,967	0,336	-	DİĞER	50	3,30	,89	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	55	3,42	,77	101	0,039	0,969	-	DİĞER	48	3,42	,63																																		
12- Okuldaki nöbet işlerini usulüne uygun yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,71	1,19	107	0,226	0,822	-																																																																									
	DİĞER	50	3,76	1,00					13- Okulu çevreye açma, etkinliklerle ilgili bilgilendirme, yönlendirme ve çevrenin okuldan faydalanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,10	1,20	107	0,967	0,336	-	DİĞER	50	3,30	,89	GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	55	3,42	,77	101	0,039	0,969	-	DİĞER	48	3,42	,63																																															
13- Okulu çevreye açma, etkinliklerle ilgili bilgilendirme, yönlendirme ve çevrenin okuldan faydalanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	SINIF ÖĞRET.	59	3,10	1,20	107	0,967	0,336	-																																																																									
	DİĞER	50	3,30	,89					GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	55	3,42	,77	101	0,039	0,969	-	DİĞER	48	3,42	,63																																																												
GENEL ORTALAMA	SINIF ÖĞRET.	55	3,42	,77	101	0,039	0,969	-																																																																									
	DİĞER	48	3,42	,63																																																																													

P>0.05

(-) işareti görüşler arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir

Tablo 5.4.3'in incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, sınıf öğretmenliği branşı ile diğer branşlardaki yöneticilerin, yönetim işlerini denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamaları arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucuna göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından görev değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir ($t=0.039$; $p>0.05$). Buna göre, farklı branşlardaki yöneticilerin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan yönetim işlerini denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinde farklılık bulunmadığı ya da görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

5.5. KIDEM DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU DENETİM ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Araştırmanın beşinci alt probleminde kıdem değişkeni açısından ilköğretim okulu yöneticilerinin, müfettişlerin yapmış olduğu denetim etkinliklerinin ne derece yeterli olduğuna ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu soruya cevap aranırken, yöneticiler kıdemlerine göre, 10 yıl ve daha az kıdeme sahip olanlar ile 11 yıl ve daha fazla kıdeme sahip olanlar şeklinde 2 gruba ayrılmış ve denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri; (1) Fiziki Durum, (2) Eğitim-Öğretim Çalışmaları ve (3) Yönetim İşleri olmak üzere üç boyut açısından ayrı ayrı incelenmiş ve yorumlanmıştır.

5.5.1. Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Fiziki Durumu Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Araştırmanın beşinci alt probleminde, kıdemi daha az ve daha fazla olan yöneticilerin, müfettişlerin yapmış olduğu fiziki durumu denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için yöneticilere, müfettişler tarafından yapılan ve fiziki durumun denetlenmesine yönelik 7 soru sorulmuştur. Tablo 5.5.1’de kıdem değişkeni açısından yönetici görüşlerinin karşılaştırılmasına yönelik bağımsız t-testi sonuçları, Şekil 5.5.1’de ise grafik olarak karşılaştırılması verilmektedir.

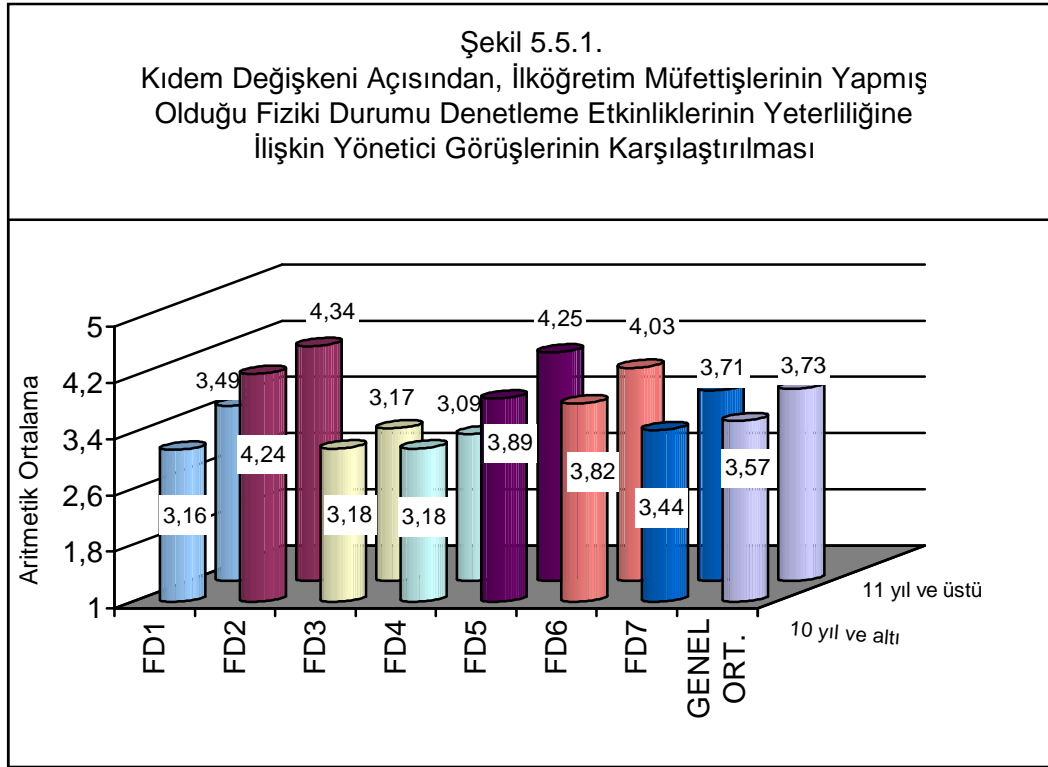
TABLO 5.5.1.
KIDEM DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU FİZİKİ DURUMU DENETLEME ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK T-TESTİ SONUÇLARI

DENETİM ETKİNLİKLERİ	KIDEM	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam
1- Bina ve tesislerin yerleşim planına uygun olarak kullanılması ve adlandırılmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	44	3,16	1,24	107	1,378	0,171	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,49	1,24				
2- Okulda Türk Bayrağı mevzuatının uygulanması, Atatürk ve şeref köşesinin hazırlanması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	4,24	,98	108	0,547	0,586	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	4,34	,82				
3- Okul bahçesi ve tesislerin bakımı, kullanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,18	1,43	108	0,034	0,973	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,17	1,21				
4- Yangından korunma ve sivil savunma ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	44	3,18	1,23	107	0,368	0,714	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,09	1,26				
5- Dershane ve diğer bölümlerin mevzuatına uygun düzenlenmesine ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,89	1,09	108	1,873	0,064	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	4,25	,90				
6- Okulda ders araç-gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, korunması ve kullanılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	44	3,82	,95	107	1,159	0,249	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	4,03	,93				
7- Okul kütüphanesinin ve sınıf kitaplıklarının öğrencilerin yararlanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,44	1,06	108	1,318	0,190	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,71	1,01				
GENEL ORTALAMA	10 YIL VE ALTI	43	3,57	,81	106	1,040	0,301	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,73	,74				

P>0.05

(-) işareti görüşler arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir

Tablo 5.5.1'de de görüldüğü gibi, mesleki kıdemi daha az ya da daha fazla olan yöneticilerin, fiziki durumu denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamaları arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucuna göre, hem genel ortalama hem de her bir denetim etkinliği açısından kıdem değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark yoktur ($t=1.040$; $p>0.05$). Buna göre, meslekteki deneyimleri farklı olan yöneticilerin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan fiziki durumu denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinde farklılık bulunmadığı ya da görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

5.5.2. Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Eğitim-Öğretim Sürecini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Araştırmanın beşinci alt probleminde, kıdemi daha az ve daha fazla olan yöneticilerin, müfettişlerin yapmış olduğu eğitim-öğretim sürecini denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için yöneticilere, müfettişler tarafından yapılan ve eğitim-öğretim sürecinin denetlenmesine yönelik 12 soru sorulmuştur. Tablo 5.5.2'de branş değişkeni açısından yönetici görüşlerinin karşılaştırılmasına yönelik bağımsız t-testi sonuçları, Şekil 5.5.2'de ise aritmetik ortalamalarının karşılaştırılması verilmektedir.

TABLO 5.5.2.
KIDEM DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNİ DENETLEME ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK T-TESTİ SONUÇLARI

DENETİM ETKİNLİKLERİ	KIDEM	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam																																																																									
1-Yıllık çalışma programını ve ders planlarını hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,53	,92	108	3,079	0,003	*																																																																									
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	4,09	,95					2- Öğrencilere, okuttuğu dersin ön gördüğü hedef ve davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	10 YIL VE ALTI	45	3,00	1,04	107	1,041	0,300	-	11 YIL VE ÜSTÜ	64	3,22	1,11	3- Öğretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	10 YIL VE ALTI	45	3,07	1,07	108	0,890	0,376	-	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,25	1,02	4-Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,11	1,17	106	0,603	0,548	-	11 YIL VE ÜSTÜ	63	2,97	1,24	5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	44	2,64	1,22	107	1,765	0,080	-	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,03	1,09	6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,04	1,26	107	2,530	0,013	*	11 YIL VE ÜSTÜ	64	3,63	1,12	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,16	1,30	108	2,006	0,048
2- Öğrencilere, okuttuğu dersin ön gördüğü hedef ve davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	10 YIL VE ALTI	45	3,00	1,04	107	1,041	0,300	-																																																																									
	11 YIL VE ÜSTÜ	64	3,22	1,11					3- Öğretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	10 YIL VE ALTI	45	3,07	1,07	108	0,890	0,376	-	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,25	1,02	4-Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,11	1,17	106	0,603	0,548	-	11 YIL VE ÜSTÜ	63	2,97	1,24	5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	44	2,64	1,22	107	1,765	0,080	-	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,03	1,09	6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,04	1,26	107	2,530	0,013	*	11 YIL VE ÜSTÜ	64	3,63	1,12	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,16	1,30	108	2,006	0,048	*	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,62	1,00								
3- Öğretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	10 YIL VE ALTI	45	3,07	1,07	108	0,890	0,376	-																																																																									
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,25	1,02					4-Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,11	1,17	106	0,603	0,548	-	11 YIL VE ÜSTÜ	63	2,97	1,24	5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	44	2,64	1,22	107	1,765	0,080	-	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,03	1,09	6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,04	1,26	107	2,530	0,013	*	11 YIL VE ÜSTÜ	64	3,63	1,12	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,16	1,30	108	2,006	0,048	*	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,62	1,00																					
4-Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,11	1,17	106	0,603	0,548	-																																																																									
	11 YIL VE ÜSTÜ	63	2,97	1,24					5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	44	2,64	1,22	107	1,765	0,080	-	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,03	1,09	6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,04	1,26	107	2,530	0,013	*	11 YIL VE ÜSTÜ	64	3,63	1,12	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,16	1,30	108	2,006	0,048	*	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,62	1,00																																		
5- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	44	2,64	1,22	107	1,765	0,080	-																																																																									
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,03	1,09					6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,04	1,26	107	2,530	0,013	*	11 YIL VE ÜSTÜ	64	3,63	1,12	7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,16	1,30	108	2,006	0,048	*	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,62	1,00																																															
6- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,04	1,26	107	2,530	0,013	*																																																																									
	11 YIL VE ÜSTÜ	64	3,63	1,12					7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,16	1,30	108	2,006	0,048	*	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,62	1,00																																																												
7- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,16	1,30	108	2,006	0,048	*																																																																									
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,62	1,00																																																																													

Tablo 5.5.2'nin devamı

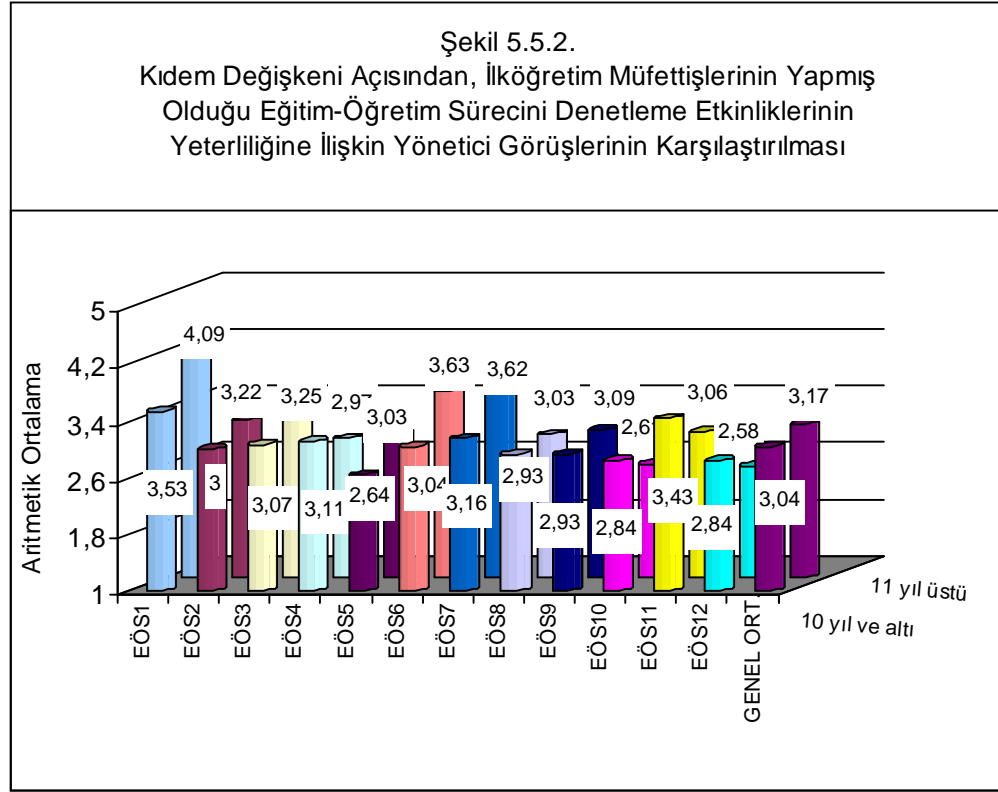
DENETİM ETKİNLİKLERİ	KIDEM	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam
8- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	44	2,93	1,07	106	0,501	0,617	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	64	3,03	,98				
9- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	44	2,93	,97	107	0,817	0,416	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,09	1,03				
10- Disiplin kurulumu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterli	10 YIL VE ALTI	44	2,84	1,22	104	0,981	0,329	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	62	2,61	1,15				
11- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	44	3,43	1,09	107	1,787	0,077	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,06	1,04				
12- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	2,84	1,19	107	1,244	0,216	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	64	2,58	1,04				
GENEL ORTALAMA	10 YIL VE ALTI	42	3,04	,86	101	0,862	0,391	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	61	3,17	,70				

P>0.05

(*) işareti görüşler arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir

Tablo 5.5.2'nin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, kıdemli yöneticiler ile mesleki kıdemi daha az olan yöneticilerin eğitim-öğretim süreciyle ilgili görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucuna göre genel ortalamalar açısından kıdem değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı bulunmuştur ($t=0.862$; $p>0.05$). Her bir denetim etkinliği ayrı ayrı incelendiğinde ise 12 etkinlikten yalnızca 3'ünde; "yıllık çalışma programını ve ders planlarını hazırlama ve uygulama ($t=3,072$; $p<0.05$)", "törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme ($t=2,530$; $p<0.05$)" ve "eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinliklerinin ($t=2,006$; $p<0.05$)" yeterliliğine ilişkin görüşler arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde farklılık bulunmuştur. Kıdemli yöneticiler kıdemi daha az olan yöneticilere oranla denetimleri daha yeterli bulmaktadır. Diğer maddeler birlikte değerlendirildiğinde sonuç olarak, kıdemli ya da kıdemsiz yöneticilerin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan eğitim-öğretim sürecine yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu ve

denetim etkinliklerinde eksikliklerin bulunduğunu düşündükleri söylenebilir. Bir diğer ifadeyle, kıdem değişkeninin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan eğitim-öğretim sürecine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin yönetici görüşleri üzerinde anlamlı etkisi bulunmadığı yorumlanabilir.

5.5.3. Kıdem Değişkeni Açısından, İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Yönetim İşlerini Denetleme Etkinliklerinin Yeterliliğine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Karşılaştırılması

Araştırmanın beşinci alt probleminde son olarak, kıdemi daha az ve daha fazla olan yöneticilerin, müfettişlerin yapmış olduğu yönetim işlerini denetleme etkinliklerinin yeterlilik düzeyine ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için yöneticilere, müfettişler tarafından yapılan ve yönetim işlerinin denetlenmesine yönelik 13 soru sorulmuştur. Tablo 5.5.3'te kıdem değişkeni açısından yönetici görüşlerinin karşılaştırılmasına yönelik bağımsız t-testi sonuçları, Şekil 5.5.3'te ise aritmetik ortalamalarının karşılaştırılması verilmektedir.

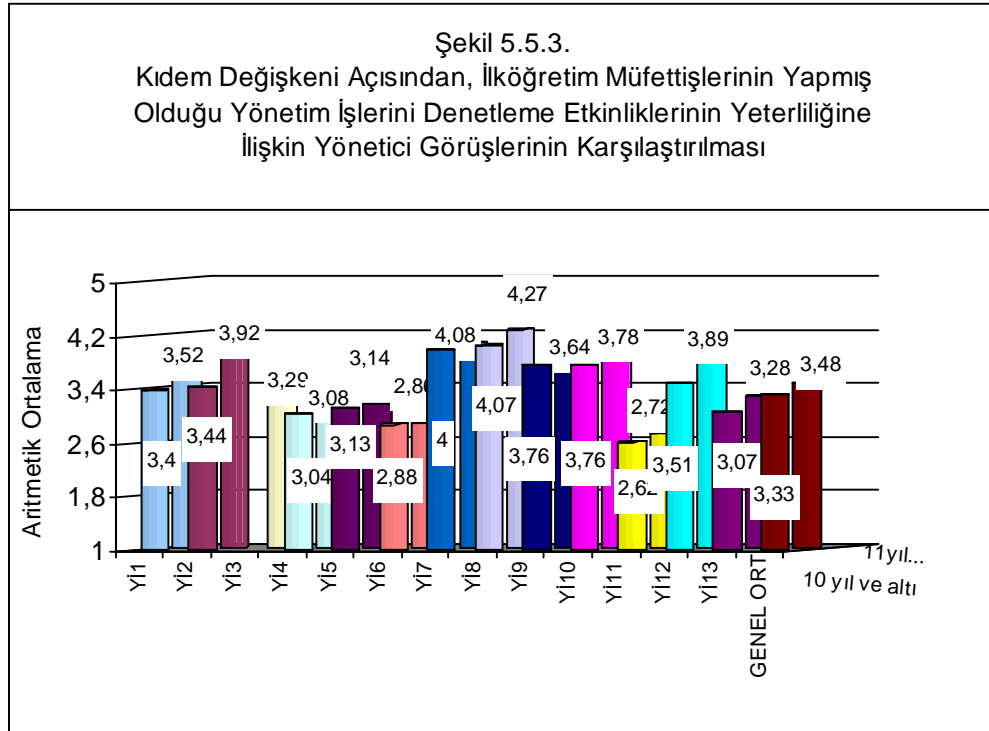
TABLO 5.5.3.
KIDEM DEĞİŞKENİ AÇISINDAN, İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YAPMIŞ OLDUĞU
YÖNETİM İŞLERİNİ DENETLEME ETKİNLİKLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN
YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK T-TESTİ SONUÇLARI

DENETİM ETKİNLİKLERİ	KIDEM	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p	Anlam
1- Okuldaki öğretmenler ve diğer personel arasında iş bölümü yap-ma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,40	1,05	108	0,595	0,553	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,52	1,08				
2- Mevzuatı izleme ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,44	1,08	108	2,427	0,017	*
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,92	,97				
3- Eğitim öğretim alanındaki yenilikleri takip etme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	2,93	1,21	108	1,660	0,100	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,29	1,04				
4- Yönetim alanındaki yenilikleri okuldaki personele aktarma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,04	1,21	108	0,151	0,880	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	65	3,08	,96				
5- Okul-aile birliğini kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,13	1,14	107	0,035	0,972	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	64	3,14	1,01				
6- Okul kantinini kurma ve çalışmalarını denetleme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	42	2,88	1,19	103	0,103	0,918	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	63	2,86	1,13				
7- Okulunuzda tutulması gereken defterler, desimal dosya sistemi ve kayıtları usulüne uygun tutulması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	4,00	,95	107	0,457	0,649	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	64	4,08	,82				
8- Öğrenci kayıtları, personel ve öğrenci devam takip iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	4,07	,89	107	1,271	0,207	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	64	4,27	,74				
9- Muhasebe, ayniyat ve varsa döner sermaye iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,76	1,07	107	0,608	0,545	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	64	3,64	,90				
10- Demirbaş eşyaların kuralına uygun kaydı, korunması ve kullanımı durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,76	,98	107	0,150	0,881	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	64	3,78	,81				
11- Bulaşıcı hastalıklara karşı önlem alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	2,62	1,32	107	0,414	0,680	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	64	2,72	1,11				
12- Okuldaki nöbet işlerini usulüne uygun yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,51	1,24	107	1,716	0,090	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	64	3,89	,98				
13- Okulu çevreye açma, etkinliklerle ilgili bilgilendirme, yönlendirme ve çevrenin okuldan faydalanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.	10 YIL VE ALTI	45	3,07	1,16	107	1,034	0,303	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	64	3,28	1,00				
GENEL ORTALAMA	10 YIL VE ALTI	42	3,33	,80	101	1,096	0,276	-
	11 YIL VE ÜSTÜ	61	3,48	,63				

P>0.05

(-) işareti görüşler arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir

Tablo 5.5.3'te, kıdemi daha az ve daha fazla olan yöneticilerin yönetim işlerinin denetimiyle ilgili görüşlerine ilişkin aritmetik ortalamalar arasında farklılıklar bulunduğu görülmektedir. Bu farklılıkların anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucuna göre genel ortalamalar açısından kıdem değişkeninin yönetici görüşleri arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde anlamlı fark oluşturmadığı bulunmuştur ($t=1.096$; $p>0.05$). Her bir denetim etkinliği ayrı ayrı incelendiğinde ise 13 etkinliktен yalnızca “mevzuatı izleme ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinliğinin ($t=2,427$; $p<0.05$)”, ($t=3,081$; $p<0.05$)” yeterliliğine ilişkin görüşler arasında $\alpha=0.05$ düzeyinde farklılık bulunmuştur. Kıdemli yöneticiler diğerlerine oranla bu konulardaki denetimi daha yeterli bulmaktadır. Buna göre, mesleki deneyimleri farklı olan yöneticilerin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan yönetim işlerine yönelik denetleme etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinin farklı olmadığı ve denetim etkinliklerinde eksikliklerin bulunduğunu düşündükleri söylenebilir. Bir başka anlatımla kıdem değişkenin, ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan yönetimle ilgili denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin yönetici görüşleri üzerinde anlamlı etkisi bulunmadığı yorumlanabilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak varılan genel sonuçlar ve öneriler verilmektedir.

6.1. SONUÇLAR

Araştırmada varılan genel sonuçlar şunlardır:

1. İlköğretim okullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcıları; fiziksel denetim ve yönetim işlerine dayalı denetimin yeterli düzeyde yapıldığını, eğitim-öğretim sürecine ilişkin denetimin ise orta düzeyde yapılabildiğini düşünmektedirler.

2. Eğitim-öğretim sürecinin yönetim ve fiziki denetime oranla biraz daha az denetlenebilmesi, eğitim-öğretim sürecinin karmaşık yapı içermesine ve denetlenecek etkinliklerin somut bir şekilde anında gözlenememesine bağlanabilir.

3. İlköğretim okulu yöneticilerinin görev değişkeni kendilerine yapılan denetim hizmetlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı fark oluşturmamaktadır. Yani yöneticilerin müdür ya da müdür yardımcısı olması; onların ilköğretim okullarında müfettişler tarafından yapılan fiziksel, eğitim-öğretim süreci ve yönetim işlerine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerini farklılaştırmamaktadır.

4. Öğrenim durumu değişkeni yöneticilerin denetim hizmetlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı fark oluşturmamaktadır. Yani müdür ve müdür yardımcılarının ön lisans ya da lisans düzeyinde eğitim almış olmaları; onların ilköğretim okullarında müfettişler tarafından yapılan fiziksel, eğitim-öğretim süreci ve yönetim işlerine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerini farklılaştırmamaktadır.

5. Branş değişkeni yöneticilerin denetim hizmetlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı fark oluşturmamaktadır. Yani müdür ve müdür yardımcılarının sınıf öğretmenliği ya da diğer branşlarda olması; onların ilköğretim okullarında müfettişler tarafından yapılan fiziksel, eğitim-öğretim süreci ve yönetim işlerine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerini farklılaştırmamaktadır.

6. Kıdem değişkeni yöneticilerin denetim hizmetlerine ilişkin görüşlerinde anlamlı fark oluşturmamaktadır. Yani müdür ve müdür yardımcılarının az ya da çok mesleki deneyime sahip olmaları; onların ilköğretim okullarında müfettişler tarafından yapılan fiziksel, eğitim-öğretim süreci ve yönetim işlerine yönelik denetim etkinliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerini farklılaştırmamaktadır.

6.2. ÖNERİLER

1. İlköğretim müfettişlerinin ilköğretimdeki branşlara göre uzmanlaşmaları ve eğitim öğretim süreci ile ilgili denetim etkinliklerinin kendi alanında uzman ilköğretim müfettişlerince yapılması sağlanmalıdır.

2. Yönetim teftişinin ise yönetim alanında uzmanlaşmış müfettişler tarafından yapılması denetimin daha verimli olmasını sağlayacaktır.

3. Yönetici teftiş formlarının güncellenmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir.

4. İlköğretim müfettişlerinin, mesleki rehberlik ve işbaşında yetiştirme etkinliklerine daha fazla zaman ayırmaları sağlanmalıdır.

5. Yönetici, denetmen yetiştirmek, mevcut yönetici ve denetmenlerin eğitimi için planlanan Milli Eğitim Akademisinin faaliyete geçirilerek; düzenlenecek hizmetiçi eğitim kursları ve seminerlerle yönetici ve denetmenlerin yetiştirilmesi sağlanabilir.

6. Okul yöneticilerinin, eğitim süreci içerisinde okul personeli ile sürekli iletişim içerisinde bulduklarından dolayı denetleme ve değerlendirmeye yönelik yetki ve sorumlulukları arttırılabilir.

KAYNAKÇA

- **Açıklalın**, Aytaç, **Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Yönetimi**, Pegem, Ankara, 1994.
- **Açıkgöz**, Kemal, **“İlköğretim Müfettişlerinin Çağdaş Denetim İlkelerini Uygulama Derecesi”** , Eğitim Bilimleri I. Ulusal Kongresi 24-28 Eylül 1990 Bildiriler III, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara, 1990.
- **Arabacı**, İmam Bakır, **“İlköğretim Müfettişlerinin Denetim İlkeleri Konusundaki Yeterlilikleri”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1995.
- **Arslan**, M.Metin ve L. Eraslan, **Milli Eğitimin Yasal Dayanağı, Mevzuat I-II**, Anıttepe Yayıncılık, Ankara, 2001.
- **Aslan**, Hüseyin, **“İlköğretim okullarında Yöneticilerin, Yönetici Teftişine Konu Olan Görevlerinin Değerlendirilmesi”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2000.
- **Atay**, Kenan, **“İlköğretim Müfettişlerinin Yeterlilikleri”**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 1995.
- **Aydın**, Mustafa, **“İlköğretim Müfettişlerinin Rol Algıları”**, Yayınlanmamış Araştırma Raporu, Ankara, 1982.
- **Aydın**, Mustafa, **Çağdaş Eğitim Denetimi**, İM Eğitim Araştırma Yayıncılık Danışmanlık A.Ş., Ankara, 1986.
- **Aydın**, Mustafa, **Çağdaş Eğitim Denetimi**, Şafak Matbaacılık, Ankara, 1993.
- **Aydın**, Mustafa, **Eğitim Yönetimi**, Hatiboğlu Yayınevi, Ankara, 2000.
- **Balcı**, Ali, **Örgütsel Gelişme-kuram ve uygulama**, Pegem Yayınları, 2.baskı, Ankara, 2000.
- **Balcı**, Ali, **Etkili Okul ve Okul Geliştirme**, Pegem Yayınları, 2.baskı, Ankara, 2001.
- **Barutcu**, Şenol, **“Müfettiş Yönetici ve Öğretmenlerin Bakışları Açısından ‘Yönetici Teftiş Formu’nda’ Yer Alan Davranışların Önem ve Gösterilme Düzeyi”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2003.
- **Başar**, Hüseyin, **“Eğitim Müfettişlerinin Seçilmesi ve Yetiştirilmesi”**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1985.

- **Başar**, Hüseyin, **Öğretmenlerin Değerlendirilmesi**, Pegem Yayıncılık, Yayın No:20, Ankara,1995.
- **Başar**, Hüseyin, **Eğitim Denetçisi**, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2000.
- **Başaran**, Alim, **“İlköğretim Kurumlarında Grubla Teftiş Uygulamaları”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Eğitim Fakültesi, Ankara, 1986.
- **Başaran**, İbrahim Ethem, , **“Eğitimde İşgören Değerlendirilmesi”**, Eğitimde Yönetimde Denetleme ve Değerlendirme Sempozyumu, A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No:147:93, Ankara,1985.
- **Başaran**, İbrahim Ethem, **Yönetimde İnsan İlişkileri**, Gül Yayınevi, Ankara,1992.
- **Başaran**, İbrahim Ethem, **Türkiye Eğitim Sistemi**, Gül Yayınevi, Ankara,1993.
- **Başaran**, İbrahim Ethem, **Eğitim Yönetimi**, Yargıcı Matbaası, Ankara, 1996.
- **Bilir**, Mehmet, **“Temel Eğitim Müfettişlerinin Yetiştirilmesi”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Fakültesi, Ankara, 1982.
- **Bilir**, Mehmet, **“Temel Eğitim Sistemi’nde Teftiş Alt Sisteminin Yapı ve İşleyişi”**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Fakültesi, Ankara, 1991.
- **Binbaşıoğlu**, Cavit, **Eğitim Yöneticisi**, Binbaşıoğlu Yayınevi, Ankara, 1983.
- **Blase**, Joseph and Blase J. , **Effective Instructional Leadership. Journal of Educational Adm.** Vol:38, No:2. , 2000.
- **Bozkurt**, Emine, **“İlköğretim Okullarında Ders Denetimi Uygulamalarının Değerlendirilmesi”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Fakültesi, Ankara, 1995.
- **Bursalıoğlu**, Ziya, **“Eğitimde Yenileşme ve Demokratik Liderlik”**, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:24, Sayı:2, Ankara,1991.
- **Bursalıoğlu**, Ziya, **Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama**, Pegem Yayıncılık, Ankara, 1997.
- **Bursalıoğlu**, Ziya, **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2000.
- **Bursalıoğlu**,Ziya, **Eğitimde Sistemi Anlamak-Sistemi Çözümlemek**, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2000.
- **Burgaz**, Berrin, **“Türk Eğitim Sisteminde Denetmenlerin Başarılarını Etkileyen Nedenler”**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, H.Ü., Ankara, 1992.

- **Can, Halil, Organizasyon ve Yönetim**, 2.Baskı, Adım Yayıncılık, Ankara, 1992.
- **Cengiz, Cevdet, MEB Bakanlık Müfettişlerinin Yetiştirilmesi ve Teftişin Geliştirilmesi**, İstanbul Milli Eğitim Yayını, İstanbul, 1992.
- **Çelik, Vehbi, “Okulların Kalitesini Arttırmada Yeni Bir Yaklaşım: Örgütsel Öğrenme”**, 3. Verimlilik Kongresi, (14-16 Mayıs 1997), Ankara:MPM Yayınları, 1997.
- **Çetinkaya, Ayşe Nur ve Diğerleri “Okul Gelişim Modeli”**, EARGED Yayınları, Ankara, 1999.
- **Davis, Keith, İşletmede İnsan Davranışı**, Çeviren: Kemal Tosun ve diğerleri, İ.Ü. İşletme İktisadi Enstitüsü, İstanbul, 1984.
- **Demir, Kamile, “ İl Milli Eğitim Müdürlüğü Yönetim Bilgi Sistemlerinin Değerlendirilmesi”**, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi dergisi, Yıl:9, Sayı:36, Güz 2003.
- **Drucker, Peter, Gelecek İçin Yönetim(1990’lar ve Sonrası)**, Çeviren: F.Üçcan, 3. Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1995.
- **Durmuş Çelebi, Mustafa, “Türk Eğitim Sistemi’nde Teftiş Alt Sisteminin Yapı ve İşleyişi”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Fakültesi, Ankara, 1993.
- **Eren, Erol, Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi**, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2001.
- **Fitz, John ve John Lee, “Standards Driven Reform : Inspection as a Strategy for School Improvement”**, New Orleans : Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, April 24-28, 2000.
- **Gökçe, Feyyat, “Değişme Sürecinde İlköğretim Okulu Müdürleri”**, Eğitim ve Denetim Dergisi, Yıl:1, Sayı:5, TEMSEN Yayını, 2004.
- **Gökyer, Necmi, “İlköğretim Okulları II. Kademe Öğretmenlerinin İlköğretim Müfettişlerinin Yeterlik Alanlarına İlişkin Algıları”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, G. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1997.
- **Görür, Hasan Hüseyin, “İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin İlköğretim Müfettişlerinin Yeterliklerine İlişkin Algıları”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, TODAİE, Kamu Yönetimi Lisans Üstü Uzmanlık Programı, Ankara, 2004.

- **Gülşen**, Celal, “**Toplam Kalite Yönetiminin İlköğretime ve İlköğretimde Teftiş Sistemine Uygulanabilirliği**”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, G. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2000.
- **Hallinger**, Philip , **Educational Change in S. heast Asia. Journal of Educ. Administration**, Vol.36, Issue 5 , 1998.
- **Johnson**, Neil, **Education Reforms and Professional Development of Principals: Implications for Universities. Journal of Educational Administation**, Vol.32, No.2, 1994.
- **Kaptan**, Saim, **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**, Ankara: Rehber Yayınevi, 1993.
- **Karabörk**, Mehmet, “**İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Denetimi**”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1998.
- **Karagözoğlu**, Galip, **Türk Eğitim Düzeninde Bakanlık Müfettişlerinin Rolü**, Planlama Araştırma Koordinasyon Dairesi, Ankara, 1972.
- **Karagözoğlu**, Galip, “**İlköğretimde Teftiş Uygulamaları**”, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, Ankara, 1977.
- **Karakaya**, Necmettin, “**İlköğretimde Teftiş ve Güçlükleri**”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, G.Ü. Sosyal Bilimler Fakültesi, Ankara, 1988.
- **Karasar**, Niyazi, **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2000.
- **Kaya**, Yahya Kemal, “**Eğitim Yönetimi ve Türkiye’de Eğitim Yönetisinin Yetiştirilmesi**”, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, H.Ü. Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Eğitim Bölümü, Ankara, 1976.
- **Korkmaz**, İsa, “**İlköğretim Okulu Müdürlerinin; Müfettişlerin, Yönetici Teftiş ve Değerlendirme Etkinliklerine İlişkin Görüşleri**”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1998.
- **Lakowski**, G., **Organizational Change, Leadership and learning: Culture as Cognitive Process. The International Journal of Educational Management.** 15/2, 2001.
- **Lee**, Jenkins, **İmproving Student Learning**, Kalder Yayınları, İstanbul, 1998.
- www.meb.gov.tr , **MEB Teftiş Kurulu Başkanlığı** , internet sitesi, 2004.

- **MEB, Ondördüncü Milli Eğitim Şurası: Hazırlık Doküman**, MEB Yayınları, Ankara, 1993.
- **MEB, İlköğretim Müfettişleri Başkanlığı Yönetmeliği**, MEB Tebliğler Dergisi, Sayı:2505, Ankara, Ekim 1999.
- **MEB, Teftiş Kurulu Başkanlığı, İnceleme ve Soruşturma Rehberi**, AÇEM. ve 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası, Ankara, 2000.
- **MEB, İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi**, MEB Tebliğler Dergisi, Sayı: 2521, Ankara, 2001.
- **MEB, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği**, MEB Tebliğler Dergisi, Sayı: 2552, Ankara, Eylül 2003.
- **Öz, Fevzi, “Türk Milli Eğitim Sistemi’nde İlköğretim Müfettişlerinin Rolü”**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, H.Ü. Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Eğitim Bölümü, Ankara, 1977.
- **Özbek, Oğuz, “Öğretmenlerin Ders Teftişi Etkinliklerinde Müfettişlerden Beklentileri ve Bu Beklentilerin Müfettişlerce Gerçekleştirilme Düzeyleri”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1997.
- **Özdemir, Mustafa, “İnsan Kaynakları Yönetimi Açısından İlköğretim Müfettişleri, İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Olumlu Disiplin Yaklaşımına İlişkin Düşünceleri”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu, 2001.
- **Özdemir, Tuncay, “Çağdaş ve Demokratik Eğitimde Teftiş”**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu, 2001.
- **Özdemir, Servet, “Eğitim Yöneticisinin Değerlendirilmesi”**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1988.
- **Peker, Ömer, Yönetici Eğitimi**, TODAİE ,Yayın No: 230, Ankara,1989.
- **Peker, Ömer, Yönetimi Geliştirmenin Sürekliliği**, TODAİ Yayınları. Yayın No:258, Ankara:1995.
- **Protivnak, Jake J. “Supervision Modalities Developmentally Appropriate for School Counselors”**, ERIC Document Number : ED 475587, 2003.
- **Ouston, Janet, School Improvement Through School Inspection**, San Fransisco: Paper Presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, 1995.

- **Robinson, Sylvia G. , “Diversifying Supervision for Maximum Professional Growth : Is a Well-Supervised Teacher a Satisfied Teacher?”**, New Orleans: Paper presented at the Annual Meeting of the Mid-South Educational Research Association, November 4-6, 1998.
- **Sarı, Kerim, “Çorum İli İlköğretim Müfettişlerinin İlköğretim Okulu Öğretmenlerine Yapması Gereken Rehberliğin Yeterliliği”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1987.
- **Şişman, Mehmet, Öğretim Liderliği**, Pegem Yayıncılık, Ankara, 2002.
- **T.C. Resmi Gazete, “Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği”**, sayı: 23785, Ankara, 13.08.1999.
- **Taymaz, Haydar , Teftiş: Kavramlar- İlkeler- Yöntemler**, A.Ü. Eğitim Bil.Fak. Yayını, No:113, Ankara, 1982.
- **Taymaz, Haydar , Uygulamalı Okul Yönetimi**, A.Ü. Eğitim Bil.Fak. Yayını, No:166, Ankara, 1989.
- **Taymaz, Haydar, Eğitim Sisteminde Teftiş**, Takav Matbaası, Ankara, 1997.
- **Terzi, Ali Rıza, “İlköğretim Müfettişlerinin Teftiş Sorunları”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1996.
- **Tortop, Nuri, Yönetim Biliminin Temel İlkeleri**, TODAİE, Yayın No: 224, Ankara,1990.
- **Tortop, Nuri, Personel Yönetimi**, Yargı Yayınları, Ankara,1994.
- **Tortop Nuri , E.İsbir ve B.Aykaç, Yönetim Bilimi**, Yargı Yayınevi, Ankara, 1999.
- **Turan, Hüseyin, “İlköğretim Müfettişleri Kurum Denetiminin Etkililiği”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1999.
- **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1998.
- **Uludağ, Ali, “Eğitimde Etkili Denetim”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 2000.
- **Uluğ, Feyzi, Açıklamalı Eğitim Yönetimi Sözlüğü**, Ankara: 1985.
- **Yalçınkaya, Mustafa,“Ortaöğretimde Ders Denetimi”**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1992.
- **Yöneticiler Semineri Notları**, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1988.

EKLER

EK – 1

VERİ TOPLAMA ARACI

Sayın

Okul Müdürü

Okul Müdür Yardımcısı,

İlköğretim okulu yöneticilerinin; ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan denetim ve değerlendirme etkinliklerine ilişkin görüşlerini saptamak, yorumlamak ve önerilerde bulunmak amacıyla bir anket hazırlamış bulunmaktayım. Okul yöneticilerinin görüşlerine göre; denetim etkinliklerinin yeterli olup olmadığı bulgularına bu ölçme aracıyla ulaşmayı düşünmekteyim.

Vereceğiniz cevaplar bilimsel amaçlarla gruplandırılarak değerlendirilecektir. Bu nedenle anketi dolduranın adını belirtmesine gerek yoktur. Anket sorularına vereceğiniz cevaplar ile “Yönetici Teftiş ve Değerlendirme” etkinliklerinin gelişmesine katkıda bulunacaksınız.

Yardımlarınız ve ilginiz için teşekkür ederim.

Saygılarımla.

Refik OLGUN

K.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Bölümü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD
Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM 1

KİŞİSEL BİLGİLER

Her soru için durumunuza uygun bulduğunuz seçeneğin önündeki parantezin içerisine lütfen bir çarpı (×) işareti koyunuz.

1	Cinsiyetiniz :	1. Erkek ()	2. Bayan ()	
2	Göreviniz :	1. Okul müdürü ()	2. Okul müdür yardımcısı ()	
3	Bitirdiğiniz en son eğitim kademesi:	1. Ön lisans ()	2. Lisans ()	
		3. Yüksek lisans ()	4. Doktora ()	
4	Branşınız	1. Sınıf öğretmenliği ()	2. Diğer alanlar ()	
5	Yöneticilik Kıdeminiz :	1. 0-5 yıl ()	2. 6-10 yıl ()	3. 11-15 yıl ()
		4. 16-20 yıl ()	5. 21+ yıl ()	

BÖLÜM 2

	1- Hiç katılmıyorum	2- Az katılmıyorum	3- Orta düzeyde katılmıyorum	4- Oldukça katılmıyorum	5- Tamamen katılmıyorum
A- İlköğretim müfettişleri; okulunuzda fiziki durum ile ilgili denetim etkinliklerine göre;					
1- Bina ve tesislerin yerleşim planına uygun olarak kullanılması ve adlandırılmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
2- Okulda Türk Bayrağı mevzuatının uygulanması, Atatürk ve şeref köşesinin hazırlanması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
3- Okul bahçesi ve tesislerin bakımı, kullanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
4- Yangından korunma ve sivil savunma ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
5- Dershane ve diğer bölümlerin mevzuatına uygun düzenlenmesine ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
6- Okulda ders araç-gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, korunması ve kullanılması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
7- Okul kütüphanesinin ve sınıf kitaplıklarının öğrencilerin yararlanmasına uygun oluşturulmasına ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
B- İlköğretim müfettişleri; okulunuzda eğitim-öğretim süreci ile ilgili denetim etkinliklerine göre;					
8- Yıllık çalışma programını ve ders planlarını hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
9- Öğrencilere, okuttuğu dersin öngördüğü hedef ve davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
10- Öğretmenler kurulunda alınan kararları uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
11- Şube ve zümre öğretmenleriyle ders planlarını birlikte hazırlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
12- Öğretmenler ve diğer personeli izleme, yetiştirme ve objektif değerlendirme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
13- Törenleri, belirli gün ve haftaları yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
14- Eğitici kol çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
15- Kültürel, sosyal ve sportif etkinlikleri planlama ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
16- Okul rehberlik hizmetlerini yürütme durumuna ilişkin					

	1- Hiç katılmıyorum	2- Az katılmıyorum	3- Orta düzeyde katılmıyorum	4- Oldukça katılmıyorum	5- Tamamen katılmıyorum
denetim etkinlikleri yeterlidir.					
17- Disiplin kurulunu kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
18- Okul öncesi eğitim ile ilgili tedbirleri alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
19- Özel eğitime muhtaç çocuklar için gerekli tedbirleri alma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
C- İlköğretim müfettişleri: okulunuzda yönetim İşleri ile ilgili denetim etkinliklerine göre;					
20- Okuldaki öğretmenler ve diğer personel arasında iş bölümü yapma ve yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
21- Mevzuatı izleme ve uygulama durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
22- Eğitim öğretim alanındaki yenilikleri takip etme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
23- Yönetim alanındaki yenilikleri okuldaki personele aktarma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
24- Okul-aile birliğini kurma ve çalışmalarını yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
25- Okul kantinini kurma ve çalışmalarını denetleme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
26- Okulunuzda tutulması gereken defterler, desimal dosya sistemi ve kayıtları usulüne uygun tutulması durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
27- Öğrenci kayıtları, personel ve öğrenci devam takip iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
28- Muhasebe, ayniyat ve varsa döner sermaye iş ve işlemlerini yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
29- Demirbaş eşyaların kuralına uygun kaydı, korunması ve kullanımı durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
30- Bulaşıcı hastalıklara karşı önlem alma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
32- Okuldaki nöbet işlerini usulüne uygun yürütme durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					
32- Okulu çevreye açma, etkinliklerle ilgili bilgilendirme, yönlendirme ve çevrenin okuldan faydalanma durumuna ilişkin denetim etkinlikleri yeterlidir.					

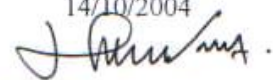
EK – 2
GEREKLİ İZİNLER

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ BÖLÜM BAŞKANLIĞI'NA
KIRIKKALE

Danışmanı bulunduğum, Eğitim Bilimleri Programı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı 020609004 numaralı yüksek lisans öğrencisi Refik OLGUN'un "İlköğretim okulu müdür ve müdür yardımcılarının, ilköğretim müfettişlerinin yapmış olduğu denetim etkinliklerine ilişkin görüşleri" konulu araştırmasıyla ilgili anket çalışmasını Kırıkkale ili Merkez ilçesinde yer alan ilköğretim okullarında uygulaması gerekmektedir.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

14/10/2004

Yard. Doç. Dr. Hıfzı TOZ

Adres :
Kırıkkale Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Eğitim Bilimleri BÖLÜMÜNE
..06.../..12.../2004..
MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ
29/12/2004

SAYI : B.08.0.APK.0.03.01.01/ 464
KONU: Araştırma İzni

KIRIKKALE VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

İLGİ : Kırıkkale Üniversitesi Rektörlüğü'nün 08.11.2004 tarih ve B.30.2.KKÜ.0.70. 00.00 /6004 sayılı yazısı.

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tez aşamasında kayıtlı öğrenci olan Refik OLGUN'un "İlköğretim Okulu Müdür Ve Müdür Yardımcılarının İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Denetim Etkinliklerine İlişkin Görüşleri" konulu araştırma anketini uygulama izin talebi incelenmiştir.

Araştırma sonucunun bir örneğinin Bakanlığımıza verilmesi kaydıyla araştırmanın yapılması uygundur.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

14675
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
21/12/2004
VALİ

Nurettin KONAKLI

Bakan a.
Kurul Başkanı V.

EK :

Ek-1 Anket (2 Sayfa)

EK – 3

Yönetici Teftiş Formu

RESMÎ VE ÖZEL OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ, İLKÖĞRETİM VE ÖZEL EĞİTİM OKULLARI
YÖNETİCİ TEFTİŞ FORMU

- 1-İli/İlçesi :
 2-Okulu :
 3. Adı ve Soyadı :
 4. Mebis No :
 5. Yöneticiliğe Başladığı Tarih :
 6-Mesleki Kıdemi ve Kadrosu :
 7. Branşı /Ek Branşı :
 8. Görevi :
 9. Teftiş Tarihi :

GÖZLENEN DAVRANIŞLAR

A- KURUMUN FİZİKİ DURUMU

- Okul bahçesi, bina ve bölümleri, oyun-spor alanları ve tesislerini düzenleme, bakım onarım ve kullanımını sağlama,
- Bina ve tesisleri yerleşim plânına uygun adlandırma ve kullanımını sağlama,
- Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerini alma, elektrik tesisat ve panosunun bakımını yapma, kullanım şeması ve açıklamaları ilgili bölümlere asma.
- Türk Bayrağı mevzuatını uygulama. Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve hizmetin niteliğine uygun düzenleme,
- Dershane ve diğer bölümlerde mevzuatına uygun donanım ve düzenlemeleri yapma,
- Ders, spor ve sosyal etkinliklerde kullanılacak araç gereçleri ve demirbaş eşyaları edinme, koruma ve kullanımını sağlama.
- Sınıf ve okul kitaplıkları/kütüphane, öğretmen çalışma odası, ana sınıfı, rehberlik servisi, laboratuvar. Atölye, teknoloji derslikleri gibi bölümleri oluşturma.

B- EĞİTİM ÖĞRETİM VE DEĞERLENDİRME

- İş takvimi, yıllık çalışma programı ve okuttuğu dersin plânlarını hazırlama ve uygulama.
- Haftalık ders dağıtım çizelgesini, okulun ve çevrenin koşullarına uygun, öğrencilerin gelişim düzeyleri ve verimlilik esaslarını gözetenek hazırlama,
- Öğrencilere, okuttuğu dersin öngördüğü hedef ve hedef davranışları kazandırma, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme.
- Eğitim vb öğretimle ilgili sorunları belirleme. öğretmenler kurulunda görüşme ve alınan kararları uygulama.
- Öğretmenlerin; plânlama, uygulama ve öğrenci başarısını ölçme-değerlendirme etkinliklerinde birliği sağlama.
- Törenler, belirli günler ve haftalar, eğitici kol çalışmaları, sosyal, kültürel, sportif etkinlikler ile ders dışı etkinliklerini plânlama ve yürütme,
- Rehberlik hizmetlerinin amaca uygun yürütülmesini sağlama.
- Öğrenci başarısızlığının nedenlerini araştırma, çözüm yolları önerme, gerekli önlemleri alma, özel eğitim ve kaynaştırma eğitimine
- İhtiyaç duyan öğrencilerle ilgili iş ve etkinlikleri yürütme.
- Okul öncesi eğitimini özendirme ve gelişmesini sağlama.
- Yönetici ve öğretmenlerin yararlanacağı mevzuat, ders programları, kaynak kitapları, görsel, işitsel ve hareketli sunu araçlarını edinme ve kullanılmasını sağlama.
- Derslerin/etütlerin zamanında ve verimli olarak yapılmasını sağlama.

C. BURO İŞLERİ

- Kurumlarda tutulması gereken defter ve dosyalar ile desimal dosya sistemini ve kayıtları usulüne uygun düzenleme, işletme ve arşivleme.
- Öğrenci kayıt, nakil, sağlık, izin, rapor, belge, devam-devamsızlık, not çizelgeleri, karne, sınıf geçme, diploma vb. işleri yürütme,
- Personelin göreve başlama-ayrılma, görevlendirme, sağlık, izin, rapor, özlük hakları, devam-devamsızlık, sicil, disiplin vb. işlemlerini yürütme,
- Yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uygun aylık-haftalık yemek listelerini hazırlama ve uygulama,
- Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama,
- Demirbaş alımı, kayıt, sayım, düşüm, devir-teslim işlerini mevzuatına uygun yürütme.
- Aylık, ücret, özel gider indirimi, anasınıfı ücretleri, MEV payları, kantin ve okul kooperatifleri ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme,
- Bütçe, ödenek, ihale, döner sermaye ve ambara ait iş ve işlemleri mevzuatına uygun yürütme,

D. YÖNETİM VE ÇEVRE İLİŞKİLERİ

- Eğitim öğretim ve yönetim görevlerini yasa, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, emir ve çalışma plân ve programlarına uygun olarak yürütme,
- Eğitim öğretim ve yönetim verimliliğini/kalitesini artırmak üzere araştırmalar yapma, okul geliştirme programı, plân, projeler hazırlama ve uygulama.
- Kurumda demokratik kuralların uygulandığı, iş birliği, iş bölümü ve koordinasyonun sağlandığı, sevgi ve saygıya dayalı uyumlu bir çalışma ortamı oluşturma.
- Personelin derslerini ve diğer etkinliklerini denetleme, rehberlik yapma ve motivasyonu sağlama,
- Öğretmenlerin, aday öğretmenlerin ve hizmet içi eğitim ihtiyacı bildirilen personelin iş başında yetiştirilmesini sağlama,
- Rehberlik ve teftiş çalışmaları sonunda bildirilen önerileri ve kurumun ihtiyaçlarını ilgili kurullarda değerlendirme ve yerine getirme.
- Servis araçları ve taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin taşınma, güvenlik ve beslenmesi ile ilgili önlemleri alma ve uygulama,
- Kurum kültürünü geliştirme becerilerini. kurum misyonunu yerine getirme vizyonunu oluşturma.

E. KENDİNİ YETİŞTİRME

- Eğitim ve öğretim etkinliklerini planlarken okulun, öğrencinin, personelin ve çevrenin ihtiyaçlarını gözönünde bulundurma. Okulu çevresini, kültür ve eğitim merkezi yapma, velilerle iş birliği sağlama, çevre olanaklarından yararlanma. okulu için vizyon ve misyon geliştirme.
- Koruma derneği, okul aile birliği ve okul kooperatifini kurma. iş birliği içinde verimli çalışmalarını sağlama.
- Üniversiteler, yerel yönetimler, özel-kamu kurum ve kuruluşları, sicil toplum örgütleri ile ilişki kurma,
- Veli toplantılarının ve ana-baba eğitiminin yapılmasına imkan sağlama.
- Çevreyi tanıma ve koruma, bulaşıcı hastalıklara karşı önlemler alma.
- Kendini yetiştirme, çağdaş öğretim stratejileri ve yönetim yaklaşımlarını izleme, teknolojik gelişmelerden yararlanma ve yararlandırma.
- Mesleğinin ve görevinin gerektirdiği kurallara uyma ve örnek olma.

F. HİZMET İÇİ EĞİTİM GEREKSİNİMİ**G. DEĞERLENDİRME**

BÖLÜM	A	B	C	D	E	TOPLAM
Puan Değeri	15	40	15	15	1	100
Başarı Puanı						

İlköğretim Müfettişi

İlköğretim Müfettişi

UYGUNDUR
.../.../2005
Grup Başkanı
Resmî Mühür ve İmza

EK – 4

ANKET UYGULANAN OKULLAR VE YÖNETİCİ SAYILARI

Sıra No	Okul Adı	Müdür	Müdür Yrd.
1	50 Yil İlköğretim Okulu	1	1
2	75.Yıl İlköğretim Okulu	1	1
3	Ahılı İlköğretim Okulu	1	1
4	Ahmet Sümer İlköğretim Okulu	1	1
5	Ahmet Taner Kışlalı İlköğretim Okulu	1	1
6	Akşemsettin İlköğretim Okulu	1	1
7	Aşağı Mahmutlar İlköğretim Okulu	1	1
8	Atatürk İlköğretim Okulu	1	3
9	Battal Gazi İlköğretim Okulu	1	1
10	Cumhuriyet İlköğretim Okulu	1	1
11	Çullu İlköğretim Okulu	1	1
12	Dede Korkut İlköğretim Okulu	1	2
13	Fatih İlköğretim Okulu	1	2
14	Gazi İlköğretim Okulu	1	1
15	Gündoğdu Manas İlköğretim Okulu	1	2
16	Gürler İlköğretim Okulu	1	2
17	Haclar İlköğretim Okulu	1	1
18	Hanimeller İlköğretim Okulu	1	2
19	Hasan Ali Yücel İlköğretim Okulu	1	1
20	Hasandede İlköğretim Okulu	1	1
21	Hoca Ahmet Yesevi İlköğretim Okulu	1	1
22	Hürriyet İlköğretim Okulu	1	2
23	Hüseyin Özenen İlköğretim Okulu	1	1
24	Ismet Aydınli İlköğretim Okulu	1	1
25	İsmail Üstüner İlköğretim Okulu	1	1
26	İstiklal İlköğretim Okulu	1	2
27	Karacalı İlköğretim Okulu	1	0
28	Kazmaca Köyü İlköğretim Okulu	1	0
29	Kızıldere İlköğretim Okulu	1	0
30	Leyla İsa Aktuğ İlköğretim Okulu	1	1
31	Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu	1	1

Sıra No	Okul Adı	Müdür	Müdür Yrd.
32	Mehmet Ali Eren İlköğretim Okulu	1	2
33	Mehmet Varlıoğlu İlköğretim Okulu	1	2
34	Milli Eğitim Vakfı İlköğretim Okulu	1	2
35	Mustafa Kemal İlköğretim Okulu	1	1
36	Mustafa Necati İlköğretim Okulu	1	3
37	Namık Kemal İlköğretim Okulu	1	2
38	Nuran-Refik Altaş İlköğretim Okulu	1	1
39	Öğretmen Muhittin Ardahan İlköğretim Okulu	1	1
40	Özbek Saran İlköğretim Okulu	1	1
41	Pazarcık İlköğretim Okulu	1	0
42	Şehitler İlköğretim Okulu	1	3
43	Tınaz İlköğretim Okulu	1	2
44	Tüpraş İlköğretim Okulu	1	0
45	Türk Metal Mustafa Özbek İlköğretim Okulu	1	1
46	Ulas İlköğretim Okulu	1	0
47	Y Mahmutlar İlköğretim Okulu	1	0
48	Yavuz Selim İlköğretim Okulu	1	1
49	Yıldırım Beyazıt İlköğretim Okulu	1	1
50	Yunus Emre İlköğretim Okulu	1	1
51	Yüzüncü Yıl İlköğretim Okulu	1	1
52	Zübeyde Hanım İlköğretim Okulu	1	2
	Toplam	52	64

EK – 5
ÖZGEÇMİŞ

Refik OLGUN

Doğum Yeri ve Tarihi : Ankara, 24.06.1971

Eğitim Durumu

Lisans Eğitimi : Gazi Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü, 1992.

Görev Bilgileri

Öğretmenlik mesleğine, Adıyaman ili Kahta ilçesi Ağaçalı İlköğretim Okulu'nda başladı. Daha sonra Karabük ili Eflani ilçesi Atatürk İlköğretim Okulu'nda görev yaptı.

Kırıkkale ili Merkez T. Metal-M. Özbek İlköğretim Okulu'nda 6 yıl görev yaptıktan sonra Eylül 2005'te Keskin İlçesi Köprü İlköğretim Okulu'na okul müdürü olarak atandı. Halen görevine burada devam etmektedir.

Katıldığı Bazı Hizmetiçi Eğitim Kursları

Bilgisayar formatörlüğü kursu (1996)

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık kursu (1998)

TODAİE Eğitim Yöneticiliği kursu (2000)

İngilizce kursu (2002)

Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar kursu (2005)